

Genesis

Tu nagparsuwa ne APU ki ngámin

¹ Kitu inanggayát na, ay pinarsuwa ne Dios ya lángit se iya kalawagán.

² Ay tu kalawagán kitun, ay áwan na nga singasingan, se áwan na nga maya-mayán. Nagibat tala tu pane ngúdu natu pabeg danum nga magsag-saggiyár. Ay ya Ispiritu ne Dios, ay magalilekus kitu paningúdu natu danum.

³ Ay nán ne Dios, “Magwada ka mán,” nán na. Ay tútu atán ya wada ngin.

⁴ Ay napiya tutu wala ya wada ki nagsisíngan ne Dios! Ay se na pagsanutan ya wada se iya gíbat.

⁵ Ay nengagánan na ya wada ka Algaw, ay nengagánan na pe ya gíbat ka Gabi. Ay se yala nga naggídám, ay se yala nga pagmakát. Ay ittu tun tu nunna nga algaw.

⁶ Ay se yala nán manin ne Dios, “Atán din ya pagbátán naya angap ki ngúdu se iya danum kiya taggad,” nán na.

⁷ Ay nàwa nga kurug. Ay díkod, nàwa ne Dios ya ngúdu nga ittu ya nagbátán naya angap se ya danum ked taggad di.

⁸ Ay nengágan ne Dios ya ngúdu ka lángit. Ay tútu naggídám se yala nga pagmakát manin. Ittu tun tu mekaduwa ngalgaw.

⁹ Ay se yala nán ne Dios manin, “Maalmung nga mapabeg din kampela ngin nin ya danum,

ta senu lumtuwád kuma ya giyán na áwan danum,” nán na. Ay nàwa nga kurug.

¹⁰ Ay nengágan ne Dios ya giyán na áwan danum ka Lusà. Ay tu naalmung nga danum ma napabeg ay nengágan na ka Bebay. Ay napiya tutu wala idi ki nagsisíngan ne Dios.

¹¹ Ay se yala nga nán ne Dios, “Patubuwam mán na lusà daya ngámin baláki nga kad-kaddat se daya mul-múla nga magbukal se daya kay-káyu wa magbúnga se magbukal pe,” nán na. Ay nàwa nga kurug.

¹² Tummúbu ki lusà daya ngámin bal-baláki daya mul-múla. Atán ngámin baláki daya magbukal la mul-múla se daya kay-káyu wa magbúnga ka nagbukal. Ay napiya tutu wala idi ki nagsisíngan ne Dios.

¹³ Ay se yala manin naggídám ay se yala manin pe ya pagmakát. Ay ittu tun tu mekàlu wa algaw.

¹⁴ Ay nán manin ne Dios, “Lumtuwád din ngámin daya makidde ka wada ka lángit, ta senu atán pangilasínán kiya algaw se kiya gabi. Ay senu atán pe ya pangemaddán kadaya nagbal-baláki nga mà-màwa se kadaya al-algaw se daya dagudagun.

¹⁵ Ay ittu pe dayán daya nawada ka lángit nga mangwada kiya kalawagán,” nán ne Dios. Ay ittu kurug tu nàwa.

¹⁶ Napaltuwád ne Dios ya duwa nga dadakkal la makawada. Tu ab-abay ay ittu ya mangwada ki algaw, ay tu isa, ay ittu ya mangwada ki gabi. Ay atán pe daya bittuwan.

17 Nippáy ne Dios dedi ka lánɡit, senu wadaán da ya kalawagán.

18 Ay senu mangwada da ki algaw se ki gabi, ay aggída pe ya mamagsibna kiya gibat se iya wada. Ay napiya tutu wala idi ki nagsisíngan ne Dios.

19 Ay se yala naggídám manin se yala pagmakát manin. Ittu idi ya mekappát ta algaw.

20 Ay se yala manin nán ne Dios, “Lumtuwád din kiya danum daya nagpapangan na sibbibiyág, ay lumtuwád din pe daya ngámin bal-baláki nga an-an-anù nga magkay-káyab ka ngúdu.”

21 Ay díkod napaltuwád ne Dios daya dadakkal la alolag ki bebay, se daya adu wa nagbal-baláki nga sissida, se daya adu nga magbiyág ki danum, ay se daya nagbal-baláki nga an-an-anù. Ay napiya tutu wala dedi ki nagsisíngan ne Dios.

22 Ay se yala nga binindisiyonán ne Dios da nga nán na, “Gumánab kayu ta senu umadu kayu tutu wala nga magyán ki bebay. Ay dakayu wa an-anù, gumánab kayu pe kidi kalawagán,” nán ne Dios.

23 Ay se yala naggídám se yala manin pagmakát. Ittu tun tu mekalimma nga algaw.

24 Ay se yala nga nán ne Dios manin, “Paltuwádam mán na lusà ngámin daya bal-baláki nga alolag. Mangiltuwád ka kadaya maáyam ma ummán kadaya báka se daya duddúma. Iltuwád mu pe daya ngámin bal-baláki nga alsádu wa alolag, se daya

ul-ulullag ga kumar-káray!” nán ne Dios. Ay ittu mà tu nàwa.

²⁵ Napaltuwád ne Dios ngámin na baláki daya alsádu wa ul-ulolag se daya ngámin baláki áyam, ummán kadaya báka se daya duddúma, ay oray pe daya ngámin bal-baláki daya magkar-káray ki lusà. Ay napiya tutu wala dedi ki nagsisingan ne Dios.

²⁶ Ay se yala nán ne Dios manin, “Kuwaan tada ya tolay ka ummán kadátada. Aggída ya pangiturayan tada kadaya ngámin sissida, se kadaya ngámin an-anù, ay se kadaya ngámin na ul-ulolag, alsádu se ámu. Aggída ya mangituráy kadaya ngámingámin na kumar-káray ked útun lusà,” nán ne Dios.

²⁷ Ay díkod kinuwa ne Dios ya tolay ka ummán kaggína. Nagpáda da se iya tolay. Kinuwa nada ka laláki se babay.

²⁸ Ay se yala nga binindisiyonán ne Dios da nga nán na kaggída, “Gumánab kayu, ta senu umadu kayu tutu wala. Gumánab kayu kiya ngámin na kalawagán, ay se iturayán nu pe. Iturayán nu daya sissida se daya an-anù se daya ngámin na sibbibiyág ga atán kid útun lusà,” nán ne Dios.

²⁹ Ay nán ne Dios manin, “Ye sinnan nu! Iddè kadakayu daya ngámin na mul-múla nga magbukal la tumúbu kiya lusà. Ay oray pe daya kay-káyu wa magbúnga se magbukal, ay idde kuda kadakayu pe. Tu dayán daya mabalin nu wa kanan ka pagbiyág nu.

³⁰ Ay daya kad-kaddat se daya kay-káyu, ay tu dayán daya mabalin kanan daya ngámin na

ul-ulolag se daya an-anù se daya ngámin na sibbibiyág nga kumar-káray kid útun lusà,” nán ne Dios. Ay ittu mà kurug ya nàwa.

³¹ Ay kurug mà a napiya tutu wala ngámin daya kinuwa ne Dios ki nagsisingan na. Ay naggídám manin ay se yala manin pagmakát. Ittu idi ya mekannam ma algaw.

2

¹ Ay díkod, nabalin nin ya namarsuwa ne Dios kiya lángit se ya kalawagán se daya ngámin na atán kadayán.

² Ay kitu unag annam ngalgaw, ay nabalin ngámin ne Dios daya ubra na, ay se la nagimáng kitu mekapittu nga algaw.

³ Díkod binindisyonán ne Dios ya mekapittu wa algaw, se na ipadúma kadaya ngámin na algaw, ay se pinagbalin na pe ka napatag ga algaw. Ata ittu tu naggimáng na kadatu ngámin na ubra na nga nagparsuwa.

⁴ Ay tu dayán lugud daya kinuw-kuwa ne Dios kaggína nga nagparsuwa kadaya lángit se iya kalawagán.

Tu kamulán ka Eden

Kitu dam-dámu ne APU Dios nga namarsuwa kiya lángit se kídi kalawagán,

⁵ ay áwan pikam ma mul-múla kadaya tanatanáp, se áwan pikam pe tumúbu wa kad-kaddat, áta akkan pikam ma pinagudán ne APU Dios, ay se áwan pikam pe ya magtálun.

⁶ Ngamay atán nala ya danum ma maggayát ka taggad nga gumbuwa,* nga ittu tu mangbasa kitu ngámin na lusà.

⁷ Ay lusà tu kinuwa ne Apu Dios ka tolai, ay se na ngala nga inangtán tu igung na ka ángat ta mamagbiyág, ay díkod nagángat pe yin tu tolai nga sibbiyág pe yin.

⁸ Ay uwad kamulán na kinuwa ne APU Dios ka giyán na nepangágan na ka Eden. Atán kitu pane lattakán. Ay kattoni tu nangippayán na kitu tolai ya kinuwa na.

⁹ Ay pinatúbu ne APU Dios ki lusà ngámin datu kay-káyu wa napiya sisinnán, ay se namit pe nga búnga. Ay kitu túlad natu kamulán, ay uwad tu káyu wa nu mangán ta kitu búnga na, ay akkan ta mataatay yin. Ay uwad pe kitúni tu káyu wa nu mangán ta kitu búnga na, ay mammuwán ta ya napiya se ya nadakè.

¹⁰ Ay kattoni Eden, ay atán wángag nga magpagayát kattoni. Ay nepaasà idi kitu kamulán, ta ittu tu mangbasa kitu kamulán. Ay kitu panillod natu kamulán, ay nasiparà a napagkappát tin tu wángag.

¹¹ Tu nunna nga pasáni, ay nagnágagan ka Pison. Ittu tu manalen kitu lebut natu giyán na nagnágagan ka Havila. Uwad balitù kitúni.

¹² Ay datu balitù kitúni nga giyán, ay pabeg ga napiya. Ay atán da pe datu napatag ga batu wa nagnágagan ka bedeliyo se itu batu wa nagnágagan ka oniko.

---

* **2:6 2:6** Nán da duddúma nga asoy yala na danum nga atán ki taggad idi.

¹³ Ay tu mekàduwa nga pasáni natu wángag, ay nepangágan da ka Gihon. Ittu idi ya manalen kitu lebut natu giyán na nagnágan ka Cus.

¹⁴ Ay ya ngágan natu mekàlu, ay Tigris. Manalen ka pane lattakán ka Asiria. Ay tu mekappát ta pasáni natu wángag, ay nengágan ka Eufrates.

¹⁵ Ay kitu kamulán ka Eden ya nangipannán ne APU Dios kitu tolay ya kinuwa na. Aggína ya nippáy ne Apu Dios nga magubra se magtagasíngan kitu kamulán.

¹⁶ Ay se yala nga binílin ne APU Dios tu tolay nga nán na, “Mabalin mu ya mangalà ka búnga daya oray iinna nga káyu kídi kamulán ka kanan mu.

¹⁷ Tittu ya búnga naya káyu wa pakammuwán ta kiya napiya se nadakè ya kannawan mu. Akkan ka mangán kiyán, áta nu mangán ka kiya búnga na, ay kurug ga matay ka kiya oras sa angngán mu,” nán na.

¹⁸ Ay se yala nán ne APU Dios ki lammat na, “Akkan napiya nu sissa ya laláki. Pangwa ku ka ummán kaggína nga mabalin makaseng kaggína,” nán na.

¹⁹ Ay datu ngámin alolag se an-anù a pinarsuwaán ne Apu Dios kiya lusà, ay nippannán nada ngámin kitu giyán tu tolay, ta sinnan na nu nágan daya ipangágan na kaggída. Ay nu nágan tu nepangágan na kaggída, ay ittu tunin tu ngag-ngágan da.

²⁰ Ay tútu nginagánan natu tolay ngámin datu áyam se datu an-anù se datu alsádu wa ulolag. May tu Adan (tu yán tu ngágan natu tolay) ay

áwan na nga nasingan a ummán kaggína nga makaseng kaggína.

²¹ Ay díkod ya kinuwa ne APU Dios, ay pinatalà na tu Adan. Ay nilà tutu wala kurug tu Adan. Ay se yala nga inalà ne Dios tu isa nga tàgáng tu Adan, ay se nala manin pinolit tu baggi na.

²² Ay ya kinuwa ne APU Dios kitu tàgáng nga inalà na kitu laláki, ay kinuwa na ka toláy pe nga babay. Ay se na ngala nippan kitu laláki.

²³ Ay tútu nán tu laláki,

“Tu idi yin gáyám. Ittu idi ya kapáda tutu wala. Ay nagpáda pe ya baggi mi nga duwa. Ay gapu ta iyà kam ma laláki ya naggayatán na, ay ipangágan ku ka babay,” nán na.

²⁴ Ay gapu ta ummán kiyán ya nàwa, ay túya masápul la panáwan naya laláki ya ama se ina na, ay se la mawe mepagsissa kiya atáwa na, ta senu magbalin da nga duwa ka sissa.

²⁵ Ay tu laláki se itu atáwa na, ay soba da ngamay akkan da wayya nga mìpat.

3

Tu akkan nangikurug na toláy

¹ Ay kadaya ngámin na alsádu wa ulolag ga pinarsuwa ne APU Dios, ay tu idaw ya kasiríbán na mangasaba. Ay isa nga algaw, nán na kitu babay, “Kurug ga nán ne Dios kadakayu nga akkan kayu mangán kiya búnga daya kay-káyu kiya kamulán?” nán na.

² May nán natu babay kitu idaw, “Mabalin mi kanan kanu daya búnga daya kay-káyu kiya kamulán

³ ngamay akkan ya búnga naya káyu nga atán kiya túlad naya kamulán. Ay akkan mi kanu pe ya túbítan. Ay nu mangán kami onu túbítan mi, ay matay kami kanu,” nán natu babay.

⁴ Ay se yala manin nán natu idaw kitu babay, “Akkan kayu mà kurug ga matay a!

⁵ Nán ne Dios kiyán áta ammu na nga kiya angngán nu kiya búnga na, ay árig malútán daya lam-lammat nu. Ay ammu nu win ya napiya se iya nadakè, ay ummán kayu pe yin kaggína,” nán na.

⁶ Ay díkod kane masingan natu babay nga nakal-kalùmímit tu búnga natu káyu, ay nán na nga napiya kanan. Ay nammuwán na pe nga makapasírib, áta malásin na ya napiya se iya nadakè nu mangán kitu búnga na. Ay díkod nangalà kitu búnga na, ay se na kanan. Ay se na niddán pe tu atáwa na nga atán pe yin kitu giyán na. Ay díkod, nangán pe.

⁷ Ay ittu pe yin tu pagkilát da ngala nga ummán ka nalútán tu mata da nga duwa. Ay nammuwán da pe yin na soba da gáyám. Ay díkod, nagásip da kadatu dadakkal la adon nga ittu tu pinagken da.

⁸ Ay kitu gid-gidám min, ay nagina da nge Apu Dios sa atán kitu kamulán na magdàdàdà. Ay tútu nagsirù da ke APU Dios kadatu kay-káyu kitu kamulán.

⁹ Ay díkod kirrawán ne Apu Dios tu laláki nga nán na kaggína, “Wà naya giyán mu?” nán na.

¹⁰ Ay, “Nagsirù à kidde!” nán na. “Ta nagina taka nga magdàdàdà kiya kamulán, ay mìpat tà magpassingan kikaw, áta soba ngà,” nán tu Adan.

¹¹ Ay tútu nán ne Apu Dios, “Inna ya magkuna kikaw nga soba ka? Nangán kayu ta, kitu búnga natu káyú wa akkan ku wa pakkán kadakayu?” nán na.

¹² Ay summungbát tu laláki nga nán na, “Ay tu babay ya niddem ma kabul-bulun ku ya nangidde kiyà, ay kinnán ku pe,” nán na.

¹³ Ay se yala nán ne APU Dios kitu babay, “Taanna, tura mu wa kinuwa yán ta?” nán na. “Ay tu idaw mà! Kinasaba nà, ay nangán nà a kurug,” nán natu babay.

Tu nangngikagi ne APU Dios kitu kapanísán datu toláy

¹⁴ Ay díkod nán ne APU Dios kitu idaw, “Gapu ta kinuwa mu idi, ay mapánis ka. Kakal-kalakkán ka kadaya ngámin ulolag ga áyam se kadaya ngámin na alsádu.

Ata manggayát kídi, ay ya sinay mu ya panalen mu;

Ay melubulubu ki lusà daya kanan mu panda kiya agbiyág mu.

¹⁵ Manggayát kídi ay pagkalingáan takayu se iya babay. Ay ummán pe kadaya annánà nu wa duwa. Palpálan na ya an-anà na ya úlum, ay tugkawwan mu ya túmang na,” nán na.

¹⁶ Ay nán ne Apu Dios kitu babay,

“Gapu kiya kinuwám, ay paaduan ku daya rígát mu kiya kabùsit mu, ay se pagbalinan ku ka natakit ya aggan-anà mu. Ay oray nu mapakuna, ay masápul mu pikam mala ya amminya naya atáwam, ay se iturayán naka pe.”

¹⁷ Ay nán ne APU Dios kitu Adan,

“Gapu ta nekurug mu ya atáwam, ay se ka nga nangán pe kitu búnga natu káyu wa akkan ku pakkán kadakayu, ay pagdakean ku ya lusà. Manggayát kídi panda kiya agbiyág mu, ay magrig-rígát ka pikam ma magkuwa kiya lusà se mu la nga mapowad ya kanan mu.

¹⁸ Ay tumúbu pe daya kaddat ta narasi se nabúdu. Ay oray nu mapakuna, ay daya imúlám ya paggalakkán mu ka kanan mu.

¹⁹ Magpakarígát ka pikam ma magkuwa se mu la nga mapowad ya kanan mu. Ummán kiyán nin ya agbiyág nu panda kiya katay nu nga ittu yanin ya aggulli nu kiya lusà a naggayatán nu. Ata nàwa kayu ka lusà. Ay díkod lusà pe ya tungpál nu kammin,” nán ne APU Dios.

²⁰ Ay nengagánan tu Adan ka Eva tu atáwa na. (Ya sarut nayán na ngágan, ay biyág). Ata aggína ya bílang ina daya ngámin na toláy oray ka wàna.

²¹ Ay pinangwa ne APU Dios de Adan na magatáwa ka kawas da nga lálát nga ittu tu pinagbádu da ngin.

Tu nammatálaw ne APU Dios kadatu toláy kitu kamulán

²² Ay se yala nga nán ne APU Dios, “Kídi yin, ay nagbalin daya tolay ka ummán kadàtada, ta ammu da ngin ya napiya se nadakè. Nadà-dakè nu rán dala nga mangán pe kitu búnga natu káyu wa mamagbiyág ka áwan panda, áta akkan da ngin mataatay,” nán na.

²³ Ay tútu pinatálaw ne APU Dios da kitu kamulán ka Eden, se na pinapan ne Adan na magkuwa kiya lusà nga ittu ya naggayatán na kampela ngin nin.

²⁴ Pinatálaw nada, ay se yala nangippáy ka isa kadaya kangatuwán na ilángit kitu pane lattakán natu kamulán. Ay uwad pe ya nippáy na nga miwas-wasáwas nga maggilagiláb ba apuy nga sinan ispáda nga ittu tu magbantáy kitu káyu wa mamagbiyág ka áwan panda.

4

Tu nammatay tu Cain kitu Abel

¹ Ay díkod din nagallay de Adan se Eva nga magatáwa. Nabùsit se nagan-anà e Eva ka isa nga laláki. Ay nengágan na ka Cain. Ay nán na, “Nagan-anà à ka laláki gapu kiya nesisseng ne Apu kiyà,” nán na.

² Ay se yala nagan-anà manin ka isa nga laláki. Ay nepangágan na ka Abel. Ay díkod atán na wagi tu Cain nin. Kane umabay da nga duwa, ay tu Abel tu maragtarakan kadatu karneru da. Ay tu Cain tu magtal-tálun.

³ Ay kane din na mabà-bayág, ay nangidátun tu Cain ke APU kitu ápit na kitu tálun na.

⁴ Ay ummán pe kitu Abel. Nagparti kadatu nunna nga annánà datu tarakan na nga karneru. Ay piníli na datu kapíyán na lápi, ay ittu datun datu nedátun na ke APU Dios. Ay naganggam me APU Dios kitu nedátun tu Abel.

⁵ Ngamay akkan na nga pinagan-anu tu nedátun tu Cain. Ay tútu nalùsaw pà nang tu Cain. Melalásin nala kitu singan na.

⁶ Ay tútu kinuna ne APU kitu Cain, “Tura ka nga malùsaw ta? Ay se tura ka pe nalom-lomád?”

⁷ Wayya taka la nga di pàgan nu ya napiya ya kinuwám! Ay nu akkan napiya daya kuk-kuwaan mu, ay tagay ka tutu wala makabásul lin, ay meparò ka magbásul lin nu kuwa. Ngamay masápul la pàkadan mu yán,” nán na.

⁸ Ay tu Cain, ay inayabán na tu Abel la wagi na nga mawe kitu tal-tálun. Ay kane atán da ngin kitu tal-tálun, ay inámang tu Cain tu Abel, ay napatay na.

⁹ Ay tútu nán ne APU kitu Cain, “Ka wàna giyán ne Abel nga wagi mu?” nán na. Ay nán tu Cain na sumungbát, “Mai! Wayya ngala nga iyà ya magtag-tagasíngan kaggína!” nán na.

¹⁰ Ay tútu, “Nágan naya kinuwám kitu wagim ta?” nán ne APU. “Ya dága na ki lusà ya mangipakammu kiya kinuwám kaggína. Ummán ka makap-apáuy nga makiseng kiyà nga bumálat,” nán na.

¹¹ “Ay gapu kiyán na kinuwám, ay áwan mu málaálà ki lusà nga ittu ya nanglassap kitu dága natu wagi mu nga pinatay mu.

¹² Ay oray nu magkuwa ka, ay áwan mu wayya nga maaf-ápít. Ay magal-aliwagwag ka pe yin na áwan pagag-agyanán,” nán ne APU Dios kitu Cain.

¹³ Ay nán tu Cain ke APU, “Akkan ku meturad idi ya pannakapánis ku gapu kitu nàwà, áta nadammat pà nang.

¹⁴ Pagtaláwan nà kídí ya lusà, ay meadayyu wà pe yin kikaw. Magal-aliwagwag gà in, ay áwan ku pe pagyanán. Ay patayan dà daya makasingan kiyà,” nán na.

¹⁵ Ay tútu nán ne Apu Dios kaggína, “Akkan. Ta nu atán mamatay kikaw, ay mamin-pittu ya dammat naya kapánis na,” nán na. Ay díkod, uwad nippáy ne Apu Dios nga tagematun na kitu Cain, ta senu akkan patayan daya makasingan kaggína.

¹⁶ Ay díkod nagtálaw tu Cain ki àráng ne Apu Dios se yala nagyán ka Nod* nga pane lattakán ka Eden.

Datu pútupútut tu Cain

¹⁷ Ay nangatáwa tu Cain kitúni, ay se da nagan-anà ka isa nga laláki. Ay nepangágan da ka Enoc. Nangwa pe tu Cain ka íli kitúni, se nepangágan na pe ka Enoc.

¹⁸ Tu Enoc, ay pútut na tu Irad, ay tu Irad, ay pútut na tu Mehujael. Tu Mehujael, ay pútut na tu Metusael. Ay ya pútut tu Metusael ay tu Lamec.

¹⁹ Ay tu Lamec nangatáwa ka duwa. Tu Ada se tu Zilla.

---

* **4:16 4:16** Ya sarut naya Nod, ay giyán nga nagdàdàán.

²⁰ Tu Ada ay neanà na tu Jabal. Ay idi ya Jabal, aggína ya makin-pútut kadatu maragtarakan kadaya báka. Ay baw-bawi pe yala tu nag-agyanán da.

²¹ Ay tu Jabal ay atán wagi na nga Jubal. Aggína tu bátug apuapu datu marammalíng se datu maggitarra.

²² Ngamay tu Zilla, ay nagan-anà pe ka laláki, ay nepangágan na ka Tubal-Cain. Aggína tu nunna nga maragbattál kadaya aruminta nga balayyáng se bága. Ay uwad pe ya wagi tu Tubal-Cain na babay, ay nepangágan da ka Naama.

²³ Ay isa nga algaw, nán tu Lamec kadatu attáwa na,

“Gínán dà, dakayu Ada se Zilla. Dakayu wa duwa nga attáwà, gínán nu ya kagiyan ku: Uwad pinatay ku nga laláki ta tinalíngu nà. Sinúlung nà yán na bag-bagu.

²⁴ Ay nu mamin-pittu ya bálát kiya pumatay ke Cain, ay mamin-pittu púlu se pittu ya bálát kiya pumatay kiyà.”

Tu Set se tu Enos

²⁵ Ay nagan-anà manin pe de Adan se tu Eva. Nagan-anà da ka laláki, ay nepangágan da ka Set (ay ya sarut nayán, ay nidde). Ata nán tu Eva nga niddán ne Apu Dios manin ka isa nga an-anà a kasukát tu Abel ta pinatay lugud tu Cain.

²⁶ Nangatáwa tu Set, ay se nagan-anà da pe ka isa nga laláki. Ay nepangágan da ka Enos. Ay

kitun na al-*algaw* pe yin tu inanggayát datu tolay ya magday-dáyaw ke Dios.

5

Datu pútupútut tu Adan panda kitu Noa

¹⁻² Ay kitu inamarsuwa ne Dios ki tolay, ay kinuwa na ka ummán kaggína. Laláki se babay datu tolay ya kinuwa na. Binindisiyonán nada ay se nengagánan nada ka Tolay kitu namarsuwa na kaggída. Ay tu idi ya lista datu kakagaka natu Adan.

³ Ay kitu magatut se tallu púlu dagun tu Adan nin, ay nakapútut ka isa nga laláki nga kamur-murangán na kam. Nepangágan na ka Set.

⁴ Nanggayát kitu nekeanà natu Set, ay walu gatut ta dagun pikam tu inagbiyág natu Adan. Uwad da pikam duddúma nga pútut na.

⁵ Ay díkod, ya dágup natu dagun natu Adan, ay siyám gatut se tallu púlu se la nga natay.

⁶ Ay kane magatut se limma dagun tu Set tin, ay neanà tu pútut na nga Enos.

⁷ Nanggayát kitu nekeanà natu Enos, nagbiyág tu Set ka walu gatut se pittu dagun. Uwad pikam pe datu duddúma nga pútut na.

⁸ Ay díkod, ya dágup natu dagun natu Set, ay siyám gatut se sangapúlu se duwa dagun se yala nga natay.

⁹ Ay kane siyám púlu dagun tu Enos sin, ay neanà tu an-anà na nga Kenan.

¹⁰ Ay nanggayát kitu nekeanà tu Kenan, ay nagbiyág pikam tu Enos ka walu gatut se

sangapúlu se limma dagun. Ay uwad da pikam sabáli nga pútut na.

¹¹ Ay díkod, ya dágup natu dagun natu Enos, ay siyám gatut se limma se la nga natay.

¹² Ay kane pittu púlu dagun tu Kenan nin, ay neanà tu Mahalalel nga pútut na.

¹³ Ay nanggayát kitu nekeanà tu Mahalalel, ay nagbiyág pikam tu Kenan ka walu gatut se appát púlu dagun. Uwad da pikam pe sabáli nga annánà na.

¹⁴ Ay díkod, ya dágup tu dagun na inagbiyág tu Kenan, ay siyám gatut se sangapúlu se la nga natay.

¹⁵ Ay kane annam púlu se limma dagun tu Mahalalel lin, ay neanà tu Jared nga pútut na.

¹⁶ Nanggayát kitu nekeanà natu Jared, ay nagbiyág pikam tu Mahalalel ka walu gatut se tallu púlu dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútut na.

¹⁷ Ay díkod, ya dágup natu dagun tu Mahalalel, ay walu gatut se siyám púlu se limma se la nga natay.

¹⁸ Ay kane magatut se annam púlu se duwa dagun tu Jared din, ay neanà tu Enoc nga pútut na.

¹⁹ Nanggayát kitu nekeanà tu Enoc, ay nagbiyág pikam tu Jared ka walu gatut dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútut na.

²⁰ Ay díkod, ya dágup tu dagun tu Jared ay siyám gatut se annam púlu se duwa dagun, ay se yala nga natay.

²¹ Ay kane annam púlu se limma dagun tu Enoc kin, ay neanà tu Metusela nga pútut na.

²² Nanggayát kitu nekeanà tu Metusela, ay nagbiyág pikam tu Enoc kídi kalawagán ka tallu gatut ta dagun. Uwad da pikam pe sabáli nga pútut na. Ay kadatun na dagudagun, ay nebul-bulun peyapeyang ke Dios.

²³ Ay díkod, ya dágup datu dagudagun na kaatán tu Enoc kídi kalawagán ay tallu gatut se annam púlu se limma dagun.

²⁴ Ay se yala nga umawan, áta inalà ne Dios ka lángit nga sibbiyág.

²⁵ Ay kane magatut se walu púlu se pittu dagun tu Metusela ngin, ay neanà tu Lamec nga pútut na.

²⁶ Nanggayát kitu nekeanà tu Lamec, ay nagbiyág pikam tu Metusela ka pittu gatut se walu púlu se duwa nga dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútut na.

²⁷ Ay díkod, ya dágup natu dagun tu Metusela ay siyám gatut se annam púlu se siyám, ay se la nga natay.

²⁸ Ay kane magatut se walu púlu se duwa dagun tu Lamec kin, ay nakapútut ka isa nga laláki.

²⁹ Ay nepangágan na ka Noa.* Ata nán na, “Idi nga an-anà, ay ittu ya mangidde kadåtada ka pakemangngán tada kiya nasulit nga ubra tada kídi ya lusà a ginedán ne APU,” nán na.

³⁰ Nanggayát kitu nekeanà tu Noa, ay nagbiyág pikam tu Lamec ka limma gatut se siyám púlu se limma nga dagun. Ay uwad pikam pe datu duddúma nga pútut na.

---

* **5:29 5:29** Ya sarut naya Noa ay pakemangngán.

³¹ Ay díkod, ya dágup natu dagun tu Lamec ay pittu gatut se pittu púlu se pittu dagun, ay se la nga natay.

³² Ay kane limma gatut dagun tu Noa ngin, ay nagpútut ka tallu nga lalláki: de Sem, tu Ham, se tu Jafet.

6

Tu kinadakè tutu wala datu tolay

¹ Ay kane umadu datu tolay kídi ya kalawagán, ay ummadu pe datu babbay.

² Ay datu pasúrut ne Dios, ay nasingan da nga napiya datu babbay.* Ay díkod inatawán da datu piyán da kampela ngin nin.

³ Ay tútu nán ne APU, “Ya Ispiritù, ay akkan mabalin na magyán peyapeyang kadaya tolay. Ata tolay da ngala. Pumanda ya agbiyág da ki unag magatut se duwa púlu dagun nala,” nán na.

⁴ Ay kitun kam ma al-algaw, ay uwad pe yin datu nagdìn-dinnámag ga rungat, ay se dadakkal tutu wala pe nga tolay, nga ittu datu nagtálaw nga pasúrut ne Dios. Ay inatawán da datu babbay kídi kalawagán, ay nagannánà da. Ay ittu datu nagdìn-dinnámag pe nga mengal kitun.

⁵ Ay kane umadu win datu tolay kid kalawagán ni, ay adu tutu wala datu nadakè a kuk-kuwaan da pe. Ngámin na lam-lammat da, ay pabeg nadakè peyapeyang. Ay kane masingan ne APU Dios idi, ay

---

* **6:2 6:2** Dedi nga babbay ay annánà datu akkan pasúrut ne Dios da.

⁶ nakappoli kitu namarsuwa na ki tolay. Nagpannakit pànanang tu uray na.

⁷ Ay tútu nán ne APU, “Rapúnan ku dedi ya tolay nga pinarsuwà. Ay oray pe daya ngámin na ulolag, se daya ngámin na kumar-káray ki lusà, ay se daya ngámin na an-anù. Nakappoli yà a namarsuwa kaggída,” nán na.

⁸ Ngamay pinatag ne APU tu Noa nga pútut tu Lamec.

Tu pinàwa ne APU Dios kitu Noa

⁹ Tu Noa ay namáru nga tolay. Awan na nga kuk-kuwaan na nadakè. Sur-surútan na peyang daya piyán ne Dios.

Tu idi ya gin-ginnápuwán na. Tallu datu pútut na nga pabeg lalláki:

¹⁰ tu Sem, se tu Ham, se tu Jafet.

¹¹ Ay nagbalin ka nadakè tutu wala ki àráng ne Dios ya kuk-kuwaan datu tolay kídi kalawagán. Pabeg nadakè ya mà-màwa ki ngámin giyán kídi ya kalawagán.

¹² Ummán kiyán tu nasingan ne Dios sa kinadakè datu tolay kitun. Dummakè da ngin, ta kuwaan da ngin datu akkan rumbang.

¹³ Ay díkod nán ne Dios kitu Noa, “Palánu ku win nga rapúnan daya tolay, áta pabeg nadakè tutu wala daya mà-màwa ngin kídi kalawagán gapu kaggída. Ay dadàlan ku ngámin pe yin daya atán kídi ya kalawagán,” nán na.

¹⁴ “Mangwa ka lugud ka abay pànanang nga biray mu, ay ya kaligdaán na káyu ya usaram. Lunitam ka níkat ya panin unag na, se ya panin lasi na. Ay se mu wala nga kuw-kuwartuwan.

¹⁵ Ay ya kadakkal na ya kuwaam, ay magatut se tallu púlu se walu mitru ya pásit na, duwa púlu se tallu mitru ya súbá na, ay se sangapúlu se limma mitru ya kalingúdu na.

¹⁶ Kuwaam ka tallu sarundù ya datág na. Akkam litupan ya pane ngúdu wa dingding na. Mangibansi ka ka bitti a bátug lamdáwan na kiya gudduwa mitru panda kiya útun na. Ay ya gagyangán na, ay ippáy mu kiya bíkat na.

¹⁷ Kuwaam yán, áta pagdallisan ku, ta senu matay ngámin daya sibbibiyág kídi kalawagán.

¹⁸ Ngamay nu ikaw, ay magkari yà kikaw. Ay magunag kayu ngámin kiya abay pánang nga biray nga kuwaan mu, dakayu nga magatáwa se daya pútut mu se daya attáwa da pe.

¹⁹ Ay mangalà ka ka agtangapagatawán kadaya ngámin baláki daya sibbibiyág, ay se mu la ibulun kikaw ta senu metangabiyág da kikaw.

²⁰ Ki káda baláki daya an-anù, ay mangalà ka ka tangapagatawán. Ay ummán pe kadaya ulolag se kadaya kumar-káray ki lusà. Mangalà ka ka agtangapagatawán ki kada baláki da.

²¹ Ay mangitúgut ka pe kadaya ngámin baláki nga akakkanan se mu iarimán. Ittu dayán daya kanan nu se daya ulolag ga alà mu.”

²² Ay díkod kinuwa ne Noa ngámin datu nebílin ne Dios nga kuwaan na.

7

Tu nagdallis na

¹ Ay se yala nán ne APU kitu Noa, “Magunag kayu win se daya akkobung mu kiya biray. Biyágan taka, áta sissa ka nga nasingan ku wa kurug ga namáru kadaya ngámin toláy kadedi nga al-algaw.

² Alà mu pe yin datu agtangapagatawán kadatu ngámin ulolag ga pàlà ku kikaw. Ngamay kadaya mabalin pagbasu wa áyam, ay mangalà ka ka agpipittu wa pagattawán.

³ Ay ummán pe kadaya an-anù a mabalin pagbasu, mangalà ka pe ka agpipittu nga pagattawán, ta senu gumánab da manin kiya kalawagán.*

⁴ Ata kalpasán naya pittu walgaw, ay pagudanan ku ka appát púlu wa algaw se appát púlu wa gabi. Rapúnan ku ngámin daya pinarsuwà a sibbibiyág kid kalawagán,” nán na.

⁵ Ay díkod kinuwa tu Noa datu ngámin na nebílin ne APU kaggína.

⁶ Annam gatut tu dagun tu Noa kitu nilalbet natu dallis kídi kalawagán,

⁷ ay kitun pe tu nagunag de Noa ngin na magatáwa, se datu annánà da, se datu attáwa da kitu kinuwa na nga biray, ta senu melísi da kitu dallis.

⁸ Ay ngámin datu nagbal-baláki nga ulolag ga pàlà ne Apu Dios kitu Noa, datu mabalin pagbasu se akkan, ay naglalbet da pe yin kitu biray. Ummán pe kadatu an-anù se datu ulolag ga kumar-káray ki útun lusà.

---

* **7:3 7:3** Akkan agtangapagatawán nala ya alà na ta pagbasu na daya duddúma.

⁹ Agtangapagatawán da nga inumbet, se da nagunag pe yin na kabulun tu Noa. Ta ittu tu bílin ne Dios kaggína. Ngamay datu mabalin na nga pagbasu wa ulolag se an-anù, ay agpipittu wa pagattawán da.

¹⁰ Ay kane malpás ya pittu wa algaw, ay ittu tu inanggayát na nga magdallis.

¹¹ Ay kitu annam gatut ta dagun tu Noa ngin, kitu mekasangapúlu se pittu walgaw kitu mekaduwa búlán, ay ittu tu inanggayát tutu wala natu udán. Ay ginumbuwa pe ya danum ki taggad.

¹² Appát púlu nalgaw se appát púlu gabi tu naggudán na.

¹³ Kitu nanggayát natu udán, ay atán pe yin de Noa nga tangabalay kitu unag natu biray da. Atán ngámin nin pe datu magwawági. Tu Sem, se tu Ham, se tu Jafet se datu attáwa da.

¹⁴⁻¹⁵ Nagunag ngámin pe yin datu ngámin baláki ulolag nga alsádu, se ngámin baláki daya naámu, se ngámin baláki daya magkar-káray ya ulolag, se ngámin baláki daya an-anù, se daya nagpayà a ibulun na kaggína.

Agtangapagatawán da nga inumbet.

¹⁶ Nagunag da ngámin nin ta ittu tu nán ne Dios kitu Noa. Ay se negitap ne APU pe yin tu gagyangán tu biray.

¹⁷ Ummabay yala nga ummabay tu danum panda kitu appát púlu wa algaw. Ay tu abay ya biray, ay maglalattát pe yin.

¹⁸⁻¹⁹ Ay ummabay tutu wala pà nang tu danum panda kitu nekálnap datu ngámin na

alingúdu wa ban-bantay. Nalnap tutu wala ngámingámin ya kalawagán. Ngamay itu abay biray, ay maglalattát tala.

²⁰ Datu alingúdu wa bantay, ay nalnap da pikam ka moli pittu mitru ya kadallam da.

²¹ Ay díkod narápun ngámingámin datu sibbibiyág kídi kalawagán kitu danum. Natay ngámin datu tolay, se datu ngámin ulolag ga alsádu se naámu, se datu ngámin na an-anù, se datu mamalábal nga ul-ulullag.

²² Oray nágan na kadatu sibbibiyág kid útun lusà, ay nalimat da ngámin.

²³ Ummán kiyán tu nangrápun na kadatu ngámingámin na sibbibiyág kid kalawagán, tolay, ulolag, daya kumar-káray ya ul-ulullag, se da an-anù. Tittu de Noa se datu kabbulun na kitu abay ya biray na datu nabiyág.

²⁴ Limma búlán tu dallis.

8

Tu naggassi natu dallis

¹ Ngamay e Dios, ay siddadamdam kitu Noa se datu akkobung na, se datu ngámin na ulolag ga atán kitu abay nga biray. Ay díkod pinagbáli ne Apu Dios, tútu nanggayát pe yin na magassi tu danum.

² Ata nakusap pin tu naggat tutu wala nga udán, ay se nakusap pe yin tu gumbuwà a danum ma maggayát ki taggad.

³ Ay umassiassi la nga umassiassi yin tu danum. Ay díkod kane mabalín tu magatut se limma púlu walgaw, bittì tu danum min.

⁴ Ay kitu mekasangapúlu se pittu kitu mekapittu wa búlán, ay nesar-át tu abay nga biray kitu bantay Ararat.

⁵ Bumittì la nga bumittì tu danum. Ay kitu nunna nga algaw natu mekasangapúlu búlán nin, ay masissingan nin datu útun datu ban-bantay.

⁶ Ay kane malpás manin tu appát púlu walgaw, ay linútán tu Noa tu lamdáwan natu abay nga biray.

⁷ Ay se yala nga nangipakáyab ka gayáng. Ngamay nagkay-káyab bala tu gayáng panda kitu nekassiyánan tu danum.

⁸ Ay se yala manin nangipakáyab ka kalapáti.* Ta paninnán na nu nassiyán tutu wala tu danum min.

⁹ Ngamay tu kalapáti, ay áwan na pagdapúnán, ay tútu nagulli kammin kitu abay biray. Ata danum pikam ngámin tu kalawagán. Díkod pinagdápun ne Noa tu kalapáti kitu íma na se na alá kammin.

¹⁰ Ay díkod nagiddag pikam ka pittu walgaw, se nala nepakáyab manin tu kalapáti.

¹¹ Ay kitu gídám natun na algaw, ay nagulli kammin tu kalapáti nga sittatangál kitu namáta nga adon káyu wa olíbo. Díkod nammuwán tu Noa ngin na nassiyánan tu danum min.

¹² Nagiddag manin ka pittu walgaw se yala nangipakáyab ka kalapáti manin, ngamay akkan nin na nagulli tu kalapáti.

---

* **8:8 8:8** Awan na nga kagiyan nu piga algaw tu napalábas panda kitu nangipakáyab na kitu gayáng, may nán da duddúma nga pittu ngalgaw.

13 Ay kitu nunna nga algaw kitu munna nga búlán natu mekannam gatut se isa nga dagun natu Noa ngin, ay ittu tu nekassiyánan tutu wala tu danum min. Linùtán tu Noa tu lamdáwan tu biray, ay nasingan na nga nasiyánan tu danum min.

14 Ay kitu mekàduwa púlu se pittu wa algaw natu mekàduwa búlán natun kam ma dagun, ay tútu nanggayát magmaga tu lusà in.

15 Ay tútu nán ne Dios sin kitu Noa,

16 “Lumawán kayu win se daya pútupútut mu se daya mannúgáng mu.

17 Ay ilawán mu pe yin ngámingámin daya ulolag, se daya ul-ulullag ga magkar-káray nga nekiwid mu se daya an-anù se daya ngámingámin na nekiwid mu, ta senu gumánab da manin kidi ya kalawagán, ay se umadu da tutu wala manin,” nán ne Dios.

18 Ay tútu lummawán kurug tu Noa, se tu atáwa na, se datu annánà na, se datu mannúgáng na.

19 Ay nelawán na pe yin datu ul-ulolag, se datu an-anù, se datu ulullag ga magkar-káray ya inalà na kitu biray. Nagpapáris da nga naglalawán kitu biray.

Tu nagdátun tu Noa ke APU Dios

20 Ay se yala nangwa tu Noa ka annidúgán na ka pagbasu, ay se yala nagbasu ke Apu. Nangalà kadatu para basu wa áyam se datu an-anù. Ay ittu datun datu nebasu na ke Apu.

21 Ay kane maláb ne APU tu nabangug ga aláb datu pinagbasu tu Noa, ay nán na kaggína

kampela ngin nin, “Akkan ku win na dadàlan daya magbiyág kid útun lusà gapu kadaya nadakè a kuk-kuwaan daya tolay, ta gangay da kammala ngin nin oray kitu dam-dámu. Ay akkan ku pe dadàlan daya oray nágan na nga sibibiyág kid kalawagán. Akkan ku kuwaan nin tu kinuwa ku.

²² Kiya kaatán nedi ya kalawagán ay atán ya panagmul-múla, atán ya aggagáni, atán ya panaggannag na ay atán ya aggigáw na. Atán pe ya gabi se ya algaw. Akkan makusap dayán.”

9

Tu turátu de APU Dios se tu Noa

¹ Ay binindisiyonán ne Dios tu Noa se datu pútupútut na, ay se na nán kaggída, “Gumánab kayu, ta senu adu tutu wala manin daya tolay kid kalawagán.

² Ay magansing ngámin daya ulolag kadakayu, se daya ngámin na an-anù. Oray pe ngámin daya magkar-káray ki útun lusà, se ngámin daya lamas. Iturayán nuda.

³ Idde ku da ngámin kadakayu. Daya ulolag ga sibibiyág kid kalawagán, ay iddè dayán ka kanan nu, nga ummán kadaya mul-múla nga pakkán ku kadakayu.

⁴ Ngamay akkan kayu mangán ka karni nga siddadága, áta ya dága, ay túyán ya gapu naya biyág na.

⁵ Ay túya nu dága ya nippà, ay dága pe kasukát na. Ay nu atán tolay ya pumatay ka páda na nga tolay, ay masápul naya bálát. Ay páda na pe nu ulolag ya pumatay ka tolay. Masápul atán bálát naya biyág tolay.

⁶ Masápul la matay pe ya tolay nga pumatay ki kasittolay na. Ata kinuwà ya tolay ka ummán ki singan ku.

⁷ Ngamay dakayu, ay gumánab kayu se umadu kayu tutu wala kídi ya kalawagán.”

⁸ Ay se yala nán manin ne Dios kitu Noa se datu pútupútut na,

⁹ “Damdamman nu idi! Magkari yà kadakayu, ay se oray pe kadaya gakagaka nu se

¹⁰ kadaya ngámin na sibbibiyág ga nekiwid mu, daya ul-ulolag, se an-anù, se kadaya ngámingámin na sibbibiyág kid kalawagán.

¹¹ Tu idi ya karì kadakayu: Manggayát kídi, ay akkan ku win na dadàlan ka danum daya ngámin na sibbibiyág kid kalawagán. Awan pe yin ya dallis ka panda, nga mangrápun kadaya sibbibiyág kídi ya kalawagán,” nán na.

¹² Ay se manin nán ne Dios, “Tu idi ya pakasinnán nu wa atán ya nekarì kadakayu se kadaya ngámin na gakagaka nu se daya ngámin na sibbiyág:

¹³ Pamunglunan ku kiya angap nga ittu ya tagematun nga atán ya karì kadakayu ngámin na sibbibiyág kid kalawagán.

¹⁴ Ay nu paangpán ku, ay se yala nga mamunglun,

15 ay madamdám ku ya nekarì kadakayu se kadaya ngámin na sibbibiyág nga akkan ku wa pagdallisan nin ka pangrápun ku kadaya sibbibiyág.

16 Ay nu mamunglun, ay masingan ku, ay díkod madamdám ku ya nekarì ka áwan panda kadaya ngámin na sibbibiyág kid kalawagán.”

17 Ay nán manin ne Dios kitu Noa, “Tu yán ya mangipassingan nga atán ya nekarì kadakayu ngámin na sibbibiyág kid kalawagán,” nán na.

De Noa nga maggaáma

18 Ay datu annánà tu Noa nga uwad kitu abay pà nang nga biray, ay tu Sem, tu Ham se tu Jafet. Tu Ham tu ama tu Canaan.*

19 Ay datun na tallu wa annánà tu Noa, ya naggay-gayatán daya ngámin toláy kid kalawagán.

20 Maragtálun tu Noa. Ay aggína tu nunna nga nagmúla ka úbás

21 nga ittu tu binási na. Isa ngalgaw, ay ninglaw tutu wala tu Noa. Ay nagwaren nala kitu báwi na nga sissusoba.

22 Ay tu Ham nga ama tu Canaan, ay nasingan na tu Noa nga ama na nga sissusoba. Ay kinagi na kadatu duwa nga wawwági na nga atán kitu lasi.

23 Ay díkod nangalà tu Sem se tu Jafet ka ulat. Se da nagpungtuwán na binilád se da inultán tu ama da. Ay akkan da nasingan tu ama da nga

---

* **9:18 9:18** Atán da pikam tallu nga lalláki nga pútupútut tu Ham, nga nán na ka 10:6.

sissusoba, ta naginúnud da nga nawe kitu giyán na.

²⁴ Ay kane memawátan tu Noa kitu inglaw na, ay nammuwán na tu kinuwa tu Ham nga udiyán na an-anà na.

²⁵ Ay tútu nalùsaw nga nán na, “Mapak-pakallà ala daya gakagaka ne Canaan. Magbalin da ka kababaán na asassu daya gakagaka daya wawwági na,” nán na.

²⁶ Ay nán na pe, “Ay daya gakagaka ne Sem, ay bindisiyonán ne APU nga Dios ku da. Ay daya gakagaka ne Canaan ay magasassu da ngala kaggída.

²⁷ Ay paabayyan ne Dios ya lusà ne Jafet, ay se magbubúlun daya gakagaka na se daya gakagaka ne Sem. Ay daya gakagaka ne Canaan daya asassu da,” nán na.

²⁸ Nanggayát kitu nekasiyánan tu dallis, ay nagbiyág pikam tu Noa ka tallu gatut se limma púlu dagun.

²⁹ Siyám gatut se limma púlu dagun tu Noa se yala nga natay.

10

Datu gakagaka datu pútupútut tu Noa

¹ Tu dedi daya pútupútut tu Sem, tu Ham se tu Jafet nga pútupútut tu Noa. Nagpútut da ka lalláki kalpasán tu dallis.

² Datu pútut tu Jafet nga lalláki ay datu: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesec, se tu Tiras.

³ Datu pútut tu Gomer nga lalláki ay datu: Askenaz, Rifat, se tu Togarma.

⁴ Ay datu pútut tu Javan nga lalláki ay datu: Elisa, Tarsis, Cyprus se tu Rodes.

⁵ Ay aggída tu naggay-gayatán datu tolay ya naggunà ki adanni ki bebay. Ay tu dayán datu gakagaka tu Jafet nga lalláki. Ay uwad ili kampela naya isaisa kaggída ngin. Ay sabáli kampela ngin nin pe ya aggúni naya agtangámalán kaggída. Ay sabáli kampela ya nasiyon naya isaisa kaggída ngin.

⁶ Ay datu pútut tu Ham nga lalláki, ay datu Cus, Egipto, Put se tu Canaan.

⁷ Ay datu pútut tu Cus nga lalláki, ay datu Seba, tu Havila, tu Sabta, tu Raama se tu Sabteca. Ay datu pútupútut tu Raama nga lalláki ay datu Seba se tu Dedan.

⁸ Ay uwad pútut tu Cus nga nagnágagan ka Nimrod. Ay aggína tu nun-unna nga katurayán kídi kalawagán.

⁹ Ay nalaing pe nga mangnígay ki agsisíngan ne Dios. Ay díkod aggína ya agpadígán da kadaya ummán kaggína. Ay nán da mepanggap kaggída, “Ay nalaing nga mangnígay ki agsisíngan ne Dios nga ummán kitu Nimrod,” nán da.

¹⁰ Tu nunna nga nagturayán na nga il-ili ay ka Babel, ka Erek, se ka ili Akkad. Ngámin dedi nga il-ileli, ay atán da ka probinsiya Sinar.*

¹¹ Ay nanggayát kadedi nga il-ili, ay nawe manin ka Asiria, ay se na pinagbalin ka il-ileli daya giy-giyán na Nineve, Rehobot-ir, Cala

---

* **10:10 10:10** Nán daya duddúma nga Babilonia kam idi.

¹² se tu giyán Resen, nga atán kitu nagbàtán Nineve se Cala. Nagbalin ka abay pà nang nga íli tu Resen.

¹³ Ay tu Egipto, ay nagpútut pe. Datu pútupútut na ay datu Lydia, tu Anam, tu Lehab, tu Naftu,

¹⁴ tu Patros, tu Caslu, se tu Caftor (aggína tu naggagayatán datu iFilistia).

¹⁵ Ay tu Canaan, ay uwad da pútupútut na pe. Tu manákam ma pútut na ay tu Sidon, ay se la tu Het,

¹⁶ tu Jebuseo, se tu Amorreo, tu Girgaseo,

¹⁷ tu Heveo, tu Arkeo, tu Sineo,

¹⁸ tu Arvadeo, tu Zemareo, se tu Hemateo. Ay se la nga nasip-siparà datu pútupútut Cananeo.†

¹⁹ Ay ya íli datu Cananeo ay manggayát ka Sidon nga adanni ka Gerar, panda ka íli Gaza nga adanni ka íli Sodom se ka il-ileli Gomorra, se Adma, se Zeboiim panda ka íli Lasa.

²⁰ Ay tu dayán daya gakagaka tu Ham nga lalláki nga ittu datu naggay-gayatán datu nagbal-baláki nga tangámalán na nagbal-baláki aggúni da se nagsab-sabáli nga íli se nasiyon.

²¹ Ay tu Sem ay uwad da pe pútupútut na. Aggína tu manákam ma wagi tu Jafet, ay se aggína ya apuapu datu gakagaka tu Eber.

²² Datu pútupútut tu Sem ma lalláki ay tu Elam, tu Assur, tu Arpaksad, tu Lud, se tu Aram.

²³ Ay datu pútupútut tu Aram nga lalláki ay tu Uz, tu Hul, tu Geter, se tu Mesec.

---

† **10:18 10:18** Ngámin daya ngag-ngágan nga nakag-kagi yin, ay ittu pe daya ngag-ngágan daya gakagaka da.

²⁴ Ay tu Arpaksad tu ama tu Sela. Ay tu Sela tu ama tu Eber.

²⁵ Ay tu Eber, ay uwad da duwa nga pútut na nga lalláki. Tu Peleg ya isa. (Ya sarut naya ngágan na ay mauwár ya kalawagán). Ya ngágan tu wagi na, ay tu Joktan.

²⁶ Ay tu Joktan tu ama datu Almodad, tu Selef, tu Hazarmavet, tu Jera,

²⁷ tu Hadoram, tu Uzal, tu Dikla,

²⁸ tu Obal, tu Abimael, tu Seba,

²⁹ tu Ofir, tu Havila, se tu Jobab. Tu dayán datu ngámin annánà tu Joktan nga lalláki.

³⁰ Ay ya sákup naya nag-agyanán da nga íli ay panda ka Mesa dumatang ka padne Sefar kitu ban-bantay ka padne lattakán.

³¹ Tu dayán datu pútupútut tu Sem nga lalláki nga ittu datu naggay-gayatán datu magtatangámalan na toláy se nagbal-baláki nga aggúni nga nag-agyán ka nagbal-baláki nga il-ileli se nas-nasiyon.

³² Ay tu dayán datu naggay-gayatán datu ngámingámin na pútupútut datu annánà tu Noa se datu nas-nasiyon da nga ittu datu naggay-gayatán datu nagbal-baláki nga nas-nasiyon kídì kalawagán kalpasán natu dallis.

11

Tu torre ka Babel

¹ Kitun, ay sissa tu aggúni datu ngámin toláy kid kalawagán ni, se sissa ya kabalítan na.

² Ay kane mawe da ka padne lattakán, ay nasingan da tu tanáp ka Sinar,* ay naggunà da kitúni yin.

³⁻⁴ Ay se da nán kitu isaisa kaggída, “Mangwa tada kídi ka íli tada. Ay mangwa tada pe ka alingúdu pà nang nga torre ya magiddadatang ka lángit, ta senu medin-dinnámag tada kadaya tolay. Akkan tada pe masip-siparà kiya kalawagán,” nán da. Ay tútu nán da kitu isaisa kaggída, “Ara nu, mangwa tada ka ladrilyu,† ay kuwaan tada ka nakulnit tutu wala. Ay díkod nangwa da kurug ka ladrilyu nga ittu tu pinangdarupírip da. Ay ispaltu tu bátug pinagsumintu da.”

⁵ Ay kane madama da ngin na mangwa kitu íli se tu torre da, ay inumbet te APU, ta sinnan na tu kuk-kuwaan da.

⁶ Ay kane masingan ne APU tu kuk-kuwaan da, ay nán na, “Kurug ga sissa daya tolay. Tu yán ya anggayát da nga mangwa kiya piyán da kampela ngin nin. Ay màwa da tutu wala ngámin na asikkuwaan da, áta sissa mà ya aggúni da, ay magkiinnawátan da ngámin,” nán na.

⁷ “Ay mawe tada pagbal-balakiyan ya aggúni da, ta senu akkan da magkiinnawátan,” nán na.

⁸ Ay díkod gapu kiya akkan da agkikinnawátan, ay nasip-siparà da pe yin ki ngámin giyán kídi kalawagán. Ay tútu akkan da nabalín tu kuk-kuwaan da nga íli.

---

* **11:2 11:2** Nán daya duddúma nga Babilonia kam idi.

† **11:3-4 11:3** Ya ladrilyu ay ummán ka halu blak may lusà a nalibugán ka ninànà a dagámi se la naupuwán.

⁹ Ay tútu nepangágan da ka Babel‡ tun na giyán, áta pinagbal-baláki ne Dios tu aggúni datu tolay kídi kalawagán. Ay tu pe tun tu namagsip-siparà ne APU kaggída ki ngámin giyán kídi kalawagán.

Datu gakagaka tu Sem

¹⁰ Ay tu dedi datu pútupútut tu Sem. Kitu magatut dagun tu Sem, ay neanà tu Arpaksad nga pútut na nga laláki. Kustu duwa dagun kalpasán tu dallis.

¹¹ Ay atán pe datu duddúma nga pútupútut na. Ay kane meanà tu Arpaksad, ay nagbiyág pikam tu Sem ka limma gatut dagun.

¹² Ay kane tallu púlu se limma dagun tu Arpaksad, ay neanà tu Sela nga pútut na.

¹³ Ay adu pikam pe datu pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Sela, ay nagbiyág pikam tu Arpaksad ka appát gatut se tallu dagun.

¹⁴ Ay kane tallu púlu dagun tu Sela, ay neanà tu Eber nga pútut na.

¹⁵ Adu pikam datu pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Eber, ay nagbiyág pikam tu Sela ka appát gatut se tallu dagun.

¹⁶ Ay kane tallu púlu se appát dagun tu Eber, ay neanà tu Peleg nga pútut na.

¹⁷ Ay atán pikam pe datu duddúma pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Peleg, ay nagbiyág pikam tu Eber ka appát gatut se tallu púlu dagun.

---

‡ **11:9 11:9** Ya sarut naya Babel ay nagbal-baláki.

¹⁸ Ay kane tallu púlu dagun tu Peleg gin, neanà tu Reu nga pútut na.

¹⁹ Ay uwad da pikam sabáli nga pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Reu, ay nagbiyág pikam tu Peleg ka duwa gatut se siyám dagun.

²⁰ Ay kane tallu púlu se duwa dagun tu Reu, ay neanà tu Serug ga pútut na.

²¹ Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Serug, ay nagbiyág pikam tu Reu ka duwa gatut se pittu dagun.

²² Ay kane tallu púlu dagun tu Serug gin, ay neanà tu Nahor nga pútut na.

²³ Ay uwad da pikam sabáli nga pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Nahor, ay nagbiyág pikam tu Serug ka duwa gatut dagun.

²⁴ Ay kane duwa púlu se siyám dagun tu Nahor rin, ay neanà tu Tera nga pútut na.

²⁵ Ay uwad da pikam pe sabáli pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Tera, ay nagbiyág pikam tu Nahor ka magatut se sangapúlu se siyám dagun.

²⁶ Ay kane pittu púlu dagun tu Tera ngin, ay nanggayát nagpútut. Nakapútut ka tallu nga lalláki. Tu Abram, tu Nahor, se tu Haran.

²⁷ Tu dedi lugud datu pútupútut tu Tera: Tu Abram, tu Nahor, se tu Haran. Tu Haran tu ama tu Lot.

²⁸ May nunna natay tu Haran may tu ama na nga Tera. Natay ka íli Ur ka Caldea nga neanaán na pe.

²⁹ Ay tu Abram se tu Nahor, ay nangatáwa da pe yin. Tu ngágan natu atáwa natu Abram ay

Sarai. Ay Milca tu ngágan tu atáwa natu Nahor. Pútut kam pe tu Haran tu Milca se tu Isca.

³⁰ Ay tu Sarai nga atáwa tu Abram, ay akkan makapagan-anà. Díkod áwan na an-anà.

³¹ Ay inalà na tu Tera de Abram nga pútut na, se tu Lot nga apúku na ke Haran, se tu Sarai nga manúgáng na nga atáwa tu Abram, ay se da nagtálaw ngámin ka Ur ka Caldea, ta mawe da kuma ka Canaan. Ngamay kane dumatang da ka ili Haran, ay nagyán da kitúni.

³² Ay natay tu Tera kannán Haran kane duwa gatut se limma dagun na ngin.

12

Tu nanggayáb ne APU Dios kitu Abram

¹ Ay nán ne APU kitu Abram, “Panáwam ya ili mu se daya pan-pane mu, ay se ya balay tu ama mu. Ta mawe ka kiya giyán na ipassingan ku kikaw.

² Ay se ku wala nga pagbalinan ka adu tutu wala daya gakagaka mu, ay magbalin da ka abay nga nasiyon. Iyà ya sumeng kikaw, ay se ku la nga pagbalinan ka nadáyaw pà nang ya ngágan mu. Ay senu ikaw ya sumeng kadaya duddúma pe.

³ Ay namáru wà kadaya namáru kikaw. May gedán ku daya magged kikaw. Gapu kikaw, ay pàgan ku daya ngámin toláy kid kalawagán.”

⁴ Ay tútu nawe tu Abram nga ummán kitu kinagi ne APU kaggína. Inalà na pe tu Lot. Pittu púlu se limma dagun na ngin kane magtálaw ka Haran.

⁵ Nawe da se tu Sarai nga atáwa na, se tu Lot nga amanakan na. Ay inalà da ngámin pe datu kuw-kuwa da nga inúnúdan da. Ay inalà da pe datu asassu da nga nálà da Haran. Ay se da nagrubbuwát nga mawe ka Canaan. Ay kane makadatang da kattoni Canaan,

⁶ ay liniwánan da. Nangaw-át da pikam ka panda Sekem. Atán pikam datu iCanaan kitúni Canaan kitun. Nawe da kitu giyán tu abay káyu ka More. Ay nagyán da kitúni ka nakaru.

⁷ Ay se yala nagpassingan ne APU kitu Abram nga nán na, “Iddè idi nga lusà kadaya gakagaka mu,” nán na. Ay tútu nangwa tu Abram ka annidúgán na ka pagbasu na ke APU nga nagpassingan kaggína.

⁸ Akkan nabayág, ay nagtálaw manin de Abram. Nameyag da manin kadatu ban-bantay ya atán kitu padne lattakán ka Betel. Ay nangwa ka báwi na kitúni kitu nagbátán Betel se Ai. Kitu padne sirbútán nату báwi na, ay ittu tu giyán na Betel, ay padne lattakán kitu báwi na tu íli Ai. Ay nangwa kitúni ka agbasuwán na pe ke Apu. Ay ittu tuni pe ya agkararágan na ke Apu Dios.

⁹ Ay nawe manin tu Abram. Namarè nga nameyag ka Negeb.*

Tu kowad de Abram se Sarai ka Egipto

¹⁰ Kitun kam pe nga tiyampu, ay magulát da kattoni Canaan. Ay díkod nanagut tu Abram se

---

* **12:9 12:9** Ya sarut naya Negeb ay nakarsi nga lusà.

nawe ka Egipto, ta mag-agyán pikam kitúni ta nagpus tu ulát.

¹¹ Ay kane tagay da lumnà in kitu íli Egipto, ay nán tu Abram kitu Sarai nga atáwa na, “Ammù nga napiya ka.

¹² Ay nu masingan daka daya iEgipto ay nán da nga, “Tu idi 'kaw ya atáwa na,' nán da, ay se dà patayan. Ngamay akkan daka patayan.

¹³ Ay túya nán mu nga wagi taka, ta senu namáru da kiyà, ay akkan dà patayan gapu kikaw,” nán tu Abram.

¹⁴ Ay kane lumnà tu Abram kitu íli Egipto, ay nasingan datu iEgipto nga napiya tutu wala kurug tu atáwa na.

¹⁵ Ay kane masingan datu upisiyál natu ári, ay kinagi da kaggína nu wà ummán tu kinapiya na. Ay tútu pinálà natu ári tu Sarai, se da nippan kitu palásiyu natu ári.

¹⁶ Ay gapu kaggína, ay namáru tu ári kitu Abram. Niddán na ka karneru na, báka na, kabalyu na, kámel na se puunán se toru nga asnu, ay se niddán na pe ka asassu na nga lalláki se babbay.

¹⁷ Ngamay pinagtakit tutu wala ne APU tu ári, se datu akkobung na gapu kitu Sarai.

¹⁸ Ay tútu pinàrawán tu ári tu Abram, ay se na nán kaggína, “Taanna, tura ummán kiyán ya kinuwám kiyá ta? Tura mu netuláyaw kiyà nga magatáwa kayu!

¹⁹ Tura mu nán nga magwagi kayu? Ay túya inalà ku nga atawán kuma! Ye idi yin ya atáwam. Alà mun ta magtálaw kayun,” nán tu ári.

²⁰ Ay se na la binílin datu tolay na ka panggap kitu Abram. Ay díkod pinarbuwát dada nga magatáwa. Ay inalà tu Abram ngámin pe datu kuw-kuwa na.

13

Tu nagtuway de Abram se Lot

¹ Ay díkod nagtálaw de Abram nga magatáwa ka Egipto. Nanúdu da kammin ka Negeb se tu Lot. Inalà na ngámin pe datu kuw-kuwa na.

² Ay nabánáng tutu wala tu Abram. Adu datu báka na, se adu pe tu pirà na se tu balitù na.

³ Ay nagtálaw da manin ka Negeb se da namarè nga nawe ka Betel, kitu giyán na nagbatán Betel se Ai, tu nangwaán na kam ka baw-bawi na kitun.

⁴ Ay kitúni kam pe tu nunna nga nangwaán na ka agbasuwán na nga nagday-dayáwan na ke Apu. Ay dinay-dáyaw na manin ne Apu kitúni.

⁵ Tu Lot ta amanakan tu Abram nga nekiwid na, ay adu pe yin datu áyam na nga báka se karneru. Ay atán kampela pe yin datu pamilya na se datu asassu na.

⁶ Ay gapu ta umadu tutu wala datu áyam da nga duwa, ay akkan maanáy yin tu lusà a pagpastuwán da. Ay díkod akkan da pe makapagbulun nin.

⁷ Magsasáwad din datu para pastor tu Abram se datu para pastor tu Lot. Kitun na tiyampu, ay mag-agyán kitúni pe datu iCanaan se datu iPerezo.

⁸ Ay díkod, nán tu Abram kitu Lot, “Masápul la makusap ya akas-asasáwad daya para pastor

mu se dayán kiyà. Lùsawan ku nga magsáwad ta pe, áta magama ta mà,” nán na.

⁹ “Sinnam kod ya kalawág naya lusà. Masápul la magsibna ta ngin. Nu mawe ka kiya pane diwanán, ay mawe yà kiya pane kasígid. Ay nu mawe ka kiya pane kasígid, ay mawe yà kiya pane diwanán,” nán natu Abram.

¹⁰ Ay díkod neapaapág tu Lot tu mata na, ay nasingan natu tanáp kitu Jordan nga mameyag ka Zoar nga nadam-ag se madanumán pà nang, nga ummán ka kamulán ne APU. Ummán pe kitu lusà ka Egipto, kitu akkan pikam dinadál ne APU ya Sodom se Gomorra.

¹¹ Ay díkod ittu tu piníli tu Lot, tu tanáp kitu Jordan, ay se la nameyag ka padne lattakán. Díkod ittu tun nagsibna da.

¹² Tu Abram, ay nagyán ka Canaan may tu Lot, ay nawe nagyán kitu íli kitu tanáp. Nekalit na pe tu báwi na kitu adanni ka Sodom.

¹³ Datu tolay ka Sodom, ay napalotán tu agbas-básul da ke APU.

Tu nagyán tu Abram ka Mamre

¹⁴ Ay kane sumibna tu Lot tin, ay nán ne Apu Dios kitu Abram, “Iapaapág mu ya matám kiya magpingipíngit, Abram,

¹⁵ áta ngámin yán na lusà a masingam, ay ipakin-kuwà kikaw ka áwan panda se kadaya ngámin na gakagaka mu.

¹⁶ Ay paaduan ku tutu wala daya gakagaka mu. Ay ummán kiya kaadu naya tápù ya kaadu da, áta áwan makabiláng kaggída,” nán na.

¹⁷ “Ara, dàdáan mu win ya lusà, ta idde ku mà in kikaw,” nán ne Apu Dios.

¹⁸ Ay nealit manin tu Abram tu báwi na, ay se nagyán kitu kakayuwán ka Mamre nga adanni ka Hebron. Ay se yala nangwa manin ka annìdúgán na ka pagbasu na ke APU.

14

Tu nangalà kammin tu Abram kitu Lot

¹ Kitu kinaári tu Amrafel ka Sinar, tu ári Arioc tu ári ka Elasar. Tu ári ka Elam, ay tu ári Kedorlaomer. Ay tu ári Tidal, tu ári ka Goiim.

² Ay ngámin dayán na à-ári, ay naggagdù da nga nakigubát kadatu naggagdù pe nga à-ári nga ittu datu: ári Bera nga ári ka Sodom, tu ári Birsa nga ári ka Gomorra, tu ári Sinab nga ári ka Adma, tu ári Semeber nga ári ka Zeboiim, ay se itu ári ka Bela (Zoar kam yán).

³ Dedi nga à-ári, ay pinaggaámung da ngámin datu suldádu da kitu natanáp pa íli nga Siddim (kídi yin ay ittu ya bebay nga napet tu danum na).

⁴ Netur-turayán tu ári Kedorlaomer da kitun ki únus sangapúlu se duwa dagun. Ngamay kitu mekasangapúlu se tallu dagun, ay lumában da ngin kaggína.

⁵⁻⁶ Ay kitu mekasangapúlu se appát dagun, ay ginubát natu ári Kedorlaomer se datu kabbulun na nga à-ári datu mag-Refaim ka Asterot Karnaim, se datu mag-Zuzim ka Ham se datu mag-Emim ka Save-kiriataim, se datu Horeo ka bantay Seir panda ka El Paran nga atán kitu

nagpandanán tu ir-ir-er. Ay inábà natu ári Kedorlaomer da ngámin.

⁷ Ay se da nagpatoli ka Enmispat (Kades kam yán). Ay ginubát da pe datu kakagaka natu Amalek se datu Amorreo nga mag-agyán ka Hazazon-tamar. Ay inábà dada pe.

⁸ Ay kitúni, ay summabat ta makigubát kaggída datu tangabubúlun na à-ári ka Sodom, ka Gomorra, ka Adma, ka Zeboiim, se ka Bela (Zoar kam yán). Naggugubát da kitu tanáp natu íli Siddim se

⁹ tu ári Kedorlaomer nga ári ka Elam se ári Tidal nga ári ka Goiim, se ári Amrafel nga ári ka Sinar, se ári Arioc nga ári ka Elasar. Dedi nga appát datu nakigubát kadatu limma.

¹⁰ Ay kitu tanáp natu íli Siddim, ay uwad da abbut nga napnu ka naringkat ta ummán ki ispaltu. Ay kane magtatálaw datu à-ári ka Sodom se Gomorra se datu suldádu da, ay nepisuán datu duddúma kaggída kadatun na abbut. Ay datu duddúma, ay nagtatálaw da kadatu ban-bantay.

¹¹ Ay díkod datu kalínga da, ay inalàán da datu kuw-kuwa datu iSodom se iGomorra se datu akakkanan da. Ay se da nagtatálaw.

¹² Ay inalà da pe tu Lot nga amanakan tu Abram kitu wagi na nga laláki. Ata mag-agyán pe ka Sodom. Inalàán da pe datu kuw-kuwa na. Ay seda nagtálaw.

¹³ Ay uwad isa nga nakatálaw. Ay aggína tu nawe nangikagi kitu Abram nga Hebreo nga magag-agyán kitu adanni kitu kakayuwán tu

Mamre nga Amorreo nga wagi de Escol se Aner. Kagdù tu Abram dedi.

¹⁴ Ay kane magina tu Abram nga tiniliw da tu amanakan na, ay nawe nada impal panda ka íli Dan. Kabulun na datu asassu na nga neanà in ka balay na, nga tinùgúdán na nga makigubát. Tallu gatut se sangapúlu se walu da ngámin.

¹⁵ Pinagkaduwa na datu tolay na se datu asassu na, ay se da ngináyaw datu kalínga da kane gabi. Nagtuway da nga nangpal kadatu kalínga da. Pinalsu dada, ay tútu nagtatálaw da. Nasímát dada ka Hoba pane dáya ka Damasco. Ay inábà dada kattoni.

¹⁶ Ay díkod nilbet tu Abram kammin datu kuw-kuwa datu iSodom, ay se nálà na kammin pe tu amanakan na nga Lot se datu kuw-kuwa na. Ay nálà na kammin pe datu ngámin tolay ya natiliw, meráman datu babbay.

Tu nangikarárag tu Melkisedec kitu Abram

¹⁷ Ay kane maábà tu Abram tu ári Kedorlaomer se datu duddúma nga ári nga kabulun na, ay sinabat natu baru wa ári ka Sodom kitu tanáp tu Save (ya sarut na, ay tanáp tu ári).

¹⁸ Ay tu Melkisedec nga ári ka Salem, ay nangilbet ka sinápay se básì (nga nàwa ki digu úbás). Aggína pe tu pádi ne Dios sa kangatuwán.

¹⁹ Ay se na nekarárag tu Abram nga nán na, “Abram, kalakkán naka nge Dios nga kangatuwán, nga ittu ya namarsuwa ki lángit se kalawagán;

²⁰ Ay maday-dáyaw we Dios nga Kangatuwán nga ittu ya sinummeng kikaw wa nangábà kadatu kalíngam,” nán na.

Ay nidde tu Abram ke Melkisedec tu pagkapúlu datu ngámin na nálà na nga kuw-kuwa.

²¹ Ay tu ári ka Sodom, ay nán na kitu Abram, “Iddem kiyà kammin daya tolay ku, ngamay alà mu ngámin daya kuw-kuwa,” nán na.

²² Ngamay nán tu Abram kaggína, “Sinipataán ku ke APU Dios nga Kangatuwán nga namarsuwa ki lángit se kalawagán,

²³ nga akkan nà mangalà oray binola ngala onu isa nga sandal lala, ay oray nágan na nga kuw-kuwám, ta senu akkan mu makuna nu kuwa nga, ‘Bumánáng a nge Abram ta gapu kiyà,’ nán mu.

²⁴ Awan ku nga alà. Tittu daya kinnán daya babbágù i, se ya kípát daya tolay nga kummíwid kiyà, de Aner, Escol se Mamre. Iddem ya kípát da,” nán tu Abram.

15

Tu kari ne APU Dios kitu Abram

¹ Ay kalpasán dayán na mà-màwa, ay nagpatagenap nge APU kitu Abram, ay nán na kaggína, “Akkan ka magansing Abram, ta igdù taka peyang. Ay se abay pànanng pe ya pagsubálit ku kikaw,” nán na.

²⁻³ Ay nán tu Abram, “Apu Dios, nágan na pe ya sur-surbi daya iddanám kiyà, ay áwan ku mà a pútut oray isa. Ay ya ammù a mangtáwid kadaya kuw-kuwa ku, ay e Eleazar ra iDamasco

nga asassu ku, áta akkan nà niddán ka an-anà,” nán tu Abram.

⁴ May nán ne APU kaggína, “Akkan! Ata atán ya pútut mu kampela ngin nin na ittu ya mangtáwid kadaya ngámin na kuw-kuwám,” nán na.

⁵ Ay tútu nippan ne Apu Dios nge Abram ka lasi, ay se na nán, “Maglángad ka Abram ta bilángan mu daya bittuwan nu mabiláng muda. Ummán kiya kaadu dayán ya kaadu daya gakagaka mu,” nán na.

⁶ Ay kinurug tu Abram me APU. Ay nebiláng ne APU nga namáru tu Abram gapu kitu inangngurug na.

⁷ Ay se nán manin kitu Abram, “Iyà ya APU nga namatálaw kikaw ka Ur ka Caldea, ta ipakin-kuwà kikaw idi nga lusà,” nán na.

⁸ Ngamay nán tu Abram, “APU Dios, paanna ya akammù nga kurug mepakin-kuwa kiyà idi ya lusà?” nán na.

⁹ Ay tútu nán ne APU Dios kaggína, “Mangilbet ka ka isa nga bumal-balásang nga báka nga tallu dagun na ngin, isa nga bumal-balásang nga kalding se isa toru nga karneru nga agtálu dagun da, se isa nga ladágan se isa nga ubbun kalapáti,” nán na.

¹⁰ Díkod nilbet tu Abram ngámin dayán, ay se nada sinilatán na pinagkaduwa ngámin, se nada binilád da pinagtuway. Ngamay datu an-anù, ay akkan na sinilát da.

¹¹ Ay nu atán datu karabúngan na melug mangán kadatu nasilát ta animál, ay sabúgan tu Abram da.

¹² Ay kane tagay masirbut tu mata ngin, ay nilà tutu wala tu Abram. Ay se la nga naggibat tutu wala nga nakapap-panansing tu giyán na.

¹³ Ay se la nga nán ne APU kaggina, “Ammuwán mu tutu wala idi, nga daya gakagaka mu, ay magyán da ka íli nga akkan da nga kurug íli. Ngamay agtangeli da ngala kiyán na íli. Magasassu da se mapal-pallà da kiyán na íli ki unag appát gatut dagun.

¹⁴ Ngamay panísan ku daya tolay nga mangasassu kaggída. Ay se la nga magtálaw daya gakagaka mu nga adu daya kuw-kuwa da ngin.

¹⁵ Ay nu ikaw, ay akkan màwa dayán kikaw. Maglálakay ka pikam pánang nga simpipiya ya uray, se kala matay.

¹⁶ Ay daya gakagaka mu, ay magulli da kanedi, ngamay manggayát kadaya mekappát pagwawagiyán nala.* Ata ya kinadakè daya Amorreo, nga ittu daya mag-agyán pikam kídi, ay akkan pikam pumanda.”

¹⁷ Ay kane masirbut tu mata ngin, se naggibat tutu wala pe yin, ay pagkilát na ngala ya ummán ka dubúan nga apuy. Ay se yala nga uwad apuy nga ummán ki maggatagatang nga páur ra nanalen kitu túlad datu sini-silát na nga animál.

¹⁸ Ay kitun kam nga algaw, ay nagkari ye APU kitu Abram nga nán na, “Iddè idi nga lusà kadaya gakagaka mu. Maggayát kitu wángag

---

* **15:16 15:16** Nán daya duddúma nga bátug appát gatut dagun idi.

ka Egipto panda kiya wángag Eufrates nga ittu ya kabayyán na wángag.

¹⁹ Daya lusà daya Kineo se daya Kenezeo, daya Kadmoneo,

²⁰ daya Heteo, daya Perezeo, daya Refaim,

²¹ daya Amorreo, daya Cananeo, daya Gergeseo, se daya Jebuseo, ay iddè kadaya gakagaka mu,” nán na.

16

Tu nekeanà tu Ismael

¹ Ay tu Sarai, ay akkan na middán ka an-anà tu Abram nga atáwa na. Ay uwad asassu na nga babay nga iEgipto nga nagnágan ka Hagar.

² Isa ngalgaw, ay nán tu Sarai kitu Abram, “Gapu ta akkan nà a pagan-anaan ne APU, ay paanna nu mawem allayan ne Hagar ra asassu ku ta. Get aggína ya pakalakkán ku ka an-anà ku,” nán na. Ay díkod kinurug tu Abram tu kinagi tu Sarai.

³ Ay díkod kane mekasangapúlu dagun tu Abram min ka Canaan, nilbet tu Sarai kaggína tu Hagar nga iEgipto nga asassu na ta allayan na.

⁴ Ay inlay kurug tu Abram tu Hagar, ay tútu nabùsit. Ay kane nammuwán na nga nabùsit, ay irupat na tu Sarai nga apu na gapu ta akkan magan-anà.

⁵ Ay gapu ta irupat tu Hagar tu Sarai kane mabùsit, ay nán natu Sarai kitu Abram, “Básul mu idi nga angngirupat na kiyà. Tura nà mán kammin na irupat te Hagar kane mabùsit, ay

iyà ya nangipalúbus sa allayam. E Apu Dios sala ya makammu kikaw,” nán na.

⁶ Ngamay nán tu Abram kitu Sarai, “Ikaw mà ya apu na. Ay kuwaam mu wala kaggína ya piyám kampela ngin nin,” nán na. Ay díkod nagraw-rawtán natu Sarai tu Hagar. Ay tútu nagtálaw.

⁷ Ay nasmà naya anghel ne APU tu Hagar kitu adanni kitu gabbuwà kitu ir-ir-er, tu gabbuwà a atán kitu mameyag ka Sur.

⁸ Ay nán tu anghel kaggína, “Wà naya kapannám, Hagar nga asassu ne Sarai, ay se kawà naya naggayatám?” nán na. Ay “Magtálaw wà kitu apu ku wa Sarai,” nán tu Hagar.

⁹ Ngamay nán natu anghel ne APU kaggína, “Magulli ka kitu apu mu, ay peturayán ka ngala pe kaggína,” nán na.

¹⁰ Ay nán pikam tu anghel, “Paaduwan ne APU tutu wala pe daya gakagaka mu. Awan makabílang kaggída.

¹¹ Nabùsit ka. Ay laláki ya an-anà mu. Ya ipangágan mu kaggína, ay Ismael. (Ya sarut nayán ay Manggina nge Dios). Ata nagina ne APU Dios ngámin daya pannakit mu wa nàlamám.

¹² Ay ya an-anà mu, ay nasúkir ra ummán kiya alsádu wa asnu. Kagúra na daya ngámin tolay. Ay túya kagúra da ngámin pe. Adayyuwán na daya ngámin pan-pane na ta kagúra nada,” nán natu anghel.

¹³ Nanggayát kitun, ay nengágan tu Hagar nge APU ka, “El-roi.” Ay ya sarut nayán ay

“Ikaw ya Dios sa naningan kiyà” áta nán na nga, “Nasingan ku we Dios, may sibbiyág gà pikam,” nán na.

¹⁴ Díkod nepangágan da tu bubun ka “Beer-lahai-roi.” Ya sarut nayán ay “Ya bubun naya Sibbiyág ga Nanningan Kiyà.” Tun na bubun, ay atán kitu nagbátán naya Kades se Bered.

¹⁵ Ay díkod nagan-anà tu Hagar ka laláki. Tu idi yin tu an-anà da se tu Abram. Ay nengágan tu Abram ka Ismael.

¹⁶ Kane ianà tu Hagar tu Ismael, ay walu púlu se annam dagun tu Abram min.

17

Ya pakasinnán kitu nagkari ne APU Dios kitu Abram

¹ Ay kane siyám púlu se siyám dagun tu Abram min, ay nagpassingan manin ne APU kaggína. Ay nán na kaggína, “Iyà e Dios sa Mannakabalin. Ikurug nà, ay se akkan ka nga mangwa ka oray nágan na nga nadakè.

² Ay ikarì manin kikaw nga paaduwan ku tutu wala daya gakagaka mu,” nán na.

³ Ay tútu nagukkab tu Abram. Ay netul-túluy ne Apu Dios ya nakiamomán kaggína.

⁴ Ay nán na, “Iyà ay atán ikarì kikaw. Ay kurug idi ya nán ku wa pagbalinan ku daya gakagaka mu ka adu tutu wala nga umíli.

⁵ Ay ya isa pe, ya ngágan mu, ay akkan nin na Abram nu di Abraham min. (Ya sarut nayán ay ‘Ama daya adu wa nas-nasiyon’). Ittu yán nin

ya ngágan mu, áta pagbalinan taka lugud ka apuapu daya adu tutu wala nga nas-nasiyon.

⁶ Paganában ku tutu wala daya gakagaka mu. Daya nas-nasiyon, ay maggayát da ngámin kikaw. Ay se adu kadaya gakagaka mu daya magbalin ka ári.

⁷ Magkari yà kikaw se kadaya gakagaka mu se kadaya gakagaka da ka áwan panda. Ya kari kadakayu ay idi: Iyà ya Dios nu, ikaw se daya ngámin gakagaka mu.

⁸ Ay se ku idde kikaw se kadaya gakagaka mu ya ngámin Canaan nga pagkaw-kawiliyán nu pikam kídi. Ipakin kuwà dayán kaggída ka áwan panda ngin. Ay iyà ya Dios da,” nán ne Dios.

⁹ Ay se la nán manin ne Apu Dios kitu Abraham, “Ngamay nu ikaw, ay akkan mu kaligpanán ya pagturuwán tada nga ipàwà kikaw se kadaya ngámin gakagaka mu se kadaya gakagaka da.

¹⁰ Tu idi ya ipàwà kikaw se kadaya gakagaka mu, nga akkan nu kal-kaligpanán: Ngámin daya lalláki kadakayu, ay masápul la makúgit da.

¹¹ Masápul nga makúgit kayu ta ittu ya pakasinnán nga atán nagtuturuwán tada.

¹²⁻¹³ Ngámingámin daya lalláki nga atán ki biyáng mu, ay masápul makúgit da nu walu ngalgaw da ngin manggayát ki keanà da. Ay masápul la kuwaan ngámin da pútupútut mu idi se daya asassu mu, neanà da ki balay mu se akkan. Oray nu ginátang mu da ki agtangeli, ay masápul makúgit da ngámin. Ay díkod ya

nagkakariyán tada, ay atán peyapeyang ya pakasinnán nu ki baggi nu ki áwan panda.

¹⁴ Ay ngámin daya maddi magkúgit, ay akkan da mebíláng ka tolay ku, áta akkan da kinurug ya nagkakariyán mi.”

¹⁵ Ay se la nán ne Dios kitu Abraham, “Ay nu e Sarai nga atáwam, ay ingágan mu win ka Sara. Akkan Sarai ya ngágan na ngin.

¹⁶ Paganggamman ku, ay se pagan-anaan ku ka isa nga laláki. Ay aggína pe ya magbalin ka bátug ina ngámin daya nagbal-baláki nga tul-tolay. Daya magári kadaya nas-nasiyon, ay maggayát kadaya an-annánà na,” nán na.

¹⁷ Ay se la nagukkab tu Abraham se nakagalà nga nán na kaggína kampela ngin nin, “Makapagan-anà kami nád pikam? Ay magatut dagun ku win, ay siyám púlu dagun Sara ngin,” nán na.

¹⁸ Ay se la nán Abraham ke Dios, “Ay nu mabiyág kuma nge Ismael ki agtagasingam, Apu, ay aggína ngin ya kàwaán daya kar-kari mu” nán na.

¹⁹ Ay nán ne Dios, “Akkan ummán kiyán ya nán ku. E Sara mismu nga atáwam ay mabùsit. Magan-anà ka isa nga laláki. Ay ingágan mu ka Isaac. Ay aggína ya pagkariyán ku. Magkari yà kaggína para kadaya gakagaka na ka áwan panda.

²⁰ Ay nu e Ismael, ay maawátan ku ya piyán mu. Ay bindisiyonan ku pe. Paaduwán ku tutu wala pe daya gakagaka na. Sangapúlu se duwa kadaya gakagaka na ya magbalin ka prinsipé. Pagbalinan ku ka adu nga tangámalán.

²¹ Ngamay e Isaac nga pútut mu ke Sara ya pagkariyán ku. Meanà nu isa nga dagun ki am-amung nedi,” nán na.

²² Ay kane mabalin makibàbànan ne Dios kitu Abraham, ay ummawan nin.

²³ Ay díkod kitun kam ma algaw, ay inalà tu Abraham tu Ismael se ngámin datu asassu wa lalláki nga neanà kitu balay na se datu ginátang na nga asassu pe, ay se nada kinúgit ngámin nga ummán kitu pàwa ne Dios kaggína.

²⁴ Tu Abraham, ay siyám púlu se siyám dagun na ngin kitu nagkúgit na.

²⁵ Ay tu Ismael nga an-anà na, ay sangapúlu se tallu dagun na kane magkúgit.

²⁶⁻²⁷ Kitun kam ma algaw tu nagkúgit tu Abraham se tu Ismael nga magama, se datu ngámin lalláki nga neanà ki balay na, se datu asassu na nga ginátang na kada agtangeli.

18

Nekari ne APU Dios nga magan-anà nge Sara ka laláki

¹ Kitu aggag-agyán pikam tu Abraham kitu kakayuwán ka Mamre, ay nagpassingan ne APU kaggína. Atán magtutúgaw kitun kitu gagyangan natu báwi na kitu kapasungat pà nang tu algaw kitun.

² Ay kane maglanga, ay pagkilát na ngala daya tallu wa lalláki* nga magsisikád kitu ad-adanni

---

* **18:2 18:2** Nán da nga tu isa kadatu tallu ay nge APU. Ay datu duwa ay anghel da.

kitu giyán na. Ay tútu nagkirut ta nawe nanabat kaggída, ay nagukkab kitu lusà kitu àráng da.

³ Ay nán na kaggída, “Magsíbal kayu pikam kídi, Apu. Ta senu masirbiyán takayu pikam, nu paganggamán nu ya agsurbì kadakayu.

⁴ Magimáng kayu pikam ki layyung ned káyu wi, ta mawe yà a mangalà ka danum ma pamgù kadaya síkil nu, ta senu malnawán kayu.

⁵ Ay magsagána ngà pikam ka kanan tada, senu atán pamílag nu wa manalen. Ay se kayu wala mawe nu mabalin kayu mangán. Atán kayu mà in ked balay yi, ay díkod masápul la magserbi yà kadakayu,” nán tu Abraham. Ay díkod, “Ara lugud a nu ittu ya piyám,” nán da.

⁶ Ay díkod nagkaru wa nawe tu Abraham kitu báwi da se na nán kitu Sara, “Mangwa ka ka sinápay ya kanan dedi ya tallu tolay. Tu kapiyaán na arína ya usaram,” nán na.

⁷ Ay se la manin nanugkam tu Abraham ka isa kadatu báka na. Piníli na tu napiya nga urbun pikam. Ay se na nidde kadatu asassu na. Ay kinaru da nga pinarti se da linútu pe yin.

⁸ Ay kane makalútu da ngin, ay nagduy-ág da ngin. Ay uwad pe gátas se itu pinakulnit ta gátas. Ay díkod nangán datu tallu kitu layyung káyu, ay atán pe tu Abraham kitu giyán da, kaggída nga mangán.

⁹ Ay nán datu tallu kitu Abraham, “Wàna giyán ne Sara nga atáwam?” nán da. Ay “Atán kiya báwi,” nán tu Abraham.

¹⁰ Ay nán natu isa kadatu tallu, “Umbet tà manin kídi nu isa nga dagun ki am-amung nedi.

Magan-anà e Sara ka isa nga laláki,” nán na. Ay kitu inangngagi na, ay uwad tu Sara kitu gagyangan nату báwi da nga padne likud kitu tolay.

¹¹ Ay tu Abraham se tu Sara ay lalakay se babakat da ngin, ay díkod akkan magan-anà tu Sara ngin.

¹² Ay tútu nakagalà kampela ngin nin tu Sara nga nán na, “Ay se yà nád maganásan manin meallay kane magbabakat tà pànanng ngin se maglalakay pànanng pe yin ya atáwà?” nán na.

¹³ Ay tútu nán ne APU kitu Abraham, “Tura nakagalà e Sara? ‘Kurug nád da magan-anà à kídi ya babakat tà in,’ tura na nán?”

¹⁴ Atán kadi ya nasulit kiyà nga APU?” “Ay kiya umbet ta dagun ki am-amung nedi, ay kurug ga umbet tà manin, nga ummán kitu kinagi kikaw. Ay atán ya an-anà ne Sara nga laláki kiyán nin,” nán na.

¹⁵ May tu Sara ay netuláyaw na tu nakagalà na, áta magansing. Ngamay nán ne APU, “Kurug mà a nga nakagalà ka,” nán na.

Tu nangngagi ne APU kitu pannakadadál tu Sodom

¹⁶ Ay se yala nga nagrubbuwát datu tallu. Ay binulun ne Abraham da panda kitu giyan na am-amawán da tu Sodom ka amarbuwát na kaggída.

¹⁷ Ay nán ne APU, “Akkan ku nád ipakammu ke Abraham ya asikkuwaan ku?”

¹⁸ Ay e Abraham mà ya paggayatán daya adu tutu wala nga umíli nga magbalin ka abay nga

nasiyon, ay gapu kaggína ay maganggam da ngámin pe.

¹⁹ Aggína ya piníli a makapútut ka adu, senu tùgúdán nada ngámin se daya akkobung na nga sumúrut kiyà nga APU ki angwa da kadaya napiya se daya kustu. Ta senu magun-ud da tu nekari ku ke Abraham,” nán na.

²⁰ Ay díkod nepakammu ne APU kitu Abraham nga nán na, “Nasamnga ya pipílit kiyà panggap kadaya iSodom se iGomorra, ta napalótán ya kinadakè da se agbas-básul da.

²¹ Ay masápul la mawe yà managut ta sinnan nu kurug dedi ya nammuwán ku onu akkan,” nán na.

²² Ay díkod datu duwa nga lalláki, ay nawe da ka Sodom min. Ngamay tu Abraham, ay atán pikam magsisíkad kitu àráng ne APU.

²³ Ay ummadanni tu Abraham ke APU, ay se na nán, “Wayya mu la nga itangapatay daya namáru wa tolay kadaya nadakè?”

²⁴ Ay kas pangarígan nu atán limma púlu wa namáru wa tolay kiya íli, ay dadàlan mu kammala ya íli? Wayya mu la di ditaan nala gapu kadaya limma púlu nga atán kitúni!

²⁵ Akkan á rumbang nga kuwaan mu yán! Nu itangapatay mu daya namáru kadaya nadakè! Wayya la nga nagpáda ya angwám kadaya namáru se daya nadakè? Ikaw mà ya sissa nga mabalin mangguwes kadaya ngámin tolay kid kalawagán! Ay áwan na di kurug kiya angguwes mu!” nán tu Abraham.

²⁶ Ay tútu nán ne APU, “Ay nu atán masmà ku wa limma púlu wa namáru ka Sodom, ay akkan

ku dadàlan ya íli gapu wala kaggída,” nán na.

²⁷ Ay nán manin tu Abraham, “Oray ammù na lusà à ala se abu, ay paturínán ku wala ya makibàbànan kikaw, Apu,” nán na.

²⁸ “Ay mapaanna nu akkan limma púlu, may atán appát púlu se limma nga namáru? Dadàlan mù ya íli gapu ta kúràng ka limma ngin?” nán na.

Ay “Akkan ku dadàlan á nu atán masrà ku nga appát púlu se limma nga namáru,” nán ne APU.

²⁹ Ay nán manin tu Abraham kaggína, “Ay kas pangarigan na ap-appát púlu da?”

“Akkan ku pe á nga dadàlan gapu kadayán na appát púlu wa namáru,” nán ne APU.

³⁰ Ay nán tu Abraham manin, “Akkan nà kuma nga lùsawan, Apu, ta atán kammala ya kagiyan ku. Ay nu kas pangarigan na tal-tallu púlu da nga namáru?”

Ay nán manin pe ne APU, “Akkan ku pe nga dadàlan da á nu atán tallu púlu,” nán na.

³¹ Ay se yala nán manin tu Abraham, “Inagturad ku kurug ya magúni ki ummán kídì kikaw APU. Ngamay mapaanna nu dudduwa púlu da?” nán na.

Ay “Akkan ku pe nga dadàlan á gapu kadayán na duwa púlu,” nán ne APU.

³² Ay nán pikam mala natu Abraham ke APU, “Akkan nà òn lùsawan ta tu idi yin ya muddi nga kagiyan ku. Ay nu rán nala nga atán sangapúlu wa namáru?” nán na.

Ay nán manin pe ne APU, “Ay akkan ku pe a nga dadàlan gapu kadaya sangapúlu nga namáru,” nán na.

³³ Ay kane din mabalin makibàbànan ne APU Dios kitu Abraham, ay nagtálaw win. Ay nawe pe yin tu Abraham.

19

Tu palotán na agbas-básul datu iSodom

¹ Ay datu duwa nga anghel, ay inumbet da ka Sodom kitu gabi. Tu Lot, ay uwad kitu dadnuwángan tu íli nga magtutúgaw. Ay kane masingan tu Lot da, ay nawe na sinabat da, se nagukkab kitu lusà a nagdáyaw kaggída.

² Ay se na nán kaggída, “Apu, magsíbal kayu pikam agpà ki balay, se kayu la sumápa nga mawe nu kaláwa, senu mausesuwán ku pikam da síkil nu,” nán na. Ngamay nán da, “Akkan. Magyán kami la kiya amuwág naya íli,” nán da.

³ Ngamay pinílit nada. Díkod nawe da kitu balay na. Ay tútu pinamotun nada ka panggídám da. Ay nangwa pe ka sinápay ya áwan pamalbád. Ay se da nangán.

⁴ Ay kitu tagay da matúdug gin, ay naglalbet datu ngámin lalláki kitu íli Sodom. Linìmut da ngámin tu balay tu Lot. Atán ngámin nanákam se nabbing nga lalláki.

⁵ Ay se da nesáraw kitu Lot, “Wà giyán datu lalláki nga inumbet kanedi kídi nga gabi? Palawanan muda kidde, ta senu allayan mida,” nán da.

⁶ Ay díkod lummawán tu Lot, ta we na amomanán datu lalláki. May negitap na kammin tu balay da.

⁷ Ay nán na, “Wawwági, pangaási nu agpà ta akkan nu kuwaan ya nadakè.

⁸ Atán duwa nga babbalásang ku kiddi nga áwan pikam neallay kaggída nga laláki. Palawanan kuda ta kuwaan nu wala ya piyán nu kaggída. May pangaási nu ta akkan nu an-anuwan dedi nga lalláki ta sangaíli ku dedi. Ay yà ya makakaammu nu atán màwa kaggída nga nadakè,” nán na.

⁹ Ngamay nán datu lalláki, “Gayán! Agtangeli ka kanedi, ay tura la ikaw ya agginkakagi kadakami nu nágan naya kuwaan mi ta. Nadà-dakè lugud la ngín ya kuwaan mi kikaw may ya kuwaan mi kaggída,” nán da. Ay se da la nga maggugúru nga mangisùlin kitu gitap, ay malipit pe tu Lot tin.

¹⁰ Ngamay datu duwa nga sangaíli tu Lot, ay ginamid da kitu unag, ay se da nga pinasuwalán tu gitap.

¹¹ Ay se da pinagkúláp ngámin datu lalláki nga maggugúru nga mangisùlin kitu gitap. Ngámin da, lal-lalákay se nabbing. Ay díkod akkan da masma in tu gagyangán.

Tu nagtálaw natu Lot ka Sodom

¹² Ay nán datu duwa nga lalláki kitu Lot, “Atán da kabbulun mu kiddi, ummán kadaya manúgáng mu onu annánà mu se daya duddúma nga induan nu? Itálaw nuda kanedi ya íli

13 ta dadàlan mi idi yin na íli. Ta palotán pànanng ngin ya kinadakè daya kuk-kuwaan dedi nga tolai yin. Ay túya nebon nakami ye APU nga manadál kiya íli,” nán da.

14 Ay tútu nawe tu Lot kitu giyán datu tali manugángan na ngin na lalláki se na nán kaggída, “Bumángun kayu ta magtálaw tada kídí ya giyán, ta dadàlan ne APU win idi ya íli,” nán na. May dálin da nu pangisoru tu Lot tu nán na.

15 Ay kane danni láwa ngin, ay binur-burung datu anghel tu Lot. “Bumángun ka ngin! Alà mu ya atáwam se daya duwa nga babbalásang mu, ta senu akkan kayu metangatay kadaya umíli ta panísan ne Dios da,” nán da.

16 Ngamay min-induwán mán kammin tu Lot. Ay tútu rinùrut da de Lot ta magatáwa se datu duwa babbalásang da. Ta kinalakkán ne APU da. Ay tútu nippan dada kitu lasi natu íli.

17 Ay kane mippan dada kitu lasi natu íli, ay nán da kaggída, “Magtálaw kayu senu akkan kayu matay. Akkan kayu maglingay. Akkan kayu magsin-sínang oray ka wàna kiya tanáp. Mawe kayu kadaya ban-bantay ta senu akkan kayu matay,” nán da.

18-19 May nán tu Lot kaggída, “Akkan, Apu. Nu mawe kami kadaya ban-bantay, get madànganán nakami pikam ya annadál ne Apu, ay matay kami. Gapu ta nepasingan nu win ya kinamáru nu kiyà in kiya angngilísi nu kiyà kiya pakatayán ku, ay palubúsán nà ala nga mawe

²⁰ kiya íli kitúni. Adanni kam yán na pagtaláwan mi. Bittì nga íli may áwan ku kaan-anuwán kannán,” nán na.

²¹ Ay nán tu isa kaggída kitu Lot, “Ara, ay atán pikam napiya nga kuwaan ku para kikaw. Akkan ku wa dadàlan ya nán nu wa íli.

²² Magkaru kayu lugud da mawe kannán nin ta áwan ku nga màwa panda ki akkan nu idaddatang kiyán na íli,” nán na. Ay túya tun na íli, ay nengágan ka Zoar (bittì ya sarut na).

Tu nanadál ne APU kadatu Sodom se Gomorra

²³ Ay linumtà tu mata ngin kane dumatang de Lot kitu íli Zoar.

²⁴ Ay se yala pinagdittág ne APU ya apuy se maggatagatang nga asufre ka Sodom se Gomorra.

²⁵ Ay dinadál na datu il-íli kitúni se datu tan-tanáp pa giyán. Ay nagkakátay ngámin pe datu toláy kattoni, se ngámin na sibbiyág se ngámin mul-múla se kad-kaddat.

²⁶ Ngamay tu atáwa tu Lot, ay naglinggaw mán kammin kaggída nga magtálaw, ay díkod nagbalin ka sibbukal la asin.

²⁷ Ay kane pag-pagmakát, ay nawe tu Abraham kitu giyán na nagamomanán da se APU.

²⁸ Ay se na amawán ya Sodom se Gomorra se ngámin datu il-ileli kitu tanáp. Ay tútu nasingan na tutu wala ngin na magat-atù tutu wala pà nang datu il-ileli.

²⁹ Ay ummán kiyán tu nàwa kane dadàlan ne Dios datu il-ileli kitu tanáp. Akkan kam kinaligpanán ne Dios tu Abraham ta pinatálaw

na tu Lot pikam se na ngala nga dinadál datu il-ileli meráman tu naganán tu Lot.

Tu naggayatán datu Moabita se Amonita

³⁰ Ay kane din kuwa, ay nagtálaw tu Lot ka Zoar. Nanùdu da nga nawe kadatu ban-bantay. Aggída se datu duwa nga babbalásang na. Magansing da nga magyán ka Zoar. Ay díkod nag-agyán da ngala ngin kitu isa nga abay nga liyáng.

³¹ Isa ngalgaw, nán tu manákam ma babbalásang kitu udiyán na, “Làlakay ama ngin, ay áwan nala oray isa nga laláki nga mangatáwa kadàta.

³² Pinglawan ta nge ama se ta la nga allayan, ta senu atán an-anà ta ke ama,” nán na.

³³ Ay tútu kane gabi, ay pinenum da tu ama da ka básì panda kitu nekinglaw na. Ay se la neallay tu manákam kaggína. Ay akkan na am-ammu nu inna tu neallay kaggína se tu nagtálaw na.

³⁴ Ay kane kaláwa, ay nán nату manákam kitu udiyán, “Uy, kitu gabi ay iyà tu neallay ke ama. Pinglawan ta manin nu gabi, ay se mu allayan. Ta senu atán an-anà ta ke ama,” nán na.

³⁵ Ay díkod pinenum da manin tu ama da kitun na gabi panda kitu nekinglaw na. Ay se yala neallay tu udiyán kaggína. Ay áwan na am-ammu kitu neallay kaggína se tu nagtálaw na.

³⁶ Ay díkod, datu duwa nga babbalásang tu Lot, ay nabùsit da.

³⁷ Ay kane magan-anà da ngin, ay laláki tu an-anà tu manákam. Ay nepangágan na ka Moab. Aggína ya apuapu datu Moabita kadedi ya al-algaw.

³⁸ Ay tu udiyán, ay nagan-anà pe ka isa nga laláki. Ay nepangágan na ka Ben-ammi. Ay aggína ya apuapu ngámin daya Amonita kadedi ya al-algaw.

20

De Abraham se Abimelec

¹ Ay naggayát kitúni Mamre, ay nawe manin tu Abraham kitu sakúpan Negeb. Nagyán kitu giyán na atán kitu nagbátán Kades se Sur. Ay se nagyán ka nakaru wala ka Gerar.

² Ay tu Abraham ay kagiyán na manin kadatu toláy kitúni Gerar nga wagi na tu Sara nga atáwa na. Ay díkod tu Abimelec nga ári ka Gerar, ay pinálà na tu Sara kitu palásiyu na.

³ Ngamay, kane gabi ay nagpatagenap pe Dios kitu Abimelec. Ay nán na kaggína, “Matay ka, gapu kiya babay nga pinálà mu, áta atán atáwa na ngin,” nán na.

⁴ Ay tu Abimelec ay akkan na pikam inlay tu Sara. Ay tútu nán na, “Apu, patayam agpà ya toláy ya áwan na kinuwa nga nadakè?”

⁵ Nán na mà kampela ngin nin nga magwagi da. Ay nán pe tu babay nga magwagi da kurug. Ay túya kinuwà idi, áta akkan ku kurug ammu ya kurug na. Ya kustu mà ala ya piyán ku wa kuwaan,” nán na.

⁶ Ay tútu nán ne Dios kaggína kitu tagenap na, “Kurug. Ammù nga kinuwám idi ta kurug ga akkan mu ammu. Ay túya nelisi taka kiya pakabasúlán mu kuma kiyà. Túya akkan ku nepalúbus nga kuwaan mu ya piyán mu kaggína.

⁷ Ipatullim lugud din ya babay, ta ya atáwa na, ay profetà.* Ikarárag naka ta senu akkan ka matay. Ngamay nu akkam ipatulli, ay kurug ga matay ka, ikaw se daya ngámin tolay mu.”

⁸ Ay díkod sumápa nga ginumniya tu Abimelec, ay se na kirrawán ngámin datu asassu na. Ay se na kinagi kaggída tu ngámin na nàwa. Ay nagansing tutu wala ngámin datu asassu na.

⁹ Ay se la pinàrawán natu Abimelec tu Abraham. Ay nán na kaggína, “Taanna, tura ummán kídi ya kinuwám kadakami ta? Nágan na agpà ya nagbasúlán ku kikaw ta, tura nakami tag-tagge pagbasúlan, se daya itur-turayán ku? Turám agpà kinuwa kiyà yán ta?” nán na.

¹⁰ Ay nán pikam tu Abimelec kitu Abraham, “Nágan tu lam-lammat mu ta, tura mu kinuwa yán?”

¹¹ Ay nán natu Abraham, “Kinuwà tun, áta dálin ku nu áwan tutu wala ya magansing ke Dios kanedi nga giyán. Ay get nu patayan dà gapu kiya atáwà, nán natu uray ku.

¹² Ay se ya isa pe, ay kurug mà a magwagi kami. Magwagi kami ka ama ngala. Sabáli ya

---

* **20:7 20:7** Ya profeta ay ittu ya agkakagiyán ne Apu Dios kadaya pekagi na kadaya tolay.

ina na kampela ngin nin. May nagatáwa kami.

¹³ Ngamay kane papannan nakami ye Apu Dios nga pag-agyangan ka nagbal-baláki nga íli maggayát ka balay tu ama ku, ay nán ku kaggína, ‘Tu idi ya kuwaam ka angnipassingan mu kiya kinamárum kiyà. Kadaya ngámin il-ileli nga kapannán ta, nán mu wa wagi nà gane’ nán ku,” nán na.

¹⁴ Ay tútu niddán natu Abimelec tu Abraham ka karneru se báka, ay se niddán na pe ka asassu na nga babbay se lalláki. Ay se na ipatulli kaggína kammin tu Sara nga atáwa na.

¹⁵ Ay se nán tu Abimelec kitu Abraham, “Lusà ku ngámin idi nga masingan mu. Magyán ka ngala kiya piyám pagyanán,” nán na.

¹⁶ Ay nán na pe kitu Sara, “Niddán ku ya wagi mu ka maríbu wa pinaláta nga pirà. Túyán ya bátug pangappiya ku, ta senu mammuwán daya ngámin na kabbulun nu nga áwan mu kinuwa nga nadakè. Ay ammuwán da ngámin pe nga nagkakappiya tada ngámin nin,” nán na.

¹⁷ Ay tútu nagkarárag tu Abraham ke Dios. Ay díkod impoli ne Dios tu Abimelec se tu atáwa na se datu asassu na nga babbay, ta senu makapagan-anà da kammin.

¹⁸ Ata akkan kuma pagan-anaan ne Dios ngámin da babbay nga akkobung tu Abimelec nu akkan na nepatulli tu Sara nga atáwa tu Abraham.

21

Tu nekeanà tu Isaac

¹ Ay e APU, ay nepasingan na kurug ya kinamáru na kitu Sara, ay se tinungpál na tu nekari na.

² Ata oray nu lalakay yin tu Abraham se bàbakat tu Sara ngin, ay kurug ga nabùsit se nagan-anà ka isa nga laláki kitu oras sa kinagi ne Apu Dios kitu Abraham.*

³ Ay Isaac† ya nepangágan natu Abraham kitu an-anà da.

⁴ Ay kane walu ngalgaw natu an-anà, ay kinúgit natu Abraham, áta ittu lugud tun tu bílin ne Dios kaggína.

⁵ Kitu nekeanà natu Isaac, ay magatut tu dagun natu Abraham min.

⁶ Ay nán tu Sara, “Niddán nà e Apu Dios ka paganggammán ku. Ay oray nu inna nga makadámag nga nabùsit tà, ay mepaganggam da pe kiyà.

⁷ Ata inna pe ya mangipapáti nga magan-anà à kammala ta! Ngamay oray lalakay ye Abraham min, ay tura ngà kurug ga nakapagan-anà pikam,” nán na.

⁸ Ay ummabay tu Isaac kin. Ay díkod pinísu da pe yin. Ay kitu namísu da kaggína, ay namadumag nagsay-am tu Abraham.

Tu nammatálaw da kade Hagar nga magina

⁹ Ay kitu isa ngalgaw, ay nasingan tu Sara tu pútut tu Abraham kitu Hagar nga iEgipto nga ag-agbán na nge Isaac nga an-anà na.

---

* **21:2 21:2** Nekari ne Apu Dios ka 17:21 nga magan-anà nge Sara nu malpás ya isa nga dagun, ay ittu idi yin ya kàwa natun.

† **21:3 21:3** Ya sarut na ya Isaac ay “nakagalà.”

¹⁰ Ay tútu nán tu Sara kitu Abraham, “Pataláwam ya asassu kiyán se iya an-anà na. Ta akkan mabalin na mepangtáwid kadaya kuw-kuwám ya an-anà na ke Isaac nga an-anà ku,” nán na.

¹¹ Magpannakit pà nang tu Abraham ta pútut na mà lugud pe tu Ismael.

¹² Ngamay nán ne Dios kitu Abraham, “Akkan ka magpannakit gapu kiya an-anà se ya ina na nga asassum. Nu ná gan naya piyán ne Sara, ay ittu ya kuwaan mu, ta ngá min daya gakagaka mu ay e Isaac ya paggayatán da.

¹³ Ay iya an-anà naya asassu mu wa babay, ay pagbalinan ku ka adu tutu wala daya gakagaka na nga magbalin da ka isa nga nasiyon pe. Kuwaan ku yán gapu ta pútut mu lugud pe,” nán na.

¹⁴ Ay dí kod kane kaláwa, ay gummabi nga bumángun tu Abraham. Nangalà ka sinápay se danum se na idde kitu Hagar. Ay se na pe nepà bay tu an-anà se nada papannan nin. Nawe da nga magina se da nga nagal-aliwagwag kitu ir-ir-er ka Beerseba.

¹⁵ Ay kane mammin tu danum da, ay nelídum na tu an-anà kitu isa nga kaykayu.

¹⁶ Ay se yala nawe nagtutúgaw kitu ad-adayyu. Annung na dalotán ka bú tug tu kadayyu na. Ta nán na kitu uray na, “Akkan ku piyán sinnan ya pannakatay naya an-anà ku,” nán na. Kaggína nga magtutúgaw, ay sumángit tu an-anà.‡

---

‡ **21:16 21:16** Nán daya duddúma nga sumángit pe tu ina na.

17 Ay nagina ne Dios tu an-anà. Ay díkod uwad anghel ne Dios nga atán ka lángit nga kinumraw kitu Hagar. Ay nán na, “Nágan naya pakaribuán mu, Hagar? Akkan ka malídug. Ata nagina ne Dios ya sangit naya an-anà.

18 Ara, mawem arikúpan se anannayan ya an-anà. Ta daya pútupútut na, ay pagbalinan kuda ka isa nga abay nga nasiyon,” nán na.

19 Ay se la nepasingan ne Dios kaggína tu bubun. Nawe kitu bubun se na pannuwan ka danum tu agdanumán na nga lálát. Ay se na pe penuman tu an-anà.

20 Ay tinag-tagasinnán ne Dios tu an-anà. Ummabay kitu ir-ir-er ka Paran. Ay lummaing pe nga magusár ki bútog.

21 Ay se la pinagsápul tu ina na ka Egipto ka atáwa na.

Tu nagturátu de Abraham se Abimelec

22 Ay kitun kam ma al-algaw, ay nawe tu ári Abimelec se tu Ficol nga ap-apu datu suldádu natu ári kitu giyán Abraham. Ay nán da kaggína, “Ammu mi nga bul-bulunan naka peyapeyang nge Dios ki oray inna ya kuwaam.

23 Ay ikari mu mán tutu wala kiyà ki àráng ne Dios, nga akkan nà kas-kasbaan se daya pútupútut ku se daya gakagaka ku. Namáru wà kikaw, ay ummán ka din pe kiyà. Ay akkan mu din pe pagdudoray ya íli nga nagkawiliyám,” nán na.

24 Ay tútu nán natu Abraham kaggína, “Ò, isipatà nga kuwaan yán,” nán na.

²⁵ Ay tútu neríri pe natu Abraham kitu Abimelec tu isa nga bubun na nga simpal datu asassu tu Abimelec.

²⁶ May nán tu Abimelec, “Akkan ku am-ammu nu iinna ya nangwa kiyán. Apakaginà ala yán kídi kammin kane kagiyam kiyà. Awan mu mà kinagi kiyà kitun,” nán na.

²⁷ Ay díkod nangidde tu Abraham kitu Abimelec ka kar-karneru se bak-báka, ay se da nagturátu wa duwa.

²⁸ Nangisibna tu Abraham ka pittu nga babbay ya urbun karneru kadatu karneru na.

²⁹ Ay tútu nán natu Abimelec kitu Abraham, “Nágan naya piyám kagiyan kiyán? Turám nesibna ya pittu wa urbun karneru nga pabeg babbay?” nán na.

³⁰ Ay nán tu Abraham kitu Abimelec, “Alà mu dedi nga babbay nga urbun karneru, ta ittu daya pakammuwán nga iyà ya nagkorob kitu bubun,” nán na.

³¹ Ay díkod tun na giyán, ay nengágan da ka Beerseba,§ ta kitúni ya nagsipataán da nga duwa.

³² Ay kane mabalin da magkinnari ka Beerseba, ay nagulli da pe yin ka Filistia de Abimelec se tu Ficol nga ap-apu datu suldádu natu ári.

³³ Ay tu Abraham, ay nangimúla ka isa nga káyu wa tamáris ka Beerseba. Ay nagday-dáyaw kitúni ke APU nga atán peyapeyang.

---

§ **21:31 21:31** Ya sarut naya Beerseba ay giyán na nagsipataán, onu pittu nga bubun.

³⁴ Ay nabà-bayág pikam tu Abraham nga nepagili ka íli Filistia.

22

Tu agpebasu ne APU Dios ke Abraham ke Isaac

¹ Akkan nabayág, ay inumbet tu agtisting ne Dios kitu Abraham. Ay kinumraw kaggína nga nán na, “Abraham!” nán na. Ay, “Inna tun, Apu?” nán tu Abraham.

² Ay tútu nán ne Apu Dios kaggína, “Alà mu we Isaac, nga sissa nga an-anà mu nga pà-pàgam. Ay se ka mawe ka Moria, ay se mu la sidadungan na idátun kiyà kiya bantay nga itùgud ku kikaw,” nán na.

³ Ay díkod kane kaláwa, ay gummabi tu Abraham ma ginumniya. Nanaltág ka káyu wa pagupu na kitu angngibasuna na kitu an-anà na. Ay se yala nga nagtakay kitu asnu na, ay se yala nagrabbuwát ta kabulun na tu Isaac se datu duwa nga asassu na. Ay se da mawe yin kitu giyan na kinagi ne Apu Dios.

⁴ Ay kane mekalu walgaw da ngin kitu dalen, ay se yala nga nalágib tu Abraham tu giyan na nán ne Apu Dios.

⁵ Ay nán tu Abraham kadatu asassu na, “Magyan kayu wala kidi, ay sinnan nu ya asnu ta mawe kami se iya an-anà ku kannán na magdayaw ke Apu Dios, ay se kami yala nga umbet kammin nu mabalin kami,” nán na.

⁶ Ay díkod inalà tu Abraham tu káyu se na ipabugtung kitu Isaac. Inalà na pe tu palsing da,

se itu ippapatay na nga lansíta. Ay se da nawe nga duwa.

⁷ Ngamay nán tu Isaac kitu Abraham ma ama na, “Ama!” nán na. Ay “Inna tun, ugu?” nán tu Abraham. Ay, “Atán palsing ta se káyu ta, ngamay wà giyán naya urbun karneru wa pagbasu ta?” nán tu Isaac.

⁸ Ngamay, “E Dios kampela ngin nin ya makakaammu kiyán,” nán tu Abraham. Ay netul-túluy da tu agdal-dalen da.

⁹ Ay dummatang da kitu giyán na kinagi ne Dios. Ay díkod nangwa tu Abraham kitu annidúgán na ka pagbasu na. Ay nippáy na pe yin tu káyu. Ay se na nga pingílan tu Isaac se na nga ippáy kitu útun datu káyu wa nippáy na kitu útun natu agbasuwán na kinuwa na.

¹⁰ Ay se na la alà tu lansíta na ngin ta patayan na kuma tu an-anà na ngin.

¹¹ Ngamay uwad anghel ne APU nga kinumraw kaggína ka lánngit nga nán na, “Abraham! Abraham!” nán na. Ay, “Inna tun, Apu?” nán na.

¹² Ay nán natu anghel, “Di mu! Akkam an-anuwan ya an-anà mu. Ammù in na kurug ga e Dios ya kur-kurugan mu, áta oray ya sissa nga an-anà mu, ay akkam itagàna kaggína,” nán na.

¹³ Ay se yala neapág tu Abraham tu mata na, ay nasingan na tu isa nga toru karneru wa nasipután tu sàgud na kitu karimannán. Ay ittu tu inalà na ka sinidug na nga pinagbasu na ke Apu Dios nga nepatáli na kitu an-anà na.

¹⁴ Ay tútu nepangágan tu Abraham tun na giyán ka “E APU ya mangidde”. Ay oray kadedi yin na al-algaw nán da tolay ya “Mangidde ye APU kiya bantay na.”

¹⁵ Ay kinumraw manin tu anghel ne Dios kitu Abraham

¹⁶ nga nán na, “Nán ne APU ‘Magsipata ngà kampela ngin nin gapu kiyán na kinuwám, nga akkan mu netagàna kiyà ya sissa nga an-anà mu.

¹⁷ Ay ya kuwaan ku, ay paganggamman taka pà-pàang. Paaduwan ku tutu wala daya gakagaka mu, ta senu ummán kiya kaadu daya bittuwan ya katabbun da, onu ummán kiya kaadu daya ginat kiya kapanágan ya kaadu da. Ay sengán kuda pe, ta senu abákan da daya kalínga da, ay aggída ngin ya mangituráy kadaya il-íli da.

¹⁸ Ay gapu kaggída, ay mapaanggam ngámin daya umíli kid kalawagán. Kuwaan ku yán, áta nekurug nà, ’ nán ne Apu Dios,” nán natu anghel.

¹⁹ Ay díkod nagulli de Abraham min kitu giyán datu asassu na nga pinanáwan da. Ay nawe da ngámin nin ka Beerseba. Ay nagyán da kitúni yin.

Datu gakagaka tu Nahor

²⁰ Akkan nabayág nanggayát kitun, uwad nangagi kitu Abraham nga adu annánà tu Milca se tu Nahor ra wagi na nga laláki.

²¹ Tu dedi datu pútut na nga lalláki: Tu manákam ay tu Uz, se la tu Buz, se la tu Kemuel nga ama tu Aram,

²² se la tu Kesed, tu Hazo, tu Pildas, tu Jidlaf, se tu Betuel.

²³ Tu Betuel tu ama tu Rebecca. Dayán na walu, ay aggída datu annánà tu Milca se tu Nahor nga wagi tu Abraham.

²⁴ Ay tu Reuma nga nekàduwa tu Nahor, ay atán appát annánà na nga pabeg lalláki. Tu Teba, tu Gaham, tu Tahas, se tu Maaca.

23

Tu nekatay tu Sara

¹ Tu Sara ay magatut se duwa púlu se pittu dagun na se la natay.

² Natay ka Kiriatarba (Hebron kam yán), ka ìli Canaan. Ay díkod nagmanakit tu Abraham.

³ Kitu aggiinnatay da, ay nagtálaw tu Abraham kitu giyán tu innát, ay se na nán kadatu Heteo,

⁴ “Agtangeli yà kadakayu, ay se mepag-agyán nà ala kadakayu kanedi. Ay túya masápul ku ya pangitamnán ku ki minatay ku. Túya gumátang ngà kuma ka lusà nu,” nán na.

⁵ Ay tútu nán datu Heteo kitu Abraham,

⁶ “Apu, ginán dakami. Ikaw ay ibiláng mi ka nga naturáy nga nadiosán. Túya kagiyan mi kikaw nga itaman mu wala ya minatay mu kiya kapíyán na agtamnán mi. Awan ya mangitagàna kadakami kadaya agtamnán mi kikaw ka pangitamnán mu ki minatay mu,” nán da.

⁷ Ay tútu nagukkab tu Abraham kitu àráng ngámin datu Heteo nga ittu datu umíli kitúni.

8-9 Ay se na nán kaggída, “Ay nu ipalúbus nu lugud da itaman ku ya minatay ku kanedi, ay piyán ku kuma tu liyáng ka Macpela nga atán kitu lusà ne Efron. Atán kitu tapungtu natu lusà. Amomanán nu mán ta iláku na kuma kiyà. Gatángan ku kaggína ki kustu nga banor na. Dakayu ya bátug sistígù kiya anggátang ku kaggína kiyán na pangitamnán ku ki minatay ku,” nán na.

10 Ay kitun kam nga oras ay atán tu Efron na mepagtutúgaw kadatu páda na nga Heteo. Ay tútu sinungbátan tu Efron tu Abraham. Ay maggigina ngámin datu Heteo nga atán kitúni, datu inumbet kampela ngin kitúni ili.

11 Ay nán tu Efron, “Akkan, Apu. Akkan ku iláku kikaw. Kurug idi nga nán ku. Iddè ala kikaw ya lusà ku se itu liyáng kitúni. Kiya aggigina ngámin dedi nga tolay yi, kagiyan ku nga idde ku wala kikaw tu lusà ku. Itaman mu la ya minatay mu kitúni,” nán na kitu Abraham.

12 Ay tútu nagukkab tu Abraham ki àráng ngámin datu umíli.

13 Ay se na nán kitu Efron, “Ay gínán nà pe, gane,” nán na. “Bayádan ku kikaw ya lusà. Alà mu kuma agpà ya pagbáyad ku ki lusà mu, ta senu metaman ku ya minatay ku kitúni,” nán tu Abraham. Ay giginán datu umíli nga uwad kitúni tun na kinagi tu Abraham.

14 Ay nán lugud pe yin tu Efron kitu Abraham,

15 “Apu, gínán nà pe. Oray appát gatut ta pinaláta nga silber ngala lugud ya pangbanor ku kiya lusà ku. Ay manu mà pe la yán

kadàtada ta? Alà mu kurug gin, ay itaman mu ya minatay mu kitúni,” nán na.

¹⁶ Ay tútu nayát pe yin tu Abraham kitu piyán tu Efron. Díkod kinílu tu Abraham min tu silber ka pagbáyad na kitu Efron. Kinílu na sigun kitu agkílu datu maglà-láku. Appát gatut ta pinaláta nga pirà tu kinagi ne Efron ki aggigina datu Heteo.

¹⁷⁻¹⁸ Ay díkod tu lusà tu Efron ka Macpela nga padne lattakán ka Mamre, ay kuw-kuwa tu Abraham min. Ráman natu lusà tu liyáng se datu ngámin kay-káyu nga atán kitu sákup natu lusà. Ay datu Heteo kitúni, datu inumbet kitu íli datu sistígu kitu nangingágan da kitu lusà ka kuw-kuwa natu Abraham.

¹⁹ Ay díkod netaman tu Abraham tu Sara nga atáwa na kitu liyáng nga atán kitu apanggátang na nga lusà ka Macpela ka padne lattakán ka Mamre (ka Hebron yán) ka Canaan.

²⁰ Ay díkod tu lusà se tu liyáng nga agtamnán nin nga kuw-kuwa datu Heteo kitun, ay nengágan nin kitu Abraham.

24

Tu nanggatáwa tu Isaac kitu Rebecca

¹ Ay tu Abraham, ay làlakay tutu wala pà nang pe yin. Kinalakkán ne APU ki ngámingámin ki inagbiyág na.

² Isa ngalgaw, ay nán tu Abraham kitu isa nga asassu na, tu manákam kaggída ngámin, nga ittu tu makakaammu kadatu ngámin na

kuw-kuwa na, “Ippáy mu mán ya ímam kiya panìgad lappu ku,*

³ ta pagsipataan taka. Isipatám kiyà ki àràng ne APU nga Dios ka lánɡit se ngámin kalawagán, nga akkan ka maw-awe kadaya babbalásang ka Canaan, nu pagsápul mu ya pútut ku ka atáwa na, oray nu nag-agyán nà kanedi Canaan.

⁴ May mawe ka kitu ìli kampela ngin kadatu pan-pane ku kammin se mu pagsápul le Isaac nga pútut ku ka atáwa na,” nán na.

⁵ Ay nán natu asassu kaggína, “Ay get nu maddi kumíwid ya masmà ku nga babay kanedi. Alà ku lugud kammin ya pútut mu kannán ìli nga naggayatán mu?” nán na.

⁶ Ay nán tu Abraham, “Akkan! Akkan mu ippan kammin kannán ya pútut ku.

⁷ E APU nga Dios ka lánɡit, ay paginunnaan na kikaw ya anghel na. Ta senu makasmà ka kattoni ka atawán ne Isaac nga pútut ku. Ta e Dios kam tu nagpigsán kiyà kiya balay amà se kitu ìli nga neanaán ku. Nagsipata kiyà nga nán na, ‘Iddè idi nga lusà kadaya pútupútut mu,’ nán na kiyà.

⁸ Ay nu maddi kumíwid kikaw ya babay nga masmà mu, ay áwan mu win na básul kiya nesipatám kiyà. Akkan mu la nga iulli kammin kannán ya pútut ku,” nán na.

⁹ Ay díkod nippáy tu asassu tu íma na kitu panìgad lappu natu Abraham nga apu na, se na nesipata nga kuwaan na tu piyán tu Abraham.

---

* 24:2 24:2 Ittu idi tu gangay kuwaan da nu magsipata da.

¹⁰ Ay díkod nangalà tu asassu ka sangapúlu kadatu kámel natu apu na. Nangalà pe kadatu kuw-kuwa natu apu na kadatu nagbal-baláki nga napiya nga rigálo. Ay se la nawe ka Mesopotamia ka íli Nahor.

¹¹ Ay kane dumatang kattoni, ay pinagimáng na datu kámel na kitu adanni kitu bubun nga atán kitu lasi natu íli. Ay gid-gidám pe yin. Ittu tu oras nga agsasàdu datu babbay.

¹² Ay nán na, “APU nga Dios natu apu ku wa Abraham, ipalúbus mu agpà nga málà ku ya gákat ku kanedi kídi nga algaw. Ay ikarárag ku pe kikaw nga ipassingam ke Abraham nga apu ku ya áwan kapal-palíyán na aminyám.

¹³ Ay atán nà a magsisíkád kiddi adanni ked bubun ni. Ay tagay maglalbet daya babbalásang da tolay kanedi nga magsàdu.

¹⁴ Ipalúbus mu kuma nga ya babay ya pagkunaán ku ka, ‘Uminum ta mán,’ ay se nà penuman ay se na penumán pikam pe daya kámel, ay aggína kuma ya píli mu para ke Isaac nga bobonam. Ay ittu yán ya pakammuwán ku nga nepassingan mu ya áwan kapal-palíyán na aminya mu kitu apu ku,” nán na.

¹⁵⁻¹⁶ Ay oray kitu akun-oni na pikam, ay atán na la ngin tu Rebecca ngin na sittututun ka amutu nga umbet magsàdu. Tu Rebecca, ay an-anà tu Betuel nga an-anà tu Milca se tu Nahor nga wagi tu Abraham nga laláki. Napiya tutu wala, ay se babbalásang pikam pe. Ay akkan pikam pe neallay ki oray inna nga laláki. Pinnu na tu amutu na ka danum.

17 Ay kane masingan tu asassu tu Rebecca, ay nawe na sinabat, ay se na nán, “Uminum ta mán,” nán na.

18 Ay nán tu Rebecca, “Ara, apu uminum ka,” nán na. Ay burung na pe nga mangipasekig kitu amutu na.

19 Ay kane mabalin mamenum kitu asassu, ay nán na manin, “Pagsàdu ku pe daya kámel mu, ápu, ta senu makenum da ngámin pe,” nán na.

20 Ay díkod nesiyà na la ngin tu danum kitu amutu na kitu lútung nga agginumán datu kámel. Ay se nada pinagsàdu panda kitu nakenum da ngámin.

21 Kinas-kasisinnán natu asassu tu Rebecca, ta sinnan na nu nidde ne APU kaggína ngin tu negákat na kitúni onu akkan pikam.

22 Ay kane mabalin uminum ngámin datu kámel lin, ay inalà natu asassu datu nakangin-ngína nga sangkilat ta balitù se duwa nga galáng nga nangína pà nang pe se na idde kitu Rebecca,

23 ay se na nán kaggína, “Inna ya makin-an-anà kikaw? Ay mabalin mi nád se daya kabbulun ku ya magdagus ka balay nu kídì nga gabi?” nán na.

24 Ay nán tu Rebecca kaggína, “E Betuel ya ama ku. Ukò ku tu Milca nga atáwa tu Nahor,” nán na.

25 Ay se na nán pe, “Ay adu makkán animál ka balay, se adu dagámi pe. Ay atán pe kuwartu nga annung nu patudúgán nu gabi,” nán na.

26 Ay tútu nagukkab tu asassu nga nagdáyaw ke APU.

27 Ay nán na, “Maday-dáyaw ka APU nga Dios natu apu ku nga Abraham. Ta nepassingam ya áwan kapal-paliyán na aminyám se ya kinamárum kaggína. Ay se neturung nà pe kiya balay daya pan-pane natu apu ku,” nán na.

28 Ay tu Rebecca, ay nanagtág ga nawe kitu giyán tu ina na se na kinagi tu ngámin kaggína.

29-30 Ay atán wagi tu Rebecca nga laláki. Laban tu ngágan na. Nagina tu Laban tu kinagi tu Rebecca. Ay kane masingan na tu sangkilat se itu galáng kadatu íma ne Rebecca nga wagi na, ay se na magina tu kinagi na nga “Nán natu laláki kiyà” nán na, ay tútu nanagtág nga nawe naningan kitu asassu. Ay dinatang na nga magsisíkád kitu giyán tu bubun. Ay atán pe datu kámel na kitúni.

31 Ay tútu nán tu Laban kitu asassu, “Dadin ka balay, ápu. Ammù nga nebon naka nge APU. Tura ka magsisíkád dala ki lasi? Nakasagána ngin ya kuwartu mu, ay atán pagyanán pe daya kámel mu,” nán na.

32 Ay díkod linumnà kurug tu tolay. Ay tu Laban, ay aggína tu nakammu kadatu kámel na. Niddán nada ka dagámi se nada pe pinenumán. Nagsàdu pe ka pagusesu natu tolay se datu kabbulun na nga lalláki.

33 Ay nakadasár tu panggídám da pe yin. Ngamay nán tu asassu, “Kagiyan ku pikam ya gákat ku se yà ala mangán,” nán na. Tútu nán tu Laban, “Ara lugud, kagiyan mu win,” nán na.

34 Díkod, “Iyà ay asassu nà e Abraham,” nán na.

³⁵ “Kinalakkán pà nang ne Apu Dios tu apu ku. Ay díkod bumà náng tutu wala. Niddán ne APU Dios ka adu karneru, se kalding se adu wa báka. Ay adu kámel na pe se asnu na. Niddán na pe ka balitù se pirà se adu pe datu asassu na, babbay se lalláki.

³⁶ Tu Sara nga atáwa na, ay nagan-anà ka isa nga laláki kitu kabàbakat na ngin. Ay nepatáwid naya apù kaggína ya ngámingámin na kuw-kuwa na.

³⁷ Pinagsipata nà ya apù nga akkan nà magsápul ka atawán naya pútut na kadaya babbalásang ka Canaan, oray kattoni ya pag-agyanán na.

³⁸ Piyán na nu umbet tà kanedi ya íli datu apuapu na se giyán daya ngámin na pan-pane na. Kanedi ya piyán na nga pagsapúlán ku ka atawán naya pútut na.

³⁹ Ay sinaludsud ku kaggína, ‘Mapaanna nu maddi kumíwid ya babay kiyà?’ nán ku.

⁴⁰ Ngamay nán na kiyà nga ‘E APU nga ittu ya sur-surútan ku peyapeyang, ay ibon na ya anghel na nga mamulun kikaw. Sengán naka ki kapannán mu. Mawe ka lugud kadaya pan-pane ku ka íli tu amà ta magsápul ka ka atawán naya bag-bagù.

⁴¹ Ay nu atán masma mu, ay se maddi da pekíwid kikaw, ay áwan mu wa básul lin oray nagsipata ka kiyà,’ nán na.

⁴² Alalbet tà kídì. Ay kitu giyán tu bubun, ay nagkarárag gà ke APU nga nán ku, ‘APU nga Dios naya apù a Abraham, ipalúbus mu mán ya negákat ku kanedi.

43 Ay ipakammum kiyà oray kídi ya kaatán ku wa magsisíkad kídi adanni ki bubun ni. Ya babay ya umbet nga magsàdu nga ittu ya pagkunaán ku ka, Uminum ta mán kiya sàdu mu,

44 ay se sungbátan nà pe ka, Ara, uminum ka ngala, ay se pagsàdu ku pe daya kámel mu, nán na ay ittu kuma ya pílim, Apu, nga atáwa naya bag-bagu na apù,' nán ku," nán na.

45 "Ay kitu akun-onì pikam, ay atán nala kurug ge Rebecca ngin. Sittututun ka amutu na nga umbet kitu bubun na magsàdu. Ay nán ku kaggína kane makasàdu, 'Uminum ta mán,' nán ku.

46 Ay nepasekig na nga dágus tu amutu na nga nán na, 'Ara, uminum. Ay penumán ku pe daya kámel mu,' nán na. Ay díkod umminum mà. Ay pinenum na pe datu kámel ku.

47 Ay tútu sinaludsud ku kaggína, 'Makin-an-anà kikaw?' nán ku. Ay 'E Betuel ya ama ku. Ukò ku tu Milca nga atáwa tu Nahor,' nán na. Díkod nippáy ku ya aritus ki igung na, se datu galáng kadatu labunugán na.

48 Ay tútu nagukkab bà sè dinay-dáyaw we APU se pinatag ku we APU nga Dios natu apù a Abraham. Aggína ya nangiturung kiyà kanedi, ta senu alà ku ya babbalásang nga pan-pane na kam ka atáwa naya pútut na.

49 Ay lugud kídi yin, pangaási nu ta kalakkán nu ya apu ku ta ikagi nu wala kiyà nu mayát kayu kiya piyán na. Ay nu maddi kayu, ay kagiyan nu pe kiyà, ta senu ammù ya kuwaan ku," nán na.

50 Ay summungbát pe yin de Laban se Betuel nga nán da, “Pagayatán ne APU yán, ay túya akkan kami makaturáy.

51 Atán mà Rebecca kídi yin. Alà nu se kayu la mawe. Aggína ya atawán naya an-anà natu apu mu, ta ittu mà ya nepakammu ne APU,” nán da.

52 Ay kane magína natu asassu natu Abraham tu nán da, ay nagukkab kitu lusà nga nagdáyaw ke APU.

53 Ay díkod nelawannán natu asassu datu iggagaldid nga nàwa ki pirà se balitù, se bádu se na nidde ngámin kitu Rebecca. Niddán da pe tu wagi na nga laláki se tu ina na kadatu nabanor nga iggagaldid.

54 Ay se la naggan-gánas tu asassu se datu kabbulun na. Nagkakán da se naggiinum da. Ay nagidda da pikam pe. Ay kane pagmakát, ay nán datu asassu kadatu bumalay, “Makipalúbus kami yin, ta magulli kami yin ka giyán tu apu mi,” nán da.

55 Ay nán natu wagi ne Rebecca se itu ina na, “Magbansi kuma pikam me Rebecca. Se yala mawe kalpasán naya sangapúlu algaw,” nán da.

56 Ngamay nán tu asassu kaggída, “Pangaási nu ta akkan dà a tàtáan nin. E APU ya nangipalúbus kiya negákat ku kanedi. Palubúsán dà in na magulli kitu apù,” nán na.

57 Ay tútu nán da, “Karrawán tada nge Rebecca ta pamutuán tada,” nán da.

58 Ay díkod inayabán da tu Rebecca se da nán kaggína, “Piyám ya kumíwid kídi tolay yi?” nán da. Ay “Ò” nán tu Rebecca nga summungbát.

⁵⁹ Ay tútu pinalubúsán da ngin na kumíwid din tu Rebecca nga wagi da, se tu magtar-tarakan kaggína kadatu asassu tu Abraham se datu kabbulun na.

⁶⁰ Ay pinarbuwát da tu Rebecca nga nán da, “Wagi,” nán da, “Magan-anà ka kuma ka adu tutu wala.

Ay se daya gakagaka mu, ay abákan da kuma ngámin daya kumalínga kaggída,” nán da.

⁶¹ Ay se da la nagrubbuwát. Nagtakay de Rebecca se datu kabbulun na nga babbay kadatu kámel. Ay gumun-gunud da kitu asassu. Ay ummán kiyán tu nakálà natu asassu kitu Rebecca, ay se la nawe yin.

⁶² Ay tu Isaac, ay nagulli pe yin na gayát ka Beer-lahai-roi. Mag-agyán ka Negeb.

⁶³ Kitu isa nga gídám, ay nawe kitu ir-ir-er nga magdàdàdà. Ay kane maglanga, ay pìlát na ngala datu kámel nga umbet kitu giyán na.

⁶⁴ Ay tu Rebecca, ay nasingan na nge Isaac kane maglanga. Ay díkod nagdisáag kitu takay na nga kámel.

⁶⁵ Ay se na sinaludsud kitu asassu, “Inna tu laláki kitúni ir-ir-er nga mameyag kanedi?” nán na. Ay nán natu asassu, “Nge apu ku nga Isaac,” nán na. Ay tútu nagladdung se na tàbán tu murang na.†

⁶⁶ Ay kane magtammu da, ay kinagi natu asassu ke Isaac tu ngámin na kinuwa na.

---

† 24:65 24:65 Tu idi ya gangay kattoni daya babbay nga nagim-muon na meatáwa. Tàbán da tu murang panda kitu aggatáwa da.

⁶⁷ Ay díkod nippan natu Isaac tu Rebecca kitu báwi natu ina na kitu kasibbiyág na. Ay nagatáwa da pe yin. Pàgan tu Isaac tu Rebecca. Ay díkod nearingringa pe yin ne Isaac kitu nekatay natu ina na.

25

Datu duddúma nga pútupútut tu Abraham

¹ Ay kane kuwa, ay nangatáwa manin tu Abraham. Ketura ya ngágan tu inatawán na.

² Ay datu pútut na kitu Ketura nga pabeg lalláki, ay tu Zimran, tu Jocsan, tu Medan, tu Midian, tu Isbac, se tu Sua.

³ Tu Jocsan tu ama natu Seba se tu Dedan. Ay datu pútut tu Dedan nga lalláki, ay tu Assurim, tu Letusim, se tu Leummim.

⁴ Ay datu pútut tu Midian nga lalláki, ay tu Efa, tu Efer, tu Hanoc, tu Abida, se tu Eldaa. Ngámin dayán, ay gakagaka tu Ketura da.

⁵ Ngamay nidde tu Abraham kitu Isaac ngámin datu kuw-kuwa na.

⁶ Ay kitu kasibbiyág na pikam, ay nginan-nganiyán ne Abraham ngala datu pútupútut na nga lalláki kadatu Hagar se Ketura. Ay se nada pinasibna kitu Isaac. Pinapan nada kitu giyán na padne lattakán kaggída.

Tu nekatay tu Abraham

⁷ Nadatang tu Abraham ya magatut se pittu púlu se limma dagun

⁸ ay se la nga natay. Làlakay tutu wala kane matay.

⁹ Ay netaman de Isaac se Ismael la pútupútut na kitu liyáng kitu pínát ka Macpela nga atán kitu lusà tu Efron nga Heteo, nga pútut tu Zohar kitun. Atán kitu padne lattakán ka Mamre.

¹⁰ Ittu tu lusà a ginátang tu Abraham kadatu Heteo nga nangitamnán na kitu atáwa na. Ay ittu pe tun tu nangitamnán da kaggína.

¹¹ Ay kane áwan tu Abraham min, ay tinag-tagasinnán ne Apu Dios tu Isaac nga pútut na. Nagyán tu Isaac ka íli Beer-lahai-roi.

Datu pútupútut tu Ismael

¹² Ay tu dedi datu pútupútut tu Ismael la pútut tu Abraham kitu Hagar nga iEgipto nga asassu tu Sara.

¹³ Ay datu pútut tu Ismael nga lalláki ay tu dedi ya ngag-ngágan da. Naggugúnud da sigun kitu nekeanà da: tu Nebayot nga ittu tu manákam ma pútut tu Ismael. Ay se la tu Kedar se la tu Adbeel, tu Mibsam,

¹⁴ tu Misma, tu Duma, se la tu Masa,

¹⁵ se la tu Hadad, se la tu Tema, se la tu Jetur, tu Nafis, se la tu Kedema.

¹⁶ Tu dayán daya ngag-ngágan datu lalláki nga pútupútut tu Ismael. Ay ngámin datu il-ileli da se datu nagbabalayán da, ay nengagánan da pe kadatu ngag-ngágan da. Sangapúlu se duwa nga magtangámalán da, ay sangapúlu se duwa da nga prinsipe. Isa nga prinsipe ki kada tangámalán.

¹⁷ Dinatang tu Ismael ya magatut se tallu púlu se pittu dagun se la nga natay.

18 Ay nagyán datu pútupútut tu Ismael manggayát ka Havila panda ka Sur, panidmáng Egipto nga padne Asiria. Nagpadne lattakán da kadatu duddúma nga pútupútut Abraham.

Tu nekeanà de Esau se Jacob

19 Ay tu Isaac nga pútut tu Abraham, ay tu dedi datu pútupútut na:

20 Tu Isaac, ay appát púlu dagun na ngin kane atawán na tu Rebecca nga an-anà tu Betuel nga Arameo nga iPaddan-aram. Tu Rebecca, ay wagi pe natu Laban nga Arameo pe.

21 Ay gapu ta akkan magan-anà tu Rebecca, ay nekar-karárag tu Isaac ke APU. Ay sinungbátan ne APU tu karárag na, ay díkod nabùsit tu Rebecca

22 ka síngin. Ay akkan makasinád datu síngin kitu unag na. Ummán da ka maggabbu. Ay tútu nán na, “Nu APU ya gapu nedi, ay taanna, tura nád ummán kammin kídi ya kàwaán ku ta?” nán na. Ay tútu nagkarárag ga nagsaludsud ke APU.

23 Ay nán ne APU kaggína,

“Daya atán kiya unag mu, ay aggída ya paggayatán da duwa nga nasiyon.

Ay magkagúra dayán na duwa nga nasiyon.

Nabílag ya udiyán may manákam. Ay ya manákam, ay aggína ya magsurbi kiya udiyán na,” nán na.

24 Ay kane oras na nga magan-anà, ay nagan-anà ka síngin.

²⁵ Tu nunna nga lummawán, ay dag-daggáng. Ay se nagdùdut pe ngámin baggi na. Díkod nepangágan da ka Esau.

²⁶ Ay se yala lumawán pe yin tu kasíngin na nga laláki pe. Ay tura na la im-immán tu túmang tu Esau. Díkod nepangágan da ka Jacob. Annam púlu dagun tu Isaac kin kane meanà da.

Nesukát tu Esau tu pagrabngán na nga manákam ma an-anà

²⁷ Ay kane umabay da, ay nagbalin tu Esau ka nalaing nga marangnígay se pàgan na ya sirát. Ngamay tu Jacob, ay nadínang se akkan únáy lumaw-lawán ki balay da.

²⁸ Pàgan tu Isaac tu Esau, ta pà-pàgan na daya manigáyan na ki sirát. Ngamay tu Rebecca, ay pàgan na tu Jacob.

²⁹ Isa ngalgaw kane atán tu Jacob ba manglappa ka daggáng nga antà, ay inumbet tu Esau nga gayát ka sirát. Ay nabisinán tutu wala.

³⁰ Ay tútu nán na kitu Jacob, “Iddán nà mán kiya limpa mu wa dag-daggáng ta nabisin nà tutu wala,” nán na. (Díkod nengágan da pe ka Edom tu Esau, ta ya daggáng ki aggúni da ay Edom).

³¹ May nán tu Jacob, “Iddán taka á nu iddem ngámin kiyà daya pagrabngán mu wa manákam ma an-anà,” nán na.

³² Ay nán ne Esau, “Ara ngin á. Matay yà tutu wala ngin ki bisin ku. Ay nágan sur-surbi naya karbangán ku ta!” nán na.

³³ Ay tútu nán ne Jacob, “Ay isipatám pikam a nga iddem kurug kiyà ya pagrabngám ma manákam,” nán na. Nagsipata kurug tu Esau, se na nepàbág kitu Jacob tu ngámin na pagrabngán na nga manákam ma an-anà.

³⁴ Díkod niddán natu Jacob tu Esau ka sinápáy se kitu limpa na. Nangán tu Esau se la nawe kammin kane mabalin. Akkan lugud pinagan-anu tu Esau tu pagrabngán na nga manákam an-anà.

26

Tu Nagyán tu Isaac ka Gerar

¹ Nagulát manin kattoni íli Canaan. Nagulát da pe yin kitun, kitu kowad pikam tu Abraham. Ay nawe tu Isaac ka Gerar kitu giyán tu Abimelec nga ári datu iFilistia.

² Ay kitu dálen kaggína mawe, ay nagpassingan ne APU kaggína. Ay nán na kaggína, “Akkan ka maw-awe ka Egipto. Magyán ka ngala ki giyán na kagiyañ ku kikaw.

³ Ay mepagíli ka kiyán na íli. Bul-bulunan taka, se tag-tagasinnán taka pe. Ata ipakin-kuwà yán na lusà kikaw se kadaya gakagaka mu. Tungpálan ku tu kari ku nga nesipatà kitu Abraham nga ama mu.

⁴ Paaduwán ku daya gakagaka mu, nga ummán ki kaadu daya bittuwan. Ay ipakin-kuwà kadaya gakagaka mu dedi nga lusà. Ay gapu kadaya gakagaka mu, ay mabindisiyonán ngámin daya nas-nasiyon kídí kalawagán.

⁵ Ata nekurug nà tu Abraham se na kinuwa ngámin tu nepàwà kaggína, ay se ngámin pe datu lin-lintag ku se bil-bílin ku,” nán na.

⁶ Díkod nagyán nala tu Isaac ka Gerar.

⁷ Ay nu saludsúdan datu lalláki kitúni ya panggap kitu atáwa na, ay “Wagi ku yán,” nán na. Ta mansing mangikagi kaggída nga magatáwa da, ta get patayan kanu datu tolay kitúni, se da alà tu Rebecca. Ata napiya tu Rebecca.

⁸ Ay kane mabà-bayág da kitúni yin, ay nasingan tu Abimelec nga ári datu iFilistia tu Isaac nga um-umàán na tu Rebecca nga atáwa na. Nasingan nada kane maglamdaw.

⁹ Ay tútu pinàrawán tu ári Abimelec tu Isaac, se na nán kaggína, “Magatáwa kayu gáyám! Tura mu nán nga magwagi kayu?” nán na. Ay nán tu Isaac kaggína, “Get patayan dà gapu kaggína nán ku nu kagiyan ku nga magatáwa kami,” nán na.

¹⁰ Ay tútu nán tu Abimelec, “Sinnam a ya kinuwám. Nu tura la atán neallay ki atáwam, di kami mapabásul ngámin, ay ikaw ya gapu na,” nán na.

¹¹ Ay tútu kinagiyánan natu Abimelec datu tolay kattoni nga nán na, “Papatay ku oray inna nga tolay ya mangwa ka nadakè kadedi nga magatáwa,” nán na.

¹² Ay nagtálun tu Isaac kitúni yin. Ay kitun kam nga dagun, nakagáni ka magatut ya kaadu na kitu nemúla na, ta kinalakkán ne APU.

¹³ Pummiya la nga pummiya tu biyág tu Isaac. Ay díkod nagbalin ka nabànáng tutu wala.

14 Adu datu karneru na se báka na, ay se adu bobonan na pe. Ay díkod, asílan datu Filisteo win.

15 Ay díkod datu Filisteo, ay dinarúnán da datu bubun na kinubkobán datu asassu natu Abraham ma ama na kitu kakowad na.

16 Ay tútu nán tu Abimelec, “Mawe ka ngin. Magtálaw ka ngin kídí íli mi yin, ta naturáy ka ngin pà nang may dakami,” nán na.

17 Ay díkod nagtálaw tu Isaac kitúni. Nawe kitu tanáp ka Gerar. Nangwa ka báwi na ta magyán nin kitúni.

18 Ay kinubkobán manin tu Isaac datu bubun nga kinuwaán tu ama na nga Abraham. Ata dinarúnán datu Filisteo da kane matay tu Abraham. Nengágánan na datu bubun kammin kadatu ngag-ngágan da nga nepangágan tu ama na nga Abraham kitu kowad na pikam.

19 Ngamay kane magkubkob datu bobonan tu Isaac ka bubun kitu tanáp, ay nakasmà da ka gabbuwà.

20 Ay datu magpas-pastor ka Gerar, ay sináwad dada. Nán da nga, “Kuwa mi ya danum kiddi!” Díkod nengágan tu Isaac tun ka Esek,* áta nakisáwad da kaggína.

21 Nagkorob da manin ka sabáli nga bubun. Nagriríri da manin. Díkod nengágan tu Isaac tun na bubun ka “Nagsasawdán.”

22 Ay díkod, nagalit da manin. Se da manin magkubkob ka bubun. Ay áwan kam pe nakiríri yin kaggída. Díkod nengágan na tun ka

---

* **26:20 26:20** Ya sarut na Esek ay nakisáwad.

“Rehobot (naláwa ya sarut na).” Ata nán na,
 “Niddán nitta nge Apu win ka naláwa nga
 pagyanán tada. Ay gumánab tada kanedi yin,”
 nán na.

²³ Ay se la manin nawe ka Beerseba.

²⁴ Ay nagpassingan ne Apu kaggína kitu gabi
 natu nedaddatang na. Ay nán ne APU kaggína,
 “Iyà ya Dios natu Abraham nga ama mu. Akkan
 ka magansing ta bul-bulunan taka.
 Bindisiyonán taka se paaduan ku daya
 gakagaka mu, gapu kitu Abraham ma bobonan
 ku,” nán na.

²⁵ Díkod nangwa tu Isaac ka annidúgán na ka
 pagbasu na, nga ittu tu pagday-dayáwan na ke
 Apu. Ay nepasíkad na pe yin tu báwi na. Ay
 nagkorob manin datu bobonan na ka bubun
 kitúni.

Tu turátu de Isaac se Abimelec

²⁶ Ay kane kuwa isa ngalgaw, inumbet tu ári
 Abimelec kitu giyan tu Isaac. Gayát da ka Gerar.
 Kabulun na de Ahuzzat nga ittu tu agpamutuán
 na, se tu Ficol nga apu datu suldádu na.

²⁷ Ay nán ne Isaac kaggída, “Nágan na ya
 gákat nu, tura kayu inumbet? Di dà mà a
 lùsawan? Pinatálaw dà mà ka giyan nu!”

²⁸ Ay nán da, “Melalásin nala nga
 bul-bulunan naka nge APU. Ay túya piyan mi ya
 makiturátu kikaw. Piyán mi nu magkakari tada.

²⁹ Ikarim kadakami nga akkan dakami
 gubatan. Ata akkan mika inan-anu. Ay tittu
 daya napiya pe daya kinuwa mi kikaw. Pinapan
 mika ngala nga áwan naan-anuwán. Ay kidi
 yin, ay kinalakkán naka nge APU,” nán da.

³⁰ Ay díkod nesay-am nada, ay naggiinum da.

³¹ Ay kane pagmakát, ay summápa da nga bummángun, ay se da nagsisipata. Ay pinarbuwát tu Isaac da, se da la nawe pe yin. Napiya datu ur-uray da ngin na nagtutúway.

³² Ay kitun kam nga algaw inumbet datu bobonan natu Isaac nga nán da kaggína, “Atán danum min tu bubun na kinubkobán mi,” nán da.

³³ Ay nengágan na tu bubun ka Siba (sipata ya sarut na). Ay díkod tu íli, ay nengágan da ka Beerseba (bubun na nagsipataán ya sarut na) panda kadedi yin na al-algaw.

Datu attáwa ne Esau nga pabeg Heteo

³⁴ Ay tu Esau, kane appát púlu dagun na ngin, ay nangatáwa pe yin. Inatawán na tu Judit, nga an-anà tu Beerí. Ay se na inatawán pe tu Basemat nga an-anà tu Elon. Ay Heteo dayán.

³⁵ Ay gapu kaggída, ay adu nakariribuán de Isaac se tu Rebecca nga mannákam tu Esau.

27

Tu namindisiyon tu Isaac kitu Jacob

¹ Naglálakay pánang ngin tu Isaac. Akkan makas-asingan nin kitu kinalakay na. Isa ngalgaw kirrawán tu Isaac tu Esau, nga manákam ma pútut na. Ay nán na, “Ugu,” nán na. “Nágan na tun,” nán tu Esau.

² “Lálakay yà pánang ngin. Ay akkan ku ammu nu kannungay na ya katay ku win.

³ Ay tu idi ya pàwa ku kikaw. Alà mu ya bútag mu ta mawe nà pangnigay ki sirát.

⁴ Ay se nà ala paglútu kitu namit nga piyán ku tutu wala. Ay nu mabalin nà a mangán, ay bindisiyonán taka ngin. Ittu yán ya piyán ku wa kuwaam ki dì pikam katay,” nán na.

⁵ Ay kitu nagamomán tu Isaac se tu Esau, ay atán Rebecca nga nagtal-talagìna. Díkod kitu likud tu Esau nga nawe ka sirát nga mangnìgay, ay

⁶ nán tu Rebecca kitu an-anà na nga Jacob, “Nagina ku tu nagamomán de Esau se ya ama mu.

⁷ Nán na ama nu ke Esau, ‘Pangnìgay nà se nà a paglútu kitu namit nga isida. Ay nu mabalin nà a mangán, ay se taka bindisiyonán ki àràng ne APU ki dì pikam katay,’ nán na.

⁸ Ay díkod, kuwaam ngámin daya ipàwà kikaw, ugu.

⁹ Mawe ka mangalà ka duwa nga nalùmag kadatu urbun kalding tada. Ta maglútu wà kitu namit ta isida nga pà-pàgan tutu wala naya ama mu.

¹⁰ Ay se mu la idde ke ama mu, ta senu nu mabalin mangán, ay ikaw ya bindisiyonán na ki dì na pikam katay,” nán na.

¹¹ Ngamay nán tu Jacob kitu Rebecca nga ina na, “Ay dinùdut mà nge Esau, ay iyà ay akkan.

¹² Ay get nu immán nà e ama. Ay di ku ummán ka ug-ogan. Ay di ya agged na lugud agkà ya málà ku nga akkan ya bindisiyon na kiyà,” nán na.

¹³ May nán tu ina na kaggína, “Iyà ala ya pagdittagán naya ged na kikaw, ugu. Kuwaan

mu wala ya ipàwà kikaw. Ara ngin mawe mangalà in kadatu urbun kalding,” nán na.

¹⁴ Ay díkod nawe nangalà, ay se nada idde kitu ina na. Ay linútu natu Rebecca tu pà-pàgan tu Isaac nga isida.

¹⁵ Ay se na inalà tu kapíyán na bádu natu Esau nga manákam an-anà na, nga nearimán kitu balay, se na nga ipabádu kitu Jacob nga udiyán na an-anà na.

¹⁶ Ay datu lálát datu urbun kalding, ay nippáy na kadatu íma na se kitu parte bùlaw na nga áwan dùdut

¹⁷ ay se na nga idde pe yin kitu Jacob tu linútu na nga misida se itu sínápáy nga kinuwa na.

¹⁸ Ay díkod nawe yin kitu giyán tu ama na, ay se na nán, “Ama,” nán na. “Atán nà kiddi,” nán na. “Iinka, ugu?” nán tu Isaac.

¹⁹ Ay, “E Esau wà ama,” nán pe natu Jacob kitu ama na. “Iyà nge Esau wa manákam ma an-anà mu. Kinuwà in tu nán mu kiyà. Ye idi yin. Mangán ka ngin kiya nígay ku. Ay se nà bindisiyonán nu mabalin ka mangán,” nán na.

²⁰ Ngamay nán natu Isaac kaggína, “Pinaannám, ugu, ta tura ka nakar-karu?” Ay nán na pe, “Ata nge APU wa Dios mu, ay sinengán nà,” nán na.

²¹ Ay díkod nán natu Isaac kitu Jacob, “Umbet ka kídí lugud, ugu, ta senu mímán taka, ta senu ammu ku nu ikaw kurug ge Esau onu akkan,” nán na.

²² Ay díkod umadanni kurug tu Jacob kitu Isaac nga ama na. Inimmán na, ay se na nán,

“Alangáag Jacob ya alangáag mu, may ya ímam ay íma Esau,” nán na.

²³ Ay akkan na kurug nalásin, ta tu íma na, ay ummán kurug kitu íma Esau nga dinùdut.

Díkod binindisiyonán na.

²⁴ Ay nán na, “Ikaw kurug ge Esau nga an-anà ku ta?” nán na. Ay nán tu Jacob, “Ò, iyà,” nán na.

²⁵ Ay tútu nán tu Isaac kitu Jacob, “Ilbet mu lugud kídi, ugu, ta senu makakkán nà in ki nígay mu, ay se taka la bindisiyonán,” nán na. Díkod nilbet tu Jacob kitu giyán na tu kanan na, ay se la nangán. Pinangilbet na pe ka básì, ay díkod umminum.

²⁶ Ay se nán natu ama na kaggína, “Umbet ka kídi, ugu, se nà umàán,” nán na.

²⁷ Ay díkod ummadanni, ay se na umàán tu ama na. Ay naláb kurug natu Isaac tu aláb bádu tu Esau. Díkod binindisiyonán na nga nán na, “Ya aláb nedi an-anà ku ay tagan tálun nga nabindisiyonán ne APU.

²⁸ Paudanán kuma ne Dios se padam-aggan na ya lusà para kikaw. Ay paaduan na kuma ya ápit mu, ta senu adu ammay mu se básim.

²⁹ Surbiyán daka kuma daya nas-nasiyon, ay se ikurug daka din daya toláy. Ikaw kuma ya mangituráy kadaya induan mu ki wagi mu, se daya pan-pane na ina mu. Daya magged kikaw, ay magedán da kuma. Ay se mapaanggam kuma daya mamindisiyon kikaw,” nán na.

Tu bindisiyon tu Isaac kitu Esau

³⁰ Ay kitu babbalin tu Isaac nga namindisiyon kitu Jacob, kitu layun natu nepappan na ngin, ay atán pe yin tu Esau nga wagi na. Alalbet ta gayát nangnigay.

³¹ Naglútu pe kitu pàgan tu ama na nga isida, se na pe yin na ilbet kitu giyán na. Ay se na nán kaggína, “Bumángun ka ngin, ama. Mangán nin kídi linútu ku nga nígay ku, ay se nà a bindisiyonán,” nán na.

³² Ay nán natu Isaac kaggína, “Iinka?” nán na. “Iyà nge Esau. Manákam nga an-anà mu,” nán natu Esau.

³³ Ay tútu nagpil-pilpig tutu wala pà nang tu Isaac kitu rungat na. Ay nán na, “Inna lugud tu nangilbet kídi ka linútu wa karni kídi kammin, ay se ka la inumbet? Ay nangán nà pe, ay sè ala binindisiyonán. Ay kurug maparabúrán pe,” nán na.

³⁴ Ay kane magina tu Esau tu kinagi natu ama na, ay summángit tutu wala pà nang. Ay se na nán, “Ay iyà pe, ama! Masápul la bindisiyonán nà pe!” nán na.

³⁵ Ngamay nán natu Isaac, “Sinábag nà tu wagi mu, ay inalà na ngin tu bindisiyon nga idde kuma kikaw. Aggína tu binindisiyonán ku win,” nán na.

³⁶ Ay nán Esau, “Tu idi yin ya mekaduwa nga nangultit na kiyà! Nunna, ay ya karbangan ku wa manákam ma an-anà. Inalà na ngin! Ay se la manin idi. Inalà na manin pe ya bindisiyon ku. Tu nád da nengagan ka Jacob?” (Ki úni Hebreo, ya kabalikát na ya ngágan Jacob, ay tagge mepáda ki kabalikát naya úni nga ya

sarut na, ay marangngultit). Ay se na manin nán, “Ay áwan mu la netagirán na bindisiyon para kiyà?”

³⁷ Ay nán tu Isaac kaggína, “Ay nágan na pikam ya iddè kikaw, ugu? Ay aggína ya mangituráy kadakayu se ngámin daya pan-pane mu, ay magbalin da ka asassu na. Ay papaadu ku pe ya ápit na nga trígo se úbás, ta senu adu bási na. Ay nágan pikam ya middè kikaw, ugu?” nán na.

³⁸ Ay nán manin tu Esau, “Sissa agpà bindisiyon mu ama ta? Bindisiyonán nà agpà pe,” nán na. Ay díkod summángit tutu wala pà nang manin tu Esau.

³⁹ Ay tútu nán tu Isaac nga ama na kaggína, “Akkan nadam-ag ya pagmul-muláan mu, ay akkan pe pà nang maud-udanán.

⁴⁰ Ay magbiyág ka ki ampiláng mu, ay se magbalin ka nga asassu na wagi mu. Ngamay nu sumúkir ka ngin kaggína, ay akkan naka pe meturayán nin,” nán na.

⁴¹ Ay díkod lùsawan tu Esau tu Jacob gapu kitu inagbindisiyon natu ama da kaggína. Ay tu Esau kuma tu mabindisiyonán. Ay nán tu Esau kitu uray na, “Tagay matay ama ngin, se ya agmanakit ku kaggína. Ay kalpasán nayán, ay patayan ku pe ye Jacob bin na wagi ku,” nán na.

⁴² Ngamay nammuwán tu Rebecca datun na lam-lamtan tu Esau nga manákam ma an-anà na. Díkod pinaayabán na tu Jacob, ay se na nán kaggína, “Pal-palanuwan naka Esau nga patayan, ta ittu ya kearing-ringa naya uray na.

⁴³ Díkod kuwaan mu ya kagiyan ku kikaw, ugu. Magtálaw ka kídi. Mawe ka ka Haran ka giyán tu wagi ku nga Laban.

⁴⁴ Magyán ka pikam kattoni giyán na, panda ki kippà naya angngalùsaw na wagi mu kikaw.

⁴⁵ Ay mippà ya lùsaw na nu maligpanán na ngin tu kinuwám kaggína. Ay se taka la pàlà kattoni nu kuwa. Ta lùsawan ku nga maggindán kayu wa matay ki isa nga algaw,* nán na.

Tu nagpapan tu Isaac kitu Jacob ka giyán tu Laban

⁴⁶ Ay se la nán tu Rebecca kitu Isaac, “Awan gánas na biyág ku kídi, ta molaw wà tutu wala kadaya attáwa ne Esau nga Heteo. Ay nu ra la mangatáwa pe ye Jacob kadaya babbay ya Heteo, ay napì-piya la nga matay yà yin,” nán na.

28

¹ Ay tútu kirrawán tu Isaac tu Jacob, ay se na bindisiyonán se na binílin nga nán na, “Akkan ka mangatáwa kadaya babbay kídi Canaan.

² Díkod mawe ka ka Paddan-aram ka giyán de kakay mu wa Betuel. Ay mangatáwa ka kattoni. Magibabbay ka kadatu annánà ne Laban nga ulitag mu.

³ Kalakkán naka nge Dios nga katurayán. Ay se na paganában tutu wala daya pútupútut mu,

---

* **27:45 27:45** Maggindán da nga matay, ta nu tura la patayan ne Esau nge Jacob, ay atán mangibálat ke Jacob, ay patayan na pe nge Esau.

ta senu magbalin kayu ka adu wa nagbal-baláki nga nas-nasiyon.

⁴ Bindisiyonán naka kuma se daya ngámin na pútupútut mu ka ummán kitu bindisiyon na nidde na kitu kakay mu wa Abraham. Ta senu mepakin-kuwa kuma kikaw ya lusà a pag-agyanán tada kídi bílang agtangeli, ta nepakin-kuwa ne Dios sin kitu kakay mu wa Abraham,” nán tu Isaac.

⁵ Ay tútu pinapan tu Isaac tu Jacob bin. Díkod nawe ka Paddan-aram kitu giyán de Laban nga an-anà tu Betuel nga Arameo. Tu Laban ay wagi tu Rebecca nga ina de Jacob se Esau.

Inatawán tu Esau tu An-anà natu Ismael

⁶ Ay tu Esau, ay nammuwán na nga binindisiyonán tu Isaac tu Jacob se na papannan ka Paddan-aram, ta senu kitúni ya pangatawán na. Nammuwán na tu inangbindisiyon tu Isaac kitu Jacob se itu inangbílin na nga nán na, “Akkan ka mangatáwa kadaya babbay ya iCanaan.”

⁷ Nammuwán na pe nga kinurug natu Jacob tu nán datu ina se ama da se nawe ka Paddan-aram.

⁸ Ay kane nammuwán natu Esau nga akkan piyán tu Isaac nga ama da datu iCanaan na babbay,

⁹ ay nawe lugud kadatu babbalásang tu Ismael nga an-anà pe tu Abraham, se la nangatáwa manin. Inatawán na tu Mahalat nga wagi natu Nebayot nga an-anà natu Ismael.

Tu tagenap ne Jacob ka Betel

¹⁰ Nagtálaw tu Jacob ka Beerseba se la nameyag ka Haran.

¹¹ Ay kane magibattán kitu isa nga giyán, ay nagapár rala kitúni. Nangalà ala ka batu, nga ittu tu pinagpungán na. Ay se la natúdug gin.

¹² Ay kitun na gabi ay tinagimpán na nga atán kanu mà ya isa nga agdán nga dumatang ka lángit. Ay kitu agdán ay panaba-sábat ta umunè se umúlug datu anghel ne Dios.

¹³ Ay e Dios, ay atán kitu ngúdu natu agdán. Ay nán na kanu kitu Jacob, “Iyà e APU nga Dios de Abraham nga kakay mu se Isaac nga ama mu. Ya lusà a pagid-iddaán mu ay iddè kikaw se kadaya gakagaka mu.

¹⁴ Ay daya gakagaka mu, ay umadu da pe tutu wala nga ummán ki kaadu naya tápù ki kalawagán. Ay umarà kayu ki ngámin súli na kalawagán. Ay gapu kikaw se kadaya gakagaka mu ay mabindisiyonán daya ngámin toláy kídí ya kalawagán.

¹⁵ Akkam kal-kaligpanán nga bul-bulunan taka peyapeyang, ay se tag-tagasinnán taka. Ay pagulliyán taka pe kídí ya giyán. Mepagataatán nà peyapeyang kikaw. Ay tungpálan ku pe datu nekar-karì kikaw,” nán ne Dios.

¹⁶ Ay se la nga nalukág tu Jacob. Ay nán na, “Atán ne Apu kanedi! Akkan ku la am-ammu,” nán na.

¹⁷ Ay tutu nagansing nga nán na, “Nakapap-panansing idi nga giyán. Ittu idi ya pag-agnán ne Dios, gane. Ittu kid idi, gane, ya lalangán na mawe ka lángit,” nán na.

¹⁸ Ay díkod nagabi nga bummángun tu Jacob.

Ay se na inalà tu nagpunganán na nga batu, se na nepasíkad, ay se na siniyaán ka denu tu otun na, ta nasantuwán kaggína tun na giyán.

¹⁹ Ay nengágan na tu giyán ka Betel (Balay ne Dios ya sarut na). Ay tu nunna nga ngágan natun na íli ay Luz.

²⁰⁻²¹ Ay se la nagsipata tu Jacob ke APU nga nán na, “Ikaw kurug ya APU ku se Dios ku, nu bul-bulunan nà kadaya kap-apannán ku se tag-tagasinnán nà, ta senu atán kanan ku se atán pagkawas ku, ay se nu makapagulli yà kammin ke ama nga áwan kaan-anuwán.

²² Ay kídi nga giyán na nangipasikádán ku kídi nga batu, ay ittu ya pagday-dayáwan kikaw nga Dios. Ay se ngámin daya iddem kiyà ay iddè kammin ya pagkapúlu kikaw,” nán na ke Apu.

29

Tu nedaddatang tu Jacob ka balay de Laban

¹ Nagtul-túluy tu Jacob kitu agdal-dalen na. Ay se la nga dumatang kitu isa nga giyán ka padne lattakán.

² Ay kane maglang-langa, ay nasingan na ya isa nga bubun ki ir-ir-er. Ay se na nasingan pe ya tallu bagtu wa karneru nga atán magid-idda kitu adanni kitu bubun. Ata datun na karneru ay penumán dada kitu danum kitu bubun. Ay tu takkab natu bubun ay abay pà nang nga batu.

³ Ay nu atán ngámin datu ipas-pastor da nga karneru kitúni, ay isùlin datu magtar-tarakan kadatu karneru tu batu se da penumán datu

karneru da, ay se da manin ìkab tu batu kitu bubun.

⁴ Ay nán tu Jacob kadatu magtar-tarakan kadatu karneru, “Wà babalay nu kabbulun?” nán na. Ay “Ka Haran,” nán da.

⁵ Ay tútu nán na kaggída, “Am-ammu nu we Laban na apúku ne Nahor?” nán na. Ay “Ò, am-ammu mi,” nán da.

⁶ Ay nán na manin kaggída, “Ay nabílag da kam, a,” nán na. “Ò, nabì-bilag da kam. Ye, yán ne Raquel lin na an-anà na nga babay. Ilbet na pe yin daya karneru da!” nán da. Ata atán pe yin tu Raquel la mameyag kitu giyán da.

⁷ Ay nán ne Jacob kaggída, “Ay algaw pà nang pikam a. Akkan pikam tu oras nga angippan nu kadaya ipas-pastor nu. Penuman nu daya karneru nu se nuda ipastor pikam,” nán na.

⁸ Ngamay nán da kaggína, “Akkan mida mapenum panda ki akkan mi akaurnung kaggída ngámin. Ay se mi manin isùlin ya batu wa takkab naya bubun,” nán da.

⁹ Kitu akibàbà nán na kaggída, ay atán pe yin tu Raquel nga mangiábug kadatu karneru tu ama na ta aggína lugud tu magpas-pastor.

¹⁰ Ay kane masingan natu Jacob tu Raquel nga an-anà tu Laban na wagi natu ina na, se datu karneru tu Laban, ay nawe na nesùlin tu batu kitu otun tu bubun, ay se na penumán datu karneru.

¹¹ Ay se na la ummàán tu Raquel ay se la sumángit pà nang.

¹² Ay se na kinagi kitu Raquel nga induan natu ama na. Kinagi na pe nga ina na tu

Rebecca. Ay tútu nawe nanagtág tu Raquel la nawe nangikagi kadatu nekagiyán natu Jacob kaggína.

¹³ Ay kane magína tu Laban tu mepanggap kitu Jacob, nga amanakan na kitu wagi na nga babay, ay nawe na sinabat. Ay se na ginàbal la ummàán, ay se na nippan kitu balay na. Ay díkod nebàbànan natu Jacob ya ngámin kitu Laban.

¹⁴ Ay tútu nán tu Laban kaggína, “Kurug nga magama ta kam,” nán na. Ay nepagyán tu Jacob kaggína ka tangabúlán.

Tu nagsirbi natu Jacob kitu Laban para kade Raquel se Lea

¹⁵ Ay se la nán natu Laban kitu Jacob, “Oray nu amanakan taka, ay piyán taka suwilduwán kiya aggubra mu para kiyà. Piga ya piyán mu nga panangdán ku kikaw ta?” nán na.

¹⁶ Tu Laban ay atán duwa nga annánà na nga babbay. Tu Lea tu manákam ay se tu Raquel tu udiyán na.

¹⁷ Napiya datu mata tu Lea ngamay napì-piya kammala datu mata tu Raquel.

¹⁸ Ay piyán tu Jacob tu Raquel. Ay tutu nán na kitu Laban, “Magsurbi yà kikaw ka pittu dagun, nu ipalúbus mu nga atawán ku we Raquel,” nán na.

¹⁹ Ay nán tu Laban, “Napi-piya kurug nu ikaw kammin ya mangatáwa ke Raquel, ngam daya sabáli nga lalláki. Magyán ka ngin kanedi,” nán tu Laban kitu Jacob.

²⁰ Ay díkod nagsurbi kurug tu Jacob kitu Laban ka pittu dagun para kitu Raquel. May ummán ka abibbà ala nga algaw tu pittu dagun gapu kitu amminya na tutu wala kaggína.

²¹ Ay se la nán tu Jacob kitu Laban, “Nabalin nin ya pittu dagun. Ay piyán ku nu magatáwa kami se Raquel lin,” nán na.

²² Ay díkod inayabán natu Laban ngámin datu tolay kitúni, ay se la magsay-am.

²³ Ngamay kane gabi yin, ay tu Lea tu pinappan tu Laban kitu Jacob. Ay díkod nagallay da.

²⁴ (Ay nekiwid tu Laban tu Zilpa, isa nga asassu na nga babay, kitu Lea ta senu ittu tu magtag-tagasíngan kaggína.)

²⁵ Ay kane pagmakát tin, ay nasíngan tu Jacob nga tu Lea gáyám tu kallay na kitu gabi. Ay tútu nán na kitu Laban, “Taanna, tura ummán kiyán ya kinuwám kiyà? E Raquel mà tu atawán ku kitu inagsurbì kikaw! Ay tura nà kinasaba ngala ta?” nán na.

²⁶ Ay tútu nán tu Laban, “Ngamay akkan ummán kiyán ya gangay mi kanedi nga giyán. Akkan mi ipaatáwa ya udiyán nu akkan pikam nangatáwa ya manákam.

²⁷ Idaggám mala ya kabalin naya láwas nga aggaattáwa. Ay se ka la magsurbi kiyà ka pittu dagun pikam, ay se ku la nga ipaatáwa kikaw manin ya isa,” nán tu Laban.

²⁸ Ay ittu tun kurug tu kinuwa natu Jacob. Ay kane malpás tu makaláwas nga say-am, ay nepaatáwa natu Laban tu Raquel kitu Jacob.

29 (Ay nepekíwid ne Laban tu Bilha nga asassu na nga babay kitu Raquel ka magtag-tagasíngan kaggína.)

30 Ay díkod inlay tu Jacob tu Raquel pe. Ay ab-abay ya amminya natu Jacob kitu Raquel may kitu Lea. Ay nagsurbi manin tu Jacob kitu Laban ki unag pittu dagun.

31 Ay kane masingan ne APU nga lùsawan tu Jacob tu Lea, ay aggína tu pinagan-anà na. May tu Raquel, ay akkan na nga pinagan-anà.

32 Ay nabùsit tu Lea se la nagan-anà ka laláki. Ay nengágan na ka Ruben. Ata nán na nga, “Nasingan ne Apu ya pannakit ku. Kídi yin, ay piyán nà in ya atáwà,” nán na.

33 Ay nabùsit manin tu Lea se nagan-anà manin laláki. Ay nán na, “Niddán nà manin ne APU ka isa nga laláki, ta nasíngan na nga akkan nà pàgan ya atáwà,” nán na. Ay túya gapu na nga nepangágan naya an-anà ka Simeon.

34 Ay nabùsit manin se la nagan-anà ka laláki manin. Ay nán na, “Kídi yin ay piyán nà in ya atáwà, ta nagan-anà à in ka tallu wa lalláki,” nán na. Ay tútu nepangágan na tu an-anà na ka Levi.

35 Ay nabùsit manin se la manin nagan-anà ka laláki. Ay nán na manin, “Kídi ay dayáwan ku we Apu,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà ka Juda. Ay panda ke Juda, ay nakusap nagan-anà e Lea.

30

1 Ay díkod gapu ta áwan an-anà tu Raquel, ay magimli kitu wagi na nga Lea. Ay tútu nán na

kitu Jacob, “Iddán nà ka annánà! Nu akkan, ay matay yà!” nán na.

² Ay tútu nakarungat tu Jacob kitu Raquel. Ay nán na, “Wayya la nga iyà ya Dios, nga akkan mamagan-anà kikaw!” nán na.

³ Ay tútu nán natu Raquel kitu Jacob, “Atán ne Bilha kiyán nga magtar-tarakan kiyà. Allayam ta senu makapagan-anà para kiyà. Ta senu atán an-anà ku pe gapu kaggína,” nán na.

⁴ Díkod nidde na kurug tu Bilha nga maragtarakan kaggína nga atawán tu Jacob. Ay inlay natu Jacob tu Bilha.

⁵ Ay díkod nabùsit se la nagan-anà ka laláki.

⁶ Ay nán tu Raquel, “Nidde ne Dios kiyà ya pagrabngán ku. Ginìna na ya karárag ku, ay se nà a niddán ka an-anà ku nga laláki,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà ka Dan.

⁷ Nabùsit manin tu Bilha nga magtar-tarakan kitu Raquel. Ay nagan-anà manin ka laláki.

⁸ Ay nán tu Raquel, “Makipásipásil là kiya wagi ku, ay atán nà in na mangábà,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà ka Naftali.

⁹ Ay kane nammuwán tu Lea nga akkan makapagan-anà in, ay nepaatáwa na kitu Jacob tu Zilpa nga magtar-tarakan kaggína.

¹⁰ Ay nabùsit tu Zilpa ay se la pe magan-anà ka laláki.

¹¹ Ay nán Lea, “Nagásat tà,” nán na. Díkod nepangágan na tu an-anà ka Gad.

¹² Nagan-anà manin tu Zilpa nga asassu ne Lea ka laláki.

¹³ Ay nán tu Lea, “Magang-anggam mà. Ata nán daya babbay nga nagásat tà,” nán na.

Díkod nepangágan na tu an-anà ka Aser.

¹⁴ Ay kitu agggagáni yin ay nawe tu Ruben kitu tal-tálun. Ay nakasmà ka adu wa mandrigoras,* ay se na nilbet kitu Lea nga ina na. Ay se la nán tu Raquel kitu Lea, “Iddán nà mán agpà kadatu mandrigoras nga nilbet natu an-anà mu,” nán na.

¹⁵ May nán tu Lea kaggína, “Pinagasissaán mu win ya atáwa ta. Ay kidi yin ay piyán mu manin alá daya mandrigoras na an-anà ku!” nán na. Ay tútu nán tu Raquel, “Nu iddán nà kadaya mandrigoras na an-anà mu, ay peallayan ku we Jacob kikaw daddán gabi,” nán na.

¹⁶ Ay díkod kane umbet tu Jacob ba gayát ka tálun, ay sinabat tu Lea nga nán na, “Masápul la magidda ka ka balay daddán gabi, ta inabángan taka ka mandrigoras nga inalakkán na an-anà ku,” nán na. Díkod inlay na kitun na gabi.

¹⁷ Ay ginina ne Dios tu Lea. Ay nabùsit se nagan-anà ka laláki. Ittu tun tu mekalimma nga an-anà da se tu Jacob.

¹⁸ Ay nán tu Lea, “Tinangdánan nà e Dios ta niddè tu magtar-tarakan kiyà kitu atáwà,” nán na. Díkod nepangágan na tu an-anà ka Isacar.

¹⁹ Ay nabùsit manin tu Lea se manin nagan-anà ka laláki. Tu idi ya mekannam nga an-anà da se tu Jacob.

²⁰ Ay nán na manin, “Arig niddán nà manin

---

* **30:14 30:14** Ya mandrigoras nga nán na kidi, ay isa nga baláki múla nga magbúnga ka ummán ka kamaít nga ngila. Ay nán da kitun nga pangpabílag kanu idi ki rina naya laláki.

ne Dios ka tádug ku. Kídi yin kobungan nà ya atáwà in, ta annam da annánà mi yin,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà na ka Zebulun.

²¹ Ay se la nagan-anà ka isa nga babay. Nepangágan na ka Dina.

²² Ay se la nga kinalakkán ne Dios nge Raquel. Ginína na tu karárag na, ay se na pagan-anaan.

²³ Nabùsit se la nagan-anà ka laláki. Ay nán na, “Nippà ne Dios sin ya keap-appattán ku,” nán na.

²⁴ Ay díkod nepangágan na tu an-anà na ka Jose. Ay nán na manin, “Iddán nà kuma ne Dios ka isa pikam ma laláki,” nán na.

Tu nagturátu de Jacob se Laban panggap kitu tangdán ne Jacob

²⁵ Ay kane meanà natu Raquel tu Jose, ay nán natu Jacob kitu Laban, “Palubúsán nà a mawe yin ka babalay mi,” nán na.

²⁶ “Alà ku daya attáwà, ta neubra ku da mà kikaw, ay alà ku pe daya annánà ku. Palubúsám da ngámin, ta ammum mà nu wà ummán natu inaggubrà para kikaw,” nán na.

²⁷ Ay nán pe tu Laban, “Atán pe ya ikagi kikaw. Akkan nà agpà panáwan. Nammuwán ku ki isa nga mamadtu nga kinalakkán nà e Dios gapu kikaw.

²⁸ Ikagim mala ya piyám ma suwildu, ay ittu yán ya panuwildù kikaw,” nán na.

²⁹ Ay nán tu Jacob, “Ammum mà kampela ngin nin nu wa ummán naya inagsurbì kikaw. Ummadu mà daya bákam gapu kiyà.

³⁰ Ata kitu nilalbet ku, ay bittè da pikam. Ay kiddi yin ay umadu da tutu wala ngin. Ay kinalakkán naka nge Apu kadaya ngámin na kinuw-kuwà. Ay paanna ngà pe yin? Nungay na pe ya anningan ku kampela ngin nin kadaya akkobung ku?" nán na.

³¹ Ay nán manin tu Laban, "Nágan na lugud ya piyám ma iddè kikaw?" nán na. Ay nán tu Jacob, "Nu ya suwildù, ay akkan nà magadang. May atán ya palánù nu mayát ka. Itúluy ku wa tarànan daya áyam mu.

³² May nu piyám, ay mawe yà sinnan daya karnerum se daya kalding mu. Ay ngámin daya labáng se buritàtà nga karneru se kalding se daya ngísit ta urbun karnerum, ay alà kuda ngámin ta ittu dayán daya tangdán ku.

³³ Ay díkod nu umbet mu sinnan daya inalà ku wa tangdán ku, ay se nu atán masingam ma akkan labáng onu buritàtà a karneru se kalding onu ngísit ta urbun karneru, ay 'nagtákaw,' nán mu kiyà," na tu Jacob.

³⁴ Ay nán natu Laban, "Napiya yán. Ittu kurug ya kuwaan ta," nán na.

³⁵ Ngamay kitun na algaw, ay nesibnaán tu Laban datu toru wa kalding nga gárit se labáng, se datu puunán na kalding nga labáng se datu buritàtà, se datu ngámin atán pusà se datu ngísit ta urbun karneru, ay se na ipatarakan kadatu annánà na.

³⁶ Ay se nada nga netálaw kitu adayyu. Tallu walgaw ta dalenan ya kadayyu da kitu Jacob. Ay se la tinaránán tu Jacob datu nabansi kadatu

karneru se kalding natu Laban.

³⁷ Ay ya kinuwa tu Jacob ay nangalà ka nangalug ga pasanga alamo, almendras se kastano nga káyú. Ay se na kulkul-etán da, ta senu masingan tu pusà kitu pasanga.

³⁸ Ay se na ippáy datun na pasanga kitu panin àráng datu karneru se kalding nu uminum da kitu agginumán da. Ata ittu tu agdadákay datu animál nu mawe da uminum.

³⁹ Ay díkod nu magdadákay da, ay umàráng da kadatu pasanga. Ay díkod labáng onu gárit onu buritàtà daya urbun datun na karneru se kalding.

⁴⁰ Ay díkod neamung natu Jacob datu urbun kadatu kuwa na. Ay se na manin pe nga nesibna datu babbay ya karneru se kalding kadatu toru. Ay se na nepadakay datu babbay kadatu ngísit toru se datu gárit. Díkod ummadu datu karneru se kalding natu Jacob. Naggayát da kam kadatu karneru se kalding natu Laban.

⁴¹ Ay nu magdakay datu nabílag kadatu karneru se kalding, ay ipasíkád tu Jacob tu pasanga kitu lútung da, kitu panin àráng da ta senu magdakay da kitu giyán datu pasanga.

⁴² Ngamay nu datu nakapsut datu magdadákay, ay akkan na nga ippáy datu pas-pasanga. Díkod datu nakapsut, ay kuwa tu Laban da, ay datu nabílag ay kuwa tu Jacob da.

⁴³ Díkod gapu kitun na kinuwa na, ay bumànáng tutu wala tu Jacob. Adu tutu wala datu karneru se kalding na, se kámel na se asnu na. Ay adu pe datu asassu na nga lalláki se babbay.

31

Pinanáwan tu Jacob tu Laban

¹ Ay nagina natu Jacob nga nán datu pútupútut tu Laban nga lalláki, “Nálà ne Jacob ngámin na kuw-kuwa ne ama. Ay ngámin na bànáng na, ay gayát da ngámin kiya kuw-kuwa ama,” nán da.

² Ay nàmud pe tu Jacob nga tare yin tu uray tu Laban kaggína. Akkan nin na ummán kitun.

³ Ay se la nán ne APU kitu Jacob, “Magulli ka ngin kitu íli natu ama mu, se kitu giyán datu pan-panem. Abul-bulunan taka,” nán na.

⁴ Díkod pinàrawán natu Jacob tu Raquel se tu Lea kitu giyán na. Atán kitu ir-ir-er nga mangipastor kadatu karneru na.

⁵ Ay nán na kaggída, “Nàmud ku nga naulis sin ya amminya naya ama nu kiyà. Akkan nin na ummán kitun. Ngamay ya Dios natu ama ku, ay bul-bulunan nà peyang.

⁶ Ammu nu mà nga nippáy ku ya kabailán ku nga nagsurbi kiya ama nu.

⁷ May kul-kultit nà mà. Naminsangapúlu na nga inulis ya suwildù. Yán nala ya annágid na kiyà ya akkan na màwa, áta akkan ipalúbus ne Dios.

⁸ Sesengán nà e Dios. Túya nu nán na nga datu nasul-sulpangngán datu bátug tangdán ku, ay magan-anà daya ngámin kalding ka nasul-sulpangngán. Ay nu nán na nga datu labáng datu tangdán ku, ay magan-anà daya kalding ka labáng.

⁹ Ay inalà ne Dios daya áyam naya ama nu, se nada nga iddanán kiyà.

¹⁰ Ay kiya tiyampu nga agpadakay daya babbay nga kalding, ay uwad tagenap ku. Naglangngò à kanu mà, ay se ku la nasingan nga datu ngámin na toru nga manakay kaggída, ay gárit, labáng se buritàtà da.

¹¹ Ay se yala nga nán naya anghel ne Apu kiyà kitu tagenap ku, ‘Jacob,’ nán na. ‘Inna tun nán ku!’

¹² Ay se na nán ‘Sinnam kod. Ngámin datu toru nga manakay kadatu kalding, ay labáng se nasul-sulpangngán. Ata sikkaammu wà kiya kuk-kuwaan ne Laban kikaw.

¹³ Iyà ya Dios ka Betel, kitu giyán na nangipasikádán mu ka batu se mu siniyaán ka denu, ay se ka la nga nagkari kiyà. Panáwam idi nga íli kiddi yin, ay se ka magulli lugud din kitu íli nga neanàán mu,’ nán natu anghel,” nán natu Jacob kadatu attáwa na.

¹⁴ Ay tútu nán de Raquel se Lea kaggína, “Awan mà nengáni ama kadakami kadaya kuw-kuwa na.

¹⁵ Ummán nakami ka akkan na nga pútut. Bílang neláku nakami yin, ay se na pe yin na immin na ginastu tu báyad kadakami.

¹⁶ Ay ngámin datu inalakkán ne Dios nga kuw-kuwa ne ama nga nidde na kikaw, ay kuwa mi mà kammala ngin nin se daya annánà mi. Ay díkod, nu nágan naya ipàwa ne Dios kikaw, ay masápul la ittu ya kuwaan mu,” nán da kitu Jacob.

¹⁷ Díkod nagrubbuwát tin de Jacob. Netakay

na datu annánà na se datu attáwa na kadatu kámel.

¹⁸ Ay se na pe ya iturung datu animál na, se datu ngámin na nàluwán na, se ngámin datu animál na nga inalà na ka Paddan-aram. Ay se da la nga nagrubbuwát ta mawe kitu giyán tu Isaac nga ama na ka íli Canaan.

¹⁹ Ay tu Laban, ay nawe nga mamúkis kadatu karneru na. Ay díkod nawe tinákaw tu Raquel datu sinan diy-diyos natu ama na.

²⁰ Sinistemaán natu Jacob tu Laban na Arameo. Ata akkan na nepak-pakammu tu palánu na nga magtálaw.

²¹ Inalà na ngámin datu kuw-kuwa na. Dummalákit ka wángag Eufrates se la nga nameyag ka Gilead nga ban-bantay.

Sinimát tu Laban tu Jacob ka Gilead

²² Ay se dala kagiyan kitu Laban nga nagbarráw tu Jacob kitu mekàlu wa algaw nanggayát kitu likud da.

²³ Tútu impal nada. Inayabán na datu pan-pane na se da inumpal. Ay nasingan dada kitu mekapittu nga algaw kitu ban-bantay kitu Gilead.

²⁴ Ngamay nagpatagenap pe Dios kitu Laban kitu gabi. Ay nán ne Dios kitu tagenap na, “Sin-sinnam ta áwan mu nga kag-kagiyan nga makaulis ki palánu ne Jacob,” nán na.

²⁵ Ay sinimát natu Laban tu Jacob. Nagbáwi de Jacob kitu ban-bantay. Ay tu Laban se datu kabbulun na, ay nagkampu da kitu panidmáng kade Jacob.

26 Ay nán tu Laban kitu Jacob, “Taanna, tura nà linibátan ta? Nibraw mu daya annánà nga ummán da ka bálud ki gubát.

27 Tura kayu naglibát ta? Di takayu kuma nga pinarbuwát ka napiya. Naggan-gánas tada kuma pikam. Nagkansiyon tada kuma se nagtutukár tada kuma pikam.

28 Ay gapu ki kinuwa mu, ay akkan ku ngámin naparbuwát daya apúku ku se daya pútut ku. Akkan kuda naummàán. Sabáli ya inangwa mu.

29 Annung taka kuma nga sagídan. Ngamay ya Dios naya ama mu, ay inamomanán nà kitu gabi nga nán na, ‘Sin-sinnam ta áwan mu wa kag-kagiyan na makaulis ki palánu ne Jacob,’ nán na.

30 Nagtálaw ka ta matalekág ka pànanng kiya ili nu, may tura mu ngámin inalà datu sinan diy-diyos ku?” nán na.

31 Ay nán tu Jacob kitu Laban, “Nagbarráw wà a, ta malídug gà. Ata nán ku nu pilítan mu alá kammin daya pútut mu.

32 Ay nu mepanggap kadaya sinan diy-diyos mu, ay matay ya pakasmàán mu. Ki àráng dedi ngámin na pan-pane tada, ay itùgud mu la ya atán kiyà nga kuwám ta alá mu wala,” nán na. Ngamay akkan am-ammu tu Jacob nga sinákaw tu Raquel datu sinan diy-diyos.

33 Ay díkod nawe tu Laban kitu báwi tu Jacob, ay se la nga kitu báwi tu Lea, se la kitu báwi datu duwa nga bobonan da nga babbay. Ngamay áwan na nga nasmà. Lummawán se la nawe kitu báwi tu Raquel.

³⁴ Ay e Raquel, inalà na datu sinan diy-diyos se nada nga nippáy kitu silya natu kámel na, ay se na nga nagtugawán. Siningan ne Laban ngámin tu báwi ngamay áwan na nga nasmà kitúni.

³⁵ Ay nán tu Raquel kitu ama na, “Akkan nà lùsawan ama ta akkan nà makapagsíkad ta magbúlán nà,” nán na. Ay díkod nagsápul lala nge Laban, ngamay áwan na nga nasmà kadatu sinan diy-diyos.

³⁶ Ay tútu nalùsaw tu Jacob kitu Laban, ay tútu nakisuway kaggína ngin. Ay nán na, “Nágan naya kinuwà a nadakè ta? Nágan naya nagbasúlán ku ta, ta tura dà tutu wala nga impal?

³⁷ Nasingan nu ngámin nin daya kuw-kuwa ku, ay wàna pe ya nasmà nu nga kuw-kuwa nu? Ara, ippáy nu wala kiddi ki pagmar-marngán daya pan-pane ta, ta senu aggída ya mangikagi nu inna ya atán básul kadàta nga duwa.

³⁸ Ki unag na duwa púlu dagun na nagpas-pastor ku para kikaw, ay áwan nala kadatu karneru se kalding mu ya nabùsit ta di nagan-anà. Ay áwan ku la pe nga inagparti kadatu torum.

³⁹ Ay datu kinnán ulolag, ay binayádan kuda mà pe kikaw. Akkan ku da la nga linam-át kikaw. Ay ngámin datu natákaw, ay binayádan ku da ngámin pe. Oray algaw onu gabi tu nekatákaw da.

⁴⁰ Ay pasuráy bitti ala tu tudúgan ku kitu nagpas-pastor ku. Nu algaw, ay netur-turad ku wala tu takit tu sínág. Ay nu gabi pe, ay

netur-turad ku la pe tu siyam.

⁴¹ Sangapúlu se appát dagun ku nga nagsurbi kikaw gapu kadaya duwa nga annánà mu, se annam dagun gapu kadaya áyam mu. Ay kadayán na dagudagun, ay naminsangapúlu mu wa inulis tu suwildù.

⁴² Ay nu akkan nala nga gapu ke Dios nga Dios natu kakay ku nga Abraham se Dios tu ama ku nga Isaac, ay mabalin na pinapan dà ala nga áwan netúgutúgut. Ngamay nasingan ne Dios datu rig-rígát ku, se nu mapaanna tu inaggubrà ki biyáng mu. Ay tútu kinagiyánan naka kitu gabi,” nán tu Jacob.

Tu nagturátu de Laban se Jacob

⁴³ Ay tútu summungbát tu Laban na nán na kitu Jacob, “Kurug ga daya babbay ay pútut kuda, se atán pe kalintaggán ku kadaya annánà da. Ay daya animál pe, ay kuw-kuwa kuda ngámin pe. Ngámin dayán ay kuw-kuwa kuda ngámin. Ngamay áwan ku wa màwa ngin. Akkan ku wayya nga magáput pe daya pútut ku se daya apúku ku.

⁴⁴ Túya masápul la magturátu ta lugud dala ngin na magkatugángan nga magkappiya ta ngin. Ay se ta nga mangwa ka tagematun ta.”

⁴⁵ Ay díkod, nangalà tu Jacob ka abay batu se na nga ipasíkad.

⁴⁶ Ay se na nga nán kadatu pan-pane na, “Ara, maggalà kayu ka batu,” nán na. Ay díkod naggalà da ka batu se da nga binuntun. Ay se da la nga nagkakán ngámin kitu bíkat natu binuntun na batu.

⁴⁷ Ay nepangágan tu Laban tun ka Jegar-Sahaduta ki úni da nga Arameo. Ngamay nepangágan tu Jacob ka Galeed kiya úni nga Hebreo.

⁴⁸ Ay nán tu Laban, “Idi nga binuntun na batu ya mangipakammu kadàta nga duwa kiya nagkappiya ta,” nán na. Ay tútu nepangágan na pe yin tun na giyán ka Galeed.

⁴⁹ Ay nán pikam tu Laban, “E Dios kuma ya magtag-tagasíngan kadàta nu magadayyu ta ngin,” nán na. Ay díkod, nepangágan na pe tu binuntun na batu ka Mizpa.

⁵⁰ Ay nán manin tu Laban, “Nu ra mu la nga pagraw-rawtán daya pútut ku, onu mangatáwa ka manin ka sabáli, oray akkan ku am-ammu, ay lam-lamtan mu wa e Dios ya magsisíngan kadàta,” nán na.

⁵¹ Ay se la nga nán tu Laban kitu Jacob, “Sinnam kod idi nga binuntun na batu se idi nga batu wa nepasíkád kídi nga nagbátán ta nga duwa.

⁵² Dedi ay tagematun da nga akkan nà lumíwán kídi nga mawe kiya giyán mu nga makigubát kikaw. Ay akkan ka pe nga umbet kanedi giyán ku wi nga makigubát kiyà.

⁵³ Ay E Dios nga Dios tu Abraham se tu Nahor se datu manákam da ya makakaammu kadàta nga duwa,” nán na. Díkod nagsipata tu Jacob ke Dios nga day-dayáwan tu Isaac nga ama na.

⁵⁴ Ay se la nga nagbasu tu Jacob ke Dios kitun na bantay, ay se na nga inayabán datu pan-pane na, se da nga nagkakán. Ay kane mabalin da mangán, ay nagidda da pikam kitúni nga

bantay.

⁵⁵ Ay kitu láwa natun ay gummabi tu Laban. Nakiparbuwát kadatu pútut na se datu apúku na. Inummàán nada ngámin se nada nga nekarárag, ay se la nawe nga nagulli yin ka babalay da.

32

Tu nagpalánu tu Jacob nga mawe maningan kitu Esau

¹ Ay díkod nagtul-túluy tu Jacob kitu kapannán na. Ay uwad da nga anghel ne Dios nga summabat kaggína.

² Ay kane masingan natu Jacob da, ay nán na, “Ittu idi 'kaw ya kampu ne Dios!” nán na. Ay díkod, nepangágan na tun na giyán ka Mahanaim.

³ Ay nangibon tu Jacob kadatu tolay na nga maginunna nga mawe kitu giyán tu Esau nga wagi na nga atán ka íli Seir ka Edom.

⁴ Binílin nada nga nán na, “Tu idi ya kagiyan nu kitu wagi ku nga Esau: ‘Apu, pekagi ne Jacob nga asassu mu nga panda kídi, ay mepag-agyán nala ka balay de Laban. May piyán na ngin, ápu, ya magulli kanedi.

⁵ Atán da báka na, se asnu na, se kalding se karneru na. Ay atán da pe bobonan na nga lalláki se babbay. Nebon nakami, ta piyán na nga pekagi kikaw, ápu, nga piyán na ya makikappiya kikaw kanu,’ nán nu,” nán tu Jacob.

⁶ Díkod nawe datu nebon. Ay kane magulli da, ay nán da kitu Jacob, “Naggayát kami ka

giyán Esau nga wagi mu. Ay umbet nga sumabat kikaw. Ay atán da kabbulun na nga appát gatut nga tolay na,” nán da.

⁷ Ay nagansing pánang se nariribù tu Jacob. Ay díkod pinagkaduwa na datu tolay na, ay se datu kalding se karneru se datu báka na se datu kámel na.

⁸ Ata nán na, “Nu umbet te Esau se na masingan ya isa nga bagtu, ay se nada nga rapúnan, ay atán pikam daya isa nga bagtu nga annung da ya magtálaw,” nán na.

⁹ Ay se la nagkarárag tu Jacob ba nán na, “O Dios nga Dios datu kakay ku nga Abraham se tu ama ku nga Isaac. O APU, ikaw ya nangagi kiyà nga magulli yà kiya ili kampela ngin na giyán pe daya pan-panè. Ay kinagim pe nga ikaw ya magtagasingan kiyà, ta senu napiya ya kapáyanán ku.

¹⁰ Akkan nà a mekari kiya áwan kapal-palíyán na amminya mu, se ya kinamárum ma nepassingan mu kiyà nga asassum mala. Ata kitu inagbáláng ku kitun kídì wángag Jordan, ay tittu ya tàdukud ya ag-agtù. Ngamay kídì yin ay duwa ngarkuwátan nà in.

¹¹ Pangaásim ta igdù nà kitu wagi ku nga Esau. Magansing ngà kaggína, ta get nu patayan nakami ngámin se daya annánà se daya ina da.

¹² Ngamay kinagim mà kiyà nga napiya ya pagbalinán ku. Ay se paaduan mu daya gakagaka ku, nga ummán ki kaadu daya ginat ki bebay, nga áwan makabíláng kaggída,” nán na.

¹³ Nagidda da pikam kattoni. Ay kane din algaw, ay nagurnung ka panaruanggam na kitu

wagi na kadatu noray atán kaggína ngin.

¹⁴ Nangalà ka duwa gatut ta kalding nga babbay se duwa púlu wa toru, se duwa gatut ta babbay ya karneru se duwa púlu wa toru,

¹⁵ se tallu púlu wa kámel la magpasúsu se datu urbun da, appát púlu puunán nga báka se sangapúlu wa toru, duwa púlu wa puunán na asnu se sangapúlu toru.

¹⁶ Pinagbabagtu na dedi nga animál se na ikípát kadatu asassu na tu kada baláki animal. Ay se na nán kaggída, “Ara, munna kayu. Ipurtut nuda nga magsasarunu may maggaadayyu kayu,” nán na.

¹⁷ Ay binílin na tu naginunna, “Ay nu sabtan naka nge Esau nga wagi ku, ay se na salúdsúdan kikaw nga, ‘Inna ya apu mu, ay se kawà naya kapannán mu, se makin-kuwa kadedi ya ipur-purtut mu?’ nu nán na,

¹⁸ ay nán mu kaggína, ‘Kuwa Jacob nga wagi mu ngámin dedi. Ay idde na ngámin dedi kikaw, ápu. Atán na sumar-sarunu kadakami,’ nán nu,” nán tu Jacob.

¹⁹ Binílin na pe datu mekàduwa se tu mekàlu se aggída ngámin nga nán na, “Ittu pe yán ya kagiyán nu ke Esau nu mesabat nu.

²⁰ Ay nán nu pe nga, ‘Ay atán na sumar-sarunu kadakami ye Jacob nga wagi mu,’ nán nu,” nán tu Jacob kaggída. Ata nán na ki uray na nga, “Anannayan ku ya wagi kadedi nga panaruanggam ku nga ipainunnà. Ay se kami la magsingan nin, ay get pakawanan nà kiyán nin,” nán na.

²¹ Ay díkod pinaginunna na datu asassu na nga pinamulun na kadatun na panaruanggam na kitu Esau. May nagidda pikam kitu kampu da kitun na gabi.

Tu nakigbu tu Jacob kitu tolay

²² Kitun kam ma gabi, ay bumángun tu Jacob se na nga alá datu duwa nga attáwa na, se datu duwa nga magtar-tarakan kadatu attáwa na, se datu sangapúlu se isa nga annánà na, ay se da nga magbàláng ngin kitu wángag Jabbok.

²³ Ay kane makapagbàláng ngin datu akkobung na, ay nepibta na pe ngámin nin datu kuw-kuwa na.

²⁴ Ay díkod sissa ngin tu Jacob kitu dammáng. Ay uwad tolay ya inumbet nakigbu kaggína ka panda kitu danni láwa.

²⁵ May kane akkan maábà natu tolay tu Jacob, ay sinúlung na tu apel natu Jacob. Ay tútu nalipdu tu Jacob.

²⁶ Ay se la nán tu laláki, “Mawe yà in ta algaw win,” nán na. Ngamay nán tu Jacob, “Akkan taka papannan nu akkan na pikam bindisiyonán,” nán na.

²⁷ Ay nán natu tolay kaggína, “Inna ngágan mu ta?” nán na. Ay, “Jacob,” nán na.

²⁸ Ay nán tu tolay, “Akkan Jacob bin ya ngágan mu, ta panda kídi yin ay Israel ya ngágan mu win. Ata nakiparáng ka ke Dios se kadaya tolay, ay nangábà ka,” nán na.

²⁹ Ay tútu sinaludsud tu Jacob ya ngágan natu laláki, nga nán na, “Ay ikaw, inna ya ngágan mu?” nán na. Ngamay nán natu tolay, “Taanna

tura mu piyán ammuwán ya ngágan ku?” nán na. Ay se na nga bindisiyonán tu Jacob.

³⁰ Ay díkod nepangágan tu Jacob tun na giyán ka Peniel. Ata nán na, “Nasingan ku ya murang ne Dios may akkan nà a natay,” nán na.

³¹ Ay linumtà tu mata ngin kaggína nga nagtálaw ka Peniel nga nagtag-tagkilay gapu kitu lappu na nga nalipdu.

³² Ay díkod panda kadedi yin na al-algaw, ay áwan kadaya gakagaka tu Jacob ya mangán ka piskal apel animál, áta ittu tun tu nasúlung kitu Jacob.

33

Tu nagsingan de Jacob se Esau

¹ Ay kane maglanga tu Jacob, ay nasingan na nga atán nin tu Esau nga umbet. Kabulun na datu appát gatut ta tolai na. Ay díkod inuwár na datu annánà na kitu Lea se tu Raquel se datu duwa nga bobonan da nga babbay.

² Ay pinaginunna na datu duwa nga bobonan da nga babbay se datu annánà da. Ay se yala tu Lea se datu annánà na. Nepalodi na tu Raquel se tu Jose.

³ Ay aggína tu naginunna kaggída ngámin. Ay kane umad-adanni kitu wagi na, ay nagukkab ba naminpittu kitu lusà.

⁴ Ngamay nanagtág ga summabat te Esau kaggína, se na nga ginábal, se na ummáán. Ay se da summángit ta duwa.

⁵ Ay kane masingan natu Esau datu babbay se datu annánà, ay nán na, “Indedi kabbulun

mu?” nán na. Ay nán tu Jacob, “Tu dedi daya pútupútut ku nga nidde ne Dios kiyà gapu ki kinamáru na,” nán na.

⁶ Ay se la umadanni pe datu bobonan da nga babbay se datu annánà da. Ay nagukkab da ngámin kitu lusà pe.

⁷ Ay ummán pe tu Lea se datu annánà na. Umadanni da se da nga nagukkab kitu lusà. Ay se la nga tu Raquel se tu Jose nga magina. Inumbet da se da nga nagukkab kitu lusà pe.

⁸ Ay nán tu Esau kitu Jacob, “Ay datu nunna nga nesabat ku? Nágan naya piyán mu wa kagiyan kadatun?” nán na. Ay nán tu Jacob ba summungbát, “Panaruanggam ku datun kikaw, ápu. Ta piyán ku ya makikappiya kikaw,” nán na.

⁹ Ngamay nán tu Esau, “Adu pe yin daya kuw-kuwà, wagi. Alà mu la datun nin ka kuwám,” nán na.

¹⁰ Ngamay nán tu Jacob, “Akkan. Alà mu kuma datun. Nu kurug ga pinakawan nà in, ay alà mu agpà datun na panaruanggam ku. Ata kane masingan ku ya nagganggam mu nga nangáwat kiyà, ay ummán ku pe ka nasingan ne Dios,” nán na.

¹¹ “Ara kurug gin, alà mu kurug daya panaruanggam ku kikaw. Ta kinalakkán nà tutu wala nge Dios, ay túya adu daya kuw-kuwà,” nán ne Jacob nga nepílit. Ay tútu inalà ne Esau da pe yin.

¹² Ay se yala nán tu Esau, “Mawe tada lugud din. Ay bulunan taka ngin,” nán na.

¹³ Ngamay nán tu Jacob kaggína, “Ara ngin,

ápu. Munna kayu wala ta nonawán se nakapsut dedi annánà in. Ay tagasinnán ku pe daya animál la atán pasusuwan. Ata nu bur-burungan ta dedi ki isa ngalgaw, ay matay da kid ngámin ki unaw da.

¹⁴ Munna kayu wala ngin, ápu. Umunud kami la, ta an-annungan mi la ya magdal-dalen. Ipànung mi la ya annalen mi kiya kabailán daya báka nga magin-inona kadakami, ay se kiya annalen pe dedi annánà. Dàngan mi kayu la kannán giyán nu ka Seir,” nán na.

¹⁵ Ay tútu nán tu Esau, “Pagbansiyan ku lugud daya duddúma nga tolay ku nga sumeng kikaw,” nán na. Ngamay “Akkan nala tagge yin, ápu. Ya nán ku kuma ngala ngin ya surútan ta,” nán na.

¹⁶ Díkod nagulli yala tu Esau kitun kam nga algaw ka Seir.

¹⁷ Ngamay tu Jacob, ay nawe ka Succot. Nagbáwi kattoni se nangwa pe ka kurál datu animál na. Ay túya gapu na nga nengágan na tun ka Succot.

¹⁸ Ay kane kuwa, ay nawe tu Jacob ka íli Sikem ka Canaan kitu naggayát na ka Mesopotamia. Dumatang da kattoni nga áwan napà-pàyanán. Ay nagbáwi manin kitu adanni kitu íli.

¹⁹ Ay ginátang na tun na lusà a nagbawiyán na kadatu púpupútut natu Hamor nga ama tu Sikem. Magatut ta pinaláta nga pirà tu pinanggátang na.

²⁰ Ay se la pe nga nangwa ka pagday-dayáwan na ke Dios. Nengágan na ka El-Elohe-Israel

(Para kiya Dios ne Israel ya sarut na).

34

Tu nanikap da kitu Dina

¹ Ay tu Dina nga an-anà natu Lea se tu Jacob, ay nawe naggagáyám kadatu babbay kitúni íli Canaan.

² Ay kane masingan tu Sikem nga prinsipe kitúni nga an-anà tu Hamor nga Heveo ay sinikap na.

³ Ngamay kane kuwa, ay kelugán na kurug pe yin. Piyán na tutu wala pe yin tu Dina. Ay tútu inan-anannay na.

⁴ Ay se la nán tu Sikem kitu ama na, “Piyán ku atawán idi nga babay, ama. Alà mu ka para kiyà,” nán na.

⁵ Nagìna natu Jacob tu nanikap tu Sikem kitu Dina nga pútut na. Datu annánà na, ay atán da kitu ir-ir-er nga mangipastor kadatu báka da. Díkod akkan nala pikam nagun-úni tu Jacob panda kitu nelalbet da.

⁶ Ay tu Hamor nga ama natu Sikem, ay nawe makiamomán kitu Jacob.

⁷ Ay se la nga inumbet pe yin datu lalláki nga pútupútut natu Jacob nga gayát ka ir-ir-er. Ay kane mammuwán da tu nàwa, ay nagpannakit da, ay se nalùsaw da tutu wala. Ata kitu namílit tu Sikem kitu Dina nga pútut natu Jacob, ay neap-appat na daya ísrael, áta nadakè tutu wala tuni kaggída.

⁸ Ngamay nakiamomán tu Hamor kaggída nga nán na, “Kurug ga kelugán natu bag-bagu

ku nga Sikem ya an-anà nu. Túya pangaási nu ta pagatawán tada da.

⁹ Ipalúbus nu kuma ngin na annung mi ya mangatáwa kadakayu, ay ummán kayu pe, annung nu pe ya mangatáwa kadakami.

¹⁰ Mepagyán kayu kadakami. Awan ya mangiagáwa kadakayu kiya lusà. Magbalay kayu nu ittu, onu maglà-láku kayu. Annung nu pe ya magtagikuw-kuwa kanedi,” nán na.

¹¹ Ay nán pe tu Sikem kitu Jacob ba ama tu Dina, se kadatu wawwági na nga lalláki, “Ipalúbus nu agpà in ya agngan ku kadakayu. Idde ku kadakayu oray nágan na ya agngan nu.

¹² Ikagi nu wala nu nágan naya piyán nu wa panádug ku, ta idde ku ngámin. Basta ipalúbus nu wala nga atawán ku we Dina,” nán na.

¹³ Ay datu lalláki nga pútupútut tu Jacob, ay sinungbátan da tu Sikem se itu ama na nga Hamor. Ngamay tu sungbát da, ay annábag da ngala kadatu magama gapu lugud kitu nangiap-appat da ke Dina.

¹⁴ Ay nán da kaggída, “Akkan mi màwa yán. Akkan mabalin na ipaatáwa mi ya wagi mi kadaya akkan nagpakúgit. Ata nakap-appat yán kadakami.

¹⁵ Mabalin na mayát kami ki nán nu, nu kuwaan nu ya isa ngala nga pàwa mi kadakayu. Masápul magpakúgit daya ngámin lalláki kadakayu.

¹⁶ Nu kuwaan nu yán, ay annung nu ya mangatáwa kadaya babbalásang mi, ay se annung mi pe yin ya mangatáwa kadaya

babbay nu. Ay díkod mepagyán kami pe yin kadakayu, ay díkod áwan tada pagdúmán nin.

¹⁷ Ngamay nu maddi kayu kiya nán mi nga magpakúgit kayu, ay alá mi kammin ya wagi mi se kami la nga mawe,” nán da.

¹⁸ Ay nayát tu Hamor se tu Sikem nga magama kitu piyán datu magwawági.

¹⁹ Ay akkan nin-induwán tu bag-bagu kitu nán da. Ta piyán na kurug ge Dina nga an-anà tu Jacob. Tu Sikem pe tu ikaliyaw datu ngámin pan-pane na.

²⁰ Díkod miníting da nga magama ngámin datu lalláki kitu íli nga nán da,

²¹ “Dedi nga tolay, ay namáru da kadátada. Ay túya pagyanan tada da kanedi yin íli tada ngi. Annung da pe yin ya maglà-láku kanedi, ta abay mà ya íli para kadátada ngámin. Annung tada pe yin ya mangatáwa kadaya babbalásang da, ay se annung da pe yin ya mangatáwa kadaya babbalásang tada.

²² Ngamay atán masápul la kuwaan tada pikam. Masápul la magpakúgit daya ngámin na lalláki kadátada, nga ummán kadaya ngámin lalláki kaggída. Nu kuwaan tada yán, ay mepagyán se mepagsissa dedi yin na tolay kadátada kanedi.

²³ Ay nu umannúgut tada ki piyán da, se da nga mepagyán nin kadátada kanedi, ay kuwa tada pe yin daya ngámin na kuw-kuwa da se daya ngámin na áyam da,” nán da.

²⁴ Ay nayát ngámin datu umíli kitu nán datu Hamor nga magama. Ay díkod nagpakúgit ngámin datu lalláki kitúni nga íli.

Tu nangibálat datu wawwági tu Dina kaggína

²⁵ Ay kitu mekàlu wa algaw kitu sillalanát da pikam kitu nagpakúgit da, ay nagtagiampiláng tu Simeon se tu Levi nga pútupútut natu Jacob nga wawwági tu Dina. Ay se da nga nawe kitu íli nga áwan makammu kadatu umíli kitu palánu da. Ay se da pinatayán ngámin datu lalláki kaggída.

²⁶ Pinatay da pe tu Hamor se tu Sikem nga magama. Ay se da nga inalà tu Dina se dala nga nagtálaw.

²⁷ Ay datu duddúma nga pútupútut natu Jacob, ay inumbet da kitu íli, se da nga alakkán datu kuw-kuwa datu tolay. Kinuwa da tun, áta neap-appat datu umíli tu wagi da nga babay.

²⁸ Inalà da datu báka da, se datu karneru da se kalding da, se datu asnu da, se datu ngámin na atán kitu íli se datu atán kitu tálun.

²⁹ Inalà da tu ngámin na kuw-kuwa da se datu annánà da, se datu attáwa da, se ngámin na masingan da kadatu babalay da.

³⁰ May nán tu Jacob kitu Simeon se tu Levi, “Tura dà pe ya iraaráas ta? Kídi yin ay kalingáan dà daya iCanaan se daya iPerezo. Bittì tada. Ay nu tura da la nga umbet nga makigubát kadàtada, ay kurug gala a nga matay tada ngámin, ta adu da,” nán na.

³¹ Ngamay nán da pe, “May tura da la pe pinagbalin ya wagi mi ka ummán ka púta ta!” nán da.

35

Tu namindisiyon ne APU Dios ke Jacob ka Betel

¹ Ay nán ne Dios kitu Jacob, “Mawe ka magyán ka Betel. Ay mangwa ka pe kannán ka annidúgán mu ka pagbasu mu kiyà. Iyà kam tu nagpassingan kikaw kitu inagtálaw mu ke Esau nga wagi mu,” nán na.

² Ay díkod nán natu Jacob kadatu akkobung na se datu tolay na, “Ippà nu ngámin daya sinan diy-diyos nu nga negayát nu ki sabáli nga giyán, se nu dalusán daya bag-baggi nu, se kayu pe magsukát ka nadalus sa bádu.

³ Ta magalit tada ngin ka Betel. Mangwa ngà kattoni ka pagday-dayáwan ke Dios, nga ittu ya sinummeng kiyà kitu inagrig-rígát ku. Ay atán peyapeyang kadatu nap-apannán ku,” nán na.

⁴ Díkod niddánán da kitu Jacob ngámin datu sinan diy-diyos nga negayát da ka sabáli nga giyán, se datu tatalobang da nga gayát kadatu sinan diy-diyos. Ay se na nekorob ngámin datun kitu linung tu káyú wa lugo nga adanni ka Sikem.

⁵ Ay kitu agdal-dalen da, ay pinagansing ne Dios datu tolay kadatu il-íli nga liw-liwánan da kaggída. Díkod áwan nangpal kaggída.

⁶ Ay díkod dummatang tu Jacob se datu ngámin akkobung na se datu tolay na ka Luz (Betel kam yán), nga atán kam pe ka Canaan.

⁷ Nangwa kattoni ka pagday-dayáwan na ke Dios. Nepangágan na tu giyán ka El Betel, áta kattoni tu nagpassingannán ne Dios kaggína kitu inagtálaw na kitu Esau.

⁸ Ay natay kattoni tu Debora nga magtar-tarakan kitu Rebecca. Netaman da kattoni kitu linung natu káyú wa lugo kitu

panimbaw Betel. Díkod nepangágan da tu giyán ka “Lugo wa Agmanakit.”

⁹ Ay díkod ittu idi tu nàwa. Kane maggayát tu Jacob ka Paddan-aram, ay nagpassingan manin ne Dios kaggína, ay se na binindisiyonán pe.

¹⁰ Ay nán ne Dios kaggína nga namindisiyon, “Ya ngágan mu ay Jacob, ngamay akkan ittu yanin ya ngágan mu, ta Israel ya ngágan mu win,” nán na. Díkod Israel lin tu ngágan na nanggayát kitun.

¹¹ Ay nán ne Dios manin kaggína, “Iyà e Dios nga Mannakabalin. Magpaadu kayu, ta senu gumánab kayu. Magbalin kayu ka isa nga nasiyon, ay se ikaw ya paggayatán daya tangabubúlun na nas-nasiyon. Ikaw pe ya paggayatán daya à-ári daya il-íli.

¹² Ay tu lusà a nekarì kitu Abraham, se kitu Isaac ay ipakin-kuwà pe kikaw se kadaya ngámin na gakagaka mu,” nán na.

¹³ Ay se la pinanáwan ne Dios tu Jacob kitúni nga giyán nga nangamomanán na kaggína.

¹⁴ Nangipasíkad tu Jacob ka batu kitúni ka tagematun na kitu nakibàbànan na ke Dios. Ay se na la nga siniyaán ka básì ka dátun na, ay se na pe siyaán ka denu tu batu, ta senu magbalin ka napatag.

¹⁵ Ay nepangágan tu Jacob tun na giyán ka Betel.

Tu nekeanà tu Benjamin se itu nekatay tu Raquel

¹⁶ Ay nagrubbuwát da manin de Jacob ba tangabalay ka Betel. Ay ad-adayyu da pikam ka Efrata ngin, kane umbet pe tu oras tu Raquel la

magan-anà. Ay nasulítan pà nang kitu nanggìgìna na.

¹⁷ Ay kane palotán nin tu rí gát natu anggì-gìna na, ay nán tu mamalugganà kaggìna, “Akkan ka mansing ngin. Laláki manin ya an-anà mu,” nán na.

¹⁸ Ngamay natay kammala tu Raquel. Kitu anggassát na, ay nepangágan na tu an-anà ka Benoni. Ngamay nepangágan natu Jacob ka Benjamin.

¹⁹ Netaman da tu Raquel kitu adanni dálen na mawe ka Efrata (ay Betlehem kam yán na giyán).

²⁰ Nangipasí kád tu Jacob ka batu kitu otun tu lúbù na. Íttu tun tu tagenatun na kitu lúbù natu Raquel. Atán pikam tun na batu panda kadedi yin na al-algaw.

²¹ Netul-túluy da tu nagdal-dalen. Ay kane dumatang da kitu giyán tu torre Eder, ay nagbáwi da manin kitu giyán na adanni kitúni.

²² Ay kitu kowad da kitúni nga giyán, ay nawe inlay tu Ruben tu Bilha nga isa kadatu attáwa natu Jacob nga ama na. Ay nammuwán tu Jacob tun na nàwa.

Sangapúlu se duwa ngámin datu pútupútut natu Jacob nga lalláki.

²³ Datu annánà da se tu Lea nga lalláki, ay tu Ruben (aggìna tu manákam ma pútut tu Jacob), tu Simeon, tu Levi, tu Juda, tu Isacar, se tu Zebulun.

²⁴ Datu annánà da se tu Raquel nga lalláki, ay tu Jose se tu Benjamin.

²⁵ Datu annánà da nga lalláki se tu Bilha nga bobonan tu Raquel, ay tu Dan se tu Naftali.

²⁶ Ay datu annánà tu Jacob se tu Zilpa nga bobonan natu Lea, ay tu Gad se tu Aser. Tu dayán ngámin datu pútupútut natu Jacob. Neanà da ngámin ka Mesopotamia.

Tu nekatay tu Isaac

²⁷ Ay nawe tu Jacob ka Mamre nga Kiriatarba kam pe (ay Hebron kam yán) nga giyán tu Isaac nga ama na. Kattoni pe tu nag-agyanán tu Isaac se tu Abraham nga magama. Nepagíli da ngala kitúni.

²⁸ Ay magatut se walu púlu tu dagun natu Isaac

²⁹ se la nga natay. Lálakay pánang ngin kane matay. Ay díkod netaman de Esau se tu Jacob tu Isaac nga ama da.

36

Datu pútupútut tu Esau

¹ Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Esau (nga Edom kam pe).

² Nangatáwa nge Esau kadatu babbay ka Canaan. Tu dedi datu attáwa na: Tu Ada nga an-anà natu Elon nga Heteo, tu Oholibama nga an-anà natu Ana. Tu Ana ay an-anà natu Zibeon nga Heveo.

³ Atáwa natu Esau pe tu Basemat nga wagi natu Nebayot. Pútut tu Ismael datun na duwa.

⁴ Tu laláki nga an-anà natu Esau se tu Ada ay tu Elipaz. Ay tu laláki nga an-anà da se tu Basemat ay tu Ruel.

⁵ Ay datu lalláki nga annánà da se tu Oholibama, ay tu Jeus, tu Jalam se tu Kora. Tu dayán datu pútupútut tu Esau nga lalláki nga neanà ka Canaan.

⁶ Umadayyu tu Esau kitu Jacob nga wagi na. Inalà na ngámin datu kuw-kuwa na nga nálà na ka Canaan, se da la nga nagtálaw nga tangabalay. Inalà na datu báka na, se datu ngámin na animál na.

⁷ Nagtálaw, áta adu tutu wala ngin datu animál da se tu Jacob. Akkan da mabalin ya magbulun nin. Ta akkan umanáy yin tu lusà kadatu animál da nga duwa, áta adu tutu wala ngin.

⁸ Díkod nawe naggunà tu Esau kitu ban-bantay nga íli ka Seir. (Tu Esau ay Edom kam).

⁹ Ay tu dedi datu pútupútut tu Esau wa apuapu datu Edomita. Nagyán da ngámin kitu ban-bantay nga íli Seir.

¹⁰ Tu dedi lugud daya ngag-ngágan datu lalláki nga pútupútut tu Esau. Tu Elipaz nga an-anà da se tu Ada. Tu Ruel nga an-anà da se tu Basemat.

¹¹ Ay tu Elipaz, ay atán da pe pútupútut na nga lalláki. Tu dedi datu ngag-ngágan da: tu Teman, tu Omar, tu Zefo se tu Gatam se tu Kenaz.

¹² Ay atán pe isa nga laláki nga pútut natu Elipaz kitu Timna nga kàduwa nga atáwa na. Amalek ya ngágan na. Tu dayán datu pútupútut tu Esau kitu Ada.

¹³ Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Ruel

nga an-anà tu Esau se tu Basemat: tu Nahat, tu Zera, se tu Samma se tu Mizza. Tu dayán datu apúku tu Esau kitu Basemat.

¹⁴ Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Esau se tu Oholibama nga an-anà tu Ana nga an-anà tu Zibeon: tu Jeus se tu Jalam se tu Kora.

¹⁵ Tu dedi datu apúku natu Esau nga naggay-gayatán datu gakagaka na. Datu apúku na nga lalláki kitu Elipaz nga manákam ma pútut na, ay tu dedi datu ngag-ngágan da: tu Teman, tu Omar, tu Zefo tu Kenaz,

¹⁶ tu Kora, tu Gatam se tu Amalek. Tu dayán datu lalláki nga pútupútut natu Elipaz nga ap-apu datu tolay ka íli Edom. Apúku tu Ada ngámin dayán.

¹⁷ Ay datu lalláki nga apúku tu Esau kitu Ruel nga naggay-gayatán datu gakagaka na ay: tu Nahat, tu Zera, tu Samma, se tu Mizza. Tu dayán datu lalláki nga apúku tu Esau kitu Ruel nga an-anà da se tu Basemat. Aggída ya à-apu pe datu tolay ka Edom.

¹⁸ Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Esau kitu Oholibama nga an-anà natu Ana: tu Jeus, tu Jalam se tu Kora.

¹⁹ Aggída pe daya naggayatán datu tolay ka Edom.

Datu pútupútut natu Seir

²⁰⁻²¹ Tu dedi datu ngag-ngágan datu apuapu datu duddúma nga tolay ka Edom nga à-apu pe datu gakagaka da kampela ngin nin: tu Lotan, tu Sobal, tu Zibeon, tu Ana, tu Dison, se tu Ezer

se tu Disan. Tu dayán datu lalláki nga pútupútut tu Seir nga Horeo.

²² Ay datu lalláki nga pútupútut tu Lotan ay de Hori se tu Heman. Ay uwad wagi natu Lotan nga babay. Timna tu ngágan na.

²³ Ay datu lalláki nga pútupútut natu Sobal ay de Alban, tu Manahat, tu Ebal, se tu Sefo se tu Onam.

²⁴ Ay datu lalláki nga pútupútut natu Zibeon, ay tu dedi: tu Aya se tu Ana. Tu Ana tu nakasmà kitu gabbuwà a napásu tu danum na kitu ir-ir-er, kaggína na nga mangipas-pastor kadatu asnu natu Zibeon nga ama na.

²⁵ Ay tu pútut natu Ana nga laláki ay tu Dison, ay se tu Oholibama tu pútut na nga babay.

²⁶ Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut natu Dison: tu Hemdan, tu Esban, tu Itran se tu Keran.

²⁷ Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut natu Ezer: tu Bilhan, se tu Zaban, se tu Akan.

²⁸ Ay datu lalláki nga pútupútut natu Disan ay tu dedi: tu Uz se tu Aran.

²⁹ Tu dedi datu naggay-gayatán datu Horeo nga à-apu pe kadatu toláy da kampela ngin nin: tu Lotan, tu Sobal, tu Zibeon, tu Ana,

³⁰ tu Dison se tu Ezer se tu Disan. Tu dayán datu apuapu datu Horeo nga atán ke íli Seir.

Datu à-ári ka Edom

³¹ Ay tu dedi datu à-ári nga nangitur-turáy ka íli Edom. Nagári da kitu áwan pikam ári kadatu iÍsrael.

³² Tu Bela nga pútut natu Beor tu nagári ka íli Dinhaba ka Edom.

³³ Ay kane matay tu Bela, ay tu Jobab nga pútut natu Zera nga iBozra tu summukát ta nagári.

³⁴ Ay kane matay tu Jobab, ay tu Husam nga iTeman ya summukát ta nagári.

³⁵ Ay kane matay tu Husam, ay tu Hadad nga pútut natu Bedad ya summukát ta nagári. Tu Bedad nga iAvit tu namalsu kadatu gakagaka natu Midian kitu naggugubát da ka Moab.

³⁶ Ay kane matay tu Hadad, ay tu Samla nga iMasreka tu summukát nga nagári.

³⁷ Ay kane matay tu Samla, ay tu Saul la iRehobot tu summukát ta nagári. Adanni ka wángag Eufrates ya Rehobot.

³⁸ Ay kane matay tu Saul, ay tu Baal-hanan nga pútut natu Akbor tu summukát nga nagári.

³⁹ Ay kane matay tu Baal-hanan, ay tu Hadar nga iPau tu summukát ta nagári. Atáwa na tu Mehetabel nga an-anà tu Matred nga an-anà tu Mezahab.

⁴⁰ Díkod tu dedi datu ngag-ngágan datu gakagaka natu Esau. Ittu pe ya ngag-ngágan datu tangámalan da se datu il-íli da, se aggída pe datu à-apu datu gakagaka da kampela ngin nin: tu Timna, tu Alva, tu Jetet,

⁴¹ tu Oholibama, tu Ela, tu Pinon,

⁴² tu Kenaz, tu Teman, tu Mibzar

⁴³ se tu Magdiel se tu Iram. Tu dayán datu gakagaka natu Esau (Edom kam pe ya Esau). Datu ngag-ngágan da pe ya ngag-ngágan datu il-íli nga nagyanán da, ay se aggída pe daya à-apu kadayán il-íli da.

37

Datu tag-tagenap natu Jose

¹ Ay naggunà tu Jacob ka Canaan, nga ittu pe tu nepagiliyán datu mannákam na.

² Ay tu dedi datu nà-nàwa kade Jacob ba tangabalay.

Ay gapu ta sangapúlu se pittu dagun natu Jose yin, ay aggína tu isa nga magtar-tarakan kadatu karneru se kalding da. Sinengán na datu wawwági na nga lalláki, nga annánà tu Bilha se tu Zilpa nga attáwa pe natu ama na. Ay tu Jose pe tu mangipipílit kitu ama da kadatu nadakè a kuk-kuwaan datu wawwági na.

³ Tu Jose tu idum-dúma natu Jacob kadatu ngámin na annánà na, áta neanà kitu kalálakay na ngin. Ay pinangwa na tu Jose ka bádu na nga adaddu se adaddu pe íma na.

⁴ Ay kane mammuwán datu wawwági na tu angngidúma natu ama da kaggína, ay tútu lùsawan da pe yin. Ay akkan napiya pe yin datu akiamomán da kaggína.

⁵ Ay isa nga gabi, ay uwad tagenap tu Jose. Ay kane ibàbànan na tu tagenap na kadatu wawwági na, ay naturun lugud agpà tu angngalùsaw da kaggína.

⁶ Ata nán na kaggída, “Ginán nu kod idi nga tagenap ku kitu gabi.

⁷ Atán tada kanu mà a magbattà ka ginápas kiya isa nga tálun. Ay isa kanu mà kadatu bintàán ku ya nagsíkád. Ay datu bintàán nu, ay nepalìmut da kitu bintà ku, se da kanu mà a miplog kitu bintà ku,” nán na.

⁸ Ay tútu nán da kaggína, “Inna! Ya nán mu, gane, ay ikaw ya magári kadakami onu mangituráy kadakami,” nán da kaggína. Ay tútu naturun tu angngalùsaw da kaggína gapu kadatu nebàbànan na kaggída panggap kitu tagenap na.

⁹ Ay kane isa nga gabi manin, ay uwad manin tagenap na. Ay nebàbànan na manin kadatu wawwági na. Ay nán na, “Atán kod mà tagenap ku manin. Tagenap ku nga ya mata se ya búlán se sangapúlu se isa nga bittuwan, ay nagukkab da kanu mà kiya àráng ku,” nán na.

¹⁰ Ay kane ibàbànan na pe kitu ama na, ay pináas na nga nán na, “As, nágan na nga tagenap yán! Ya piyám nga kagiyan, ay iyà nga ama mu se iya ina mu se daya wawwágim, ay magukkab kami ngámin ki àráng mu?” nán tu ama na.

¹¹ Ay tútu magimli datu wawwági na kaggína gapu kadatun na tag-tagenap na. Ngamay linam-lammát tala natu ama na datun.

Tu nangiláku datu wawwági ne Jose kaggína

¹² Ay kane din isa nga algaw, nawe nepastor datu wawwági natu Jose datu karneru se kalding natu ama da ka Sikem.

¹³⁻¹⁴ Ay nán tu Jacob kitu Jose, “Nawe nepastor datu wawwágim datu karneru se kalding ka Sikem. Mawe muda nga sùbangan. Mawe mu sinnan nu mapà-paanna da ngin se datu ipas-pastor da. Ay umbet ka kammin, ta senu ammuwán ku nu mapà-paanna da,” nán na. “Mawe yà a lugud,” nán tu Jose. Ay tútu nagrubbuwát tin ka Hebron nga íli nga

natanáp, nga mawe ka Sikem. Ay kane dumatang ka Sikem, ay sapúlan na ngin datu wawwági na.

¹⁵ Ay uwad isa nga laláki nga nakasingan kaggína nga magaw-awagwag kitu ir-ir-er. Ay tútu sinaludsud natu laláki kaggína, “Inna ya sap-sapúlam?” nán na.

¹⁶ “Sap-sapúlan ku datu wawwági nga mangipas-pastor kadatu karneru se kalding mi. Ikagim mán agpà kiyà nu wàna giyán da,” nán na.

¹⁷ “Awan da ngin kanedi,” nán natu tolay. “Naginà a ‘Dadun mawe tada ka Dotan,’ nán da,” nán tu tolay. Díkod nawe na sinapúlan datu wawwági na, ay nasmà nada ka Dotan.

¹⁸ Adayyu pikam tu Jose, ay nasingan datu wawwági na ngin. Kitu adayyu pakam, ay naggaamomanán da nga patayan.

¹⁹ Nán da kitu isa isa kaggída, “Ye atán nin tu maragtagenap.

²⁰ Ara nu, ta patayan tada, se tada nga ipisù kiya nasiyánan na bubun. Ay se tada la nga nán ke ama nga pinatay se kinnán ulolag. Ay sinnan tada nu atán pagtung-tungpálan datu tag-tagenap na,” nán da.

²¹ May kane magina tu Ruben tu kinagi da, ay sinipa nada nga nán na. “Akkan tada nga patayan.

²² Ipisù tada ngala kiya bubun kídi ir-ir-er,” nán natu Ruben kaggída. May nán na ngala tun, áta palánu na nga alà kammin, ta senu makapagulli kammin kitu ama na.

²³ Ay díkod kane dumatang tu Jose kitu giyán

datu wawwági na, ay dinugkam da se da làbuwan tu bádu na nga adaddu nga adaddu íma na, ta ittu tun tu pinagbádu na.

²⁴ Ay se da nga nippan na nepisù kitu bubun na nasiyánan.

²⁵ Ay kane atán da nga mangán, ay uwad nalágib da nga tangabubúlun na tolay ya mameyag kitu giyán da. Datu gakagaka natu Ismael da. Gayát da ka Gilead, may mawe da magláku se maggátang ka Egipto. Díkod adu datu agtu da nga ittatánib se datu ibbabalsamár nga netakay da kadatu kámel da.

²⁶ Ay nán tu Juda kadatu wawwági na, “Awan tada málaálà, wawwági, nu patayan tada ya wagi tada, se tada nga ituláyaw.

²⁷ Napì-piya la ngin nu iláku tada kadaya Ismaelita. Akkan tada patayan, ta wagi tada kam. Kabaggiyán tada kam yán,” nán na. Ay nayát datu wawwági na kitu nán na.

²⁸ Ay kane lumíwán datu iMidian nga maglà-láku, ay inalà da kammin tu Jose kitu bubun, ay se da neláku kadatu Ismaelita ka duwa púlu wa pinaláta nga pirà. Ay díkod nippan da tu Jose ka Egipto.

²⁹ Ay kane mawe toliyan tu Ruben tu Jose kitu bubun, ay áwan na nasingan kaggína. Ay tútu nagpannakit, ay pinìsi natu bádu na kitu pannakit na.

³⁰ Nawe kitu giyán datu wawwági na se na nán kaggída, “Awan Jose kitu bubun! Ay nágan naya kuwaan kun!” nán na.

³¹ Ay tu bádu natu Jose, ay inalà da se da nga namatay ka kalding se da nga nidsam kitu dága.

³² Nippan da tu bádu kitu ama da, ay se da nga nán kaggína, “Nasmà mi idi nga bádu. Sinnam mán nu ittu yán tu bádu natu an-anà mu,” nán da.

³³ Nalásin na tu bádu. “Saay! Ittu idi ya bádu natu an-anà ku. Kinnán ulolag á nge Jose. Nalápi-lápi á tu an-anà ku!” nán na.

³⁴ Ay tútu pinìsi na tu bádu na kitu pannakit na. Nagbádu ka langgusti ta nagmanakit gapu kitu an-anà na. Nabayág ga nagmanakit.

³⁵ Anannayan datu pútut na ngamay maddi maannay. “Magmanakit tà ki an-anà ku panda ki katay ku,” nán na. Ay pabegan na tu sumángit.

³⁶ Ngamay tu Jose, ay neláku datu iMidian ka Egipto kitu Potifar ra isa nga kapitán datu guwardiya natu ári.

38

Tu Juda se itu Tamar

¹ Akkan nabayág nanggayát kitu nangiláku da kitu Jose, ay pinanáwan natu Juda datu wawwági na, ay se la nawe nagyán kitu adanni kitu giyán tu Hira nga iAdullam.

² Ay kitúni ay nasingan natu Juda tu babbalásang tu Sua nga Cananeo. Ay inatawán tu Juda tu babbalásang.

³ Nabùsit, ay se la nagan-anà ka isa nga laláki. Nepangágan na ka Er.

⁴ Akkan nabayág ay nabùsit manin, ay nagan-anà ka isa nga laláki. Nengágan na ka Onan.

⁵ Ay se la manin nagan-anà ka isa nga laláki kitu kaatán na ka Akzib. Ay nepangágan na ka Sela.

⁶ Pinagsápul natu Juda tu Er nga manákam ma pútut na ka atáwa na. Ay nasmà na tu Tamar.

⁷ Ngamay tu Er, ay nadakè datu kuk-kuwaan na ki agsisíngan ne APU, ay tútu pinatay na.

⁸ Díkod nán tu Juda kitu Onan, “Rabbang na nga ikaw ya mangidde ka pútupútut na wagi mu. Ay túya mawem allayan ya ípág mu,” nán na.

⁹ Ngamay ammu natu Onan nga ya an-anà, ay akkan mepakin-kuwa kaggína. Díkod, nu meallay tu Onan kitu ípág na, ay ippà na peyang tu maggayát kaggína, ta tagànaán na ka an-anà tu wagi na.

¹⁰ Nalùsaw we APU kitun na kinuwa tu Onan, ay tútu pinatay na pe.

¹¹ Ay díkod nán natu Juda ke Tamar nga manúgáng na, “Mawe ka pikam ka balay nu. Idaggám ya ikà-abay ne Sela nga pútut ku,” nán na. Nán na tun ta malídug ta get matay pe nga ummán kadatu wawwági na. Díkod nawe tu Tamar ka balay da.

¹² Ay kane mabà-bayág gin, ay natay tu atáwa tu Juda. An-anà tu Sua mà tu atáwa na. Ay kane mabalin tu agmanakit natu Juda, ay nawe da se itu opun na nga Hira nga iAdullam ka Timna. Atán da kitúni datu maragpúkis kadatu karneru na.

13 Ay uwad nagkuna kitu Tamar ka, “Mawe ye katugángam ka Timna nga magpapúkis kadatu karneru na,” nán na.

14 Ay tu kinuwa natu Tamar pe, ay nippà na tu bádu na nga ibbabádu da nga búkud, ay se la pe magladdung ka natàbán ngámin tu murang na. Nagbugubugut pe, ta senu akkan malas-lásin. Ay se la nawe nagtutúgaw kitu ruwángan natu íli Enaim nga dadalenán da nga mawe ka Timna. Kinuwa na tun, áta nasingan na nga abay yin tu Sela ngamay akkan dada pikam pinagatáwa.

15 Ay kane masingan natu Juda, ay páti na nu isa nga púta, áta tinàbán na tu murang na.

16 Tútu nawe kitu giyán na se nán kaggína, “Dadin ta maggan-gánas ta,” nán na, áta akkan na ammu nga ittu tun tu manúgáng na. Ay nán natu babay, “Ay nágan iddem kiya?” nán na.

17 Ay nán natu Juda nga summungbát, “Patuludán taka ka isa nga urbun kalding,” nán na. Ay nán manin tu babay, “Napiya nu patingáan nà panda ki agpetulud mu ki urbun kalding,” nán na.

18 “Nágan na nga patínga ya iddè kikaw?” nán natu Juda. “Ya sangkilat ta immamarkám se iya kadena na, se ya tàdukud mu,” nán tu babay. Díkod nidde na ngámin datun kaggína, se da nga nagallay. Ay se la nawe tu Juda. Ay nanggap-gapu tu Tamar.

19 Nawe pe yin, ay se na nga ippà pe yin tu laddung na, ay se na ngin pagbádu tu ibbabádu da búkud.

20 Ay kane pidde natu Juda ngin tu urbun

kalding kitu opun na nga iAdullam kitu babay, ay akkan na nga masma tu babay. Ala na kuma pe yin datu patinga na.

²¹ Dikod sinaludsud na kadatu lallaki kituni nga nan na, “Ka wana giyan natu puta nga uwad magtutugaw kitu bikat dalen ka Enaim?” nan na. Ngamay nan da, “Awan ma puta nga inummang kanedi a!” nan da.

²² Dikod, nagulli kitu Juda se na nga nan, “Awan ku nasmà kitu babay. Ay ‘Awan ma inummang nga puta kanedi,’ nan datu lallaki kituni,” nan na.

²³ Ay tutu nan natu Juda, “Kuwa na la ngin datu nepatinga kaggina. Ta get igal-gala ditto da tolay. Piddè ma kikaw idde nga kalding may awan mu masma kaggina ma,” nan natu Juda.

²⁴ Moli kid tallu bulan ka panda, ay uwad nagkuna kitu Juda nga, “E Tamar nga manugang mu, ay atan kal-allay na ngin. Ay nabusit pe yin,” nan na. Ay tutu nan natu Juda, “Ilawan nu, se nu sidugan yan na babay panda ki katay na,” nan na.

²⁵ Ay kitu angngilawan da kitu Tamar, ay nepekagi na kadatu tolay kitu katugangan na ya, “Ya lalaki nga makin-kuwa kadedi, ay aggina ya ama nedi busit ku wi,” nan na. “Sinnan muda agpa se mu kagiyan kiyà nu inna ya makin-kuwa kadedi nga sangkilat ta immamarka se ya kadena na, se ya tadukud,” nan na.

²⁶ Ay binigbig natu Juda nga kuw-kuwa na datun. Ay se na nga nan, “Awan na nga basul. Iya ya atan basul ta akkan ku nepatawa ke

Sela nga pútut ku,” nán na. Ay akkan inlay natu Juda tu Tamar rin.

²⁷ Ay kitu aggan-anà na ngin, ay síngin datu annánà na.

²⁸ Ay kane manggì-gìna ngin, ay lumawán tu íma natu isa kadatu annánà. Inimmán natu mamalugganà tu íma na se na babbaddan ka daggáng nga binola. Ta aggína tu nunna nga lumawán.

²⁹ Ngamay kane gamnídan na kammin tu íma na kitu unag, ay lumawán tu kasíngin na. Ay laláki. Ay nán tu mamalugganà, “Tura ka pe makiguru nga lumawán!” nán na. Díkod nepangágan da tun ka Perez.

³⁰ Ay se la pe nga lumawán tu wagi na nga nababbaddán ka daggáng nga binola. Ay laláki pe. Ay nepangágan da ka Zera.

39

Tu Jose se itu atáwa tu Potifar

¹ Ay nu tu Jose, ay nippan datu Ismaelita ka Egipto. Ay ginátang tu Potifar tu Jose kaggída. Tu Potifar ay isa nga iEgipto nga kapitán datu guwardiya ka palásiyu natu ári.

² E Apu ya atán peyapeyang nga mamul-bulun kitu Jose. Ay tútu napiya tu nà-nàwaán na. Ay díkod atán pe yin kitu balay natu apu na nga iEgipto.

³ Nalásin natu apu na nga atán ne APU peyapeyang kaggína. Ay ngámin na kuwaan natu Jose, ay papiyaan ne APU da ngámin.

⁴ Díkod pàgan na nge Jose. Tútu pinagbalin na ka bobonan na kampela ngin. Ay pinagbalin

na pe ka maragtagasíngan kitu balay na, ay se nepiyár na kaggína pe datu ngámin na kuw-kuwa na.

⁵ Nanggayát kitu nangngipiyár na kadatu ngámin na kuw-kuwa na se itu balay na kitu Jose, ay tinag-tagasinnán pe ne APU tu iEgipto, se datu akkobung na, se datu kuw-kuwa na, se datu mul-múla na. Kinuwa ne APU tun gapu kitu Jose.

⁶ Díkod nepiyár na tu ngámingámin na kuw-kuwa na kitu Jose. Gapu kitu Jose, ay áwan na nga lid-lídug ki oray inna. Tittu la tu kanan na.

Tu Jose ay natáram se nabakad.

⁷ Ay kane din isa ngalgaw, ay natarmán tu atáwa ne Potifar kitu Jose. Ay tútu nán na kitu Jose, “Umbet ikaw, magallay,” nán na.

⁸ Ngamay naddi tutu wala tu Jose, ay nán na kaggína, “Nepiyár naya apù ya ngámingámin na kuw-kuwa na kiyà. Awan na lid-lídug kadaya kuw-kuwa na kídi balay gapu lugud ta piyáran nà.

⁹ Nagpáda ngin ya turáy mi kídi nga balay. Ay áwan na nga netagàna kiyà. Ikaw wala nga atáwa na. Ay túya maddi yà kiya nadakè tutu wala nga talipàwa mu kiyà. Lùsawan ku ya magbásul ke Dios,” nán na.

¹⁰ Ay oray inalgaw tu angngagi na kitu Jose nga magallay da, ay akkan na inat-atangya, ay se lanídán na peyang pe.

¹¹ Ngamay kane isa ngalgaw kane mawe ye Jose kitu balay da nga mangwa ngin kadatu ubra na, ay nipàmu pe nga áwan pe datu lalláki

ya atán kitu balay.

¹²⁻¹³ Dinugkam natu atáwa Potifar tu Jose nga nán na, “Ara, allayan nà kídi yin!” nán na. Ngamay naglámot tu Jose. Nagtálaw se lumawán kitu balay, ngamay nabansi tu amin lasi nga bádu na kitu babay. Ay tútu

¹⁴ nakas-asáraw kanu mà pe nga nagkarraw kadatu lalláki nga magub-ubra kitu balay da. Ay nán na kaggída, “Sinnan nu kod! Tali iap-appat nitta ya Hebreo nga nilbet natu atáwa kanedi balay yi. Tagge nà ala nga sìpan ngamay se yà a nakas-asáraw.

¹⁵ Ay kane makas-asáraw wà ay nagkirut nagtálaw. Ay tútu akkan na natagmit idi bádu na ngi,” nán na.

¹⁶ Ay se na nga nippapáy tu bádu natu Jose kitu giyán na panda kitu nilalbet natu atáwa na.

¹⁷ Ay kane umbet tu atáwa na, ay nagpipílit nga nán na, “Tu asassu mu nga Hebreo nga inalà mu kanedi, ay linumnà kídi giyán ku se nà sìpan kuma

¹⁸ ngamay kane makasáraw wà, ay nagkirut nagtálaw se la lumawán. Ay túya nabansi na ya bádu na ngi,” nán na.

¹⁹ Ay kane magìna natu apu tu Jose tu nekagiyán tu atáwa na, ay nakarungat pà nang.

²⁰ Díkod tiniliw na tu Jose se na nga ibálud kitu agba-balúdán na giyán pe datu bálud natu ári.

²¹ Ngamay atán pe APU Dios nga sumeseseng peyang kitu Jose. Nepasingan na tu kinamáru na kaggína kane idúma manin natu apu kitu agba-balúdán tu Jose.

²² Ay tu Jose tu pakammuwan natu ap-apu kitu agba-balúdán kadatu duddúma nga bálud. Tu Jose pe tu nangipiyáran na kadatu ngámingámin na mà-màwa kitu agba-balúdán.

²³ Ay díkod, áwan lidu-lídug natu ap-apu datu bálud kadatu nepiyár na kitu Jose, áta e APU ya sumeseseng kaggína. Ay oray inna nga kuwaan na, ay napiya peyang ya pagbalinán da, ta e APU ya sumeseseng kaggína.

40

Tu nangisarut tu Jose kadatu tag-tagenap datu duwa nga bálud

¹ Akkan nabayág, datu ap-apu datu para tog kitu ári ka Egipto se itu ap-apu datu maragkuwa ka sinápay na, ay nakabásul da.

² Ay díkod nalúsaw tu ári kaggída nga duwa.

³ Ay díkod nepebálud nada kitu balay natu kapitán datu guwardiya, kitu nangibalúdan da kam pe kitu Jose.

⁴ Nabà-bayág da kam kitu agba-balúdán. Ay tu Jose tu nangipiyáran natu kapitán kaggída nga duwa. Tu Jose tu makammu kadatu masap-sápul datu duwa.

⁵ Isa nga gabi kitu agba-balúdán, ay nagtatagenap datu duwa nga bálud; tu apu datu para tog kitu ári ka Egipto se itu apu datu para kuwa na ka sinápay. Nagbaláki datu tagenap da, ay atán kampela kesarután da ngin.

⁶ Ay kane pagmakát, ay nalásin tu Jose nga ummán ka mariribù da nga duwa.

⁷ Díkod sinaludsud na kaggída, “Tura kayu sùsoot kídi nga algaw?” nán na.

⁸ “Uwad da tagenap mi, may áwan makekagi kadakami ki sarut da,” nán da. Ngamay nán tu Jose, “E Dios sala ya makesarut kadayán. Kagiyan nu mán kiyà daya tagenap nu,” nán na.

⁹ Díkod nekagi natu apu datu para tog natu ári tu tagenap na. Ay nán na, “Tagenap ku nga uwad kanu mà tangapun úbás

¹⁰ nga tallu tu pasanga na. Kane magtaríngit, ay nagbùgà ala ngin, ay se nagbúnga pe yin, ay se nalútu kanu mà pe yin datu búnga na ngin.

¹¹ Im-immán ku kanu mà pe tu akap ne ári. Inalà ku kanu mà datu búnga natu úbás se kuda pagtan kitu akap ne ári, sè idde kaggína ta nagbalin nin ka bási,” nán na.

¹² Ay tútu nán natu Jose kaggína, “Tu idi ya kesarután naya tagenap mu. Tu tallu wa pasanga ay tallu algaw ya sarut na.

¹³ Ki unag tallu ngalgaw, ay pakawanan naka ya ári yin, se naka pelawán nin, ay se naka pagubraan kammin. Ikaw kammin ya para tog kiya ári nga ummán kitu kuk-kuwaan mu kitun.

¹⁴ Ngamay akkan nà agpà kaligpanán, gane, nu pàgan naka kammin. Ikagi nà agpà ala ke ári, ta senu makalawán na pe yin kanedi,” nán na.

¹⁵ “Hebreo wà kampela ngin nin, may inalà dà a pinílit kanedi. Ay oray nu áwan ku wa bas-básul ay nebálud dà,” nán na.

¹⁶ Ay kane nagina natu ap-apu datu para kuwa ka sinápay natu ári nga napiya tu sarut natu tagenap natu ap-apu datu para tog natu

ári, ay nán na pe kitu Jose, “Iyà pe, ay uwad tagenap ku. Uwad kanu mà tallu nga maglulosud nga làba nga tutututun ku, nga napnu ka sin-sinápáy.

¹⁷ Ay tu amin otun na làba, ay nagbal-baláki kanu mà nga sinápáy nga para kiya ári tu minayán na. Ngamay uwad da kanu mà nga an-anù nga magkán kadatun na sinápáy,” nán na kitu Jose.

¹⁸ Ay tútu nán natu Jose, “Tu idi ya sarut natu tagenap mu: Datu tallu wa làba ay tallu algaw ya sarut na.

¹⁹ Ki unag tallu walgaw, ay pelawán naka ya ári ngamay papútul naka. Ay se na pebissin ya baggi mu ki isa nga káyu. Ay maglalbet daya an-anù a magkán kikaw,” nán na.

²⁰ Ay kane mekàlu nga algaw, ay ittu tu algaw wa nekeanà natu ári. Nagsay-am tu ári para kadamtu bobonan na. Ay nepelawán na datu duwa nga bálud ki pagmar-marngán datu duddúma nga bobonan na.

²¹ Ay tu ap-apu datu para tog kitu ári, ay aggína tu para tog kammin. Díkod aggína kammin tu manog kitu ári.

²² Ngamay tu ap-apu datu para kuwa ka sinápáy natu ári, ay pinapútul na. Ay díkod nàwa ngámin datu kinagi natu Jose nga sarut datu tag-tagenap da.

²³ Ngamay tu ap-apu datu para tog tu ári, ay naligpanán na tu Jose yin. Awan na nga nakadamdammám pe yin kaggína.

41

Nesarután tu Jose tu tagenap natu Ari

¹ Ay kane malpás ya duwa dagun ka panda, ay uwad pe tagenap tu ári. Tagenap na kanu mà nga magsisikád kitu dappit natu wángag Nile.

² Ay pilát na kanu wala daya pittu wa báka nga nappiya se nallùmag, nga gumàdáng nga gayát kitu wángag, ay se da la nga magárab kitu katub-tubngán.

³ Ay se la uwad kanu mà manin pe ya pittu wa báka nga naniw-níwáng nga nagpag-pagrát tala datu tàgáng da. Ay gumàdáng da pe, nga gayát kitu wángag. Nawe da nga tummaging kadatu pittu nga nallùmag nga atán pe kitu dappit Nile.

⁴ Ay datu naniw-níwáng nga báka ay kinnán da kanu mà datu pittu wa nappiya se nallùmag ga báka. Ay se la nga nalukág tu ári.

⁵ Ay nilà manin tu ári, ay se uwad manin tagenap na. Tagenap na ya pittu ngabgát ta ammay ki isa nga dáwa. Nabgát da tutu wala, ay se nalútu da pe yin.

⁶ Ay se la pe uwad linumtuwád da pittu ngabgát ta ammay, may pabeg da lappit se nakarsi da gapu ki bal-báli nga gayát ki lattakán.

⁷ Ay datu pittu ngabgát ta lappit ta ammay, ay sillan da datu pittu ngabgát ta nabgát se nalútu. Ay nalukág manin tu ári ta tagenap na ngala gáyám tun.

⁸ Ay kane din pagmakát, ay nariribù. Ay tútu pinaayabán na datu atán kababalin se mamasírib ba lalláki ki ngámin Egipto. Ay se na

la kagiyan tu tagenap na kaggída, ngamay áwan makekagi kaggída kitu kesarután natu tagenap na.

⁹ Ay se la nán tu ap-apu datu para tog kitu ári, “Apu, nepadamdam kiyà kídi nga algaw ya básul ku kitu isa nga bálud.

¹⁰ Kitu nangalùsaw mu kadakami nga bobonan mu, ay nebálud nakami se itu ap-apu datu para kuwa ka sinápay mu kitu balay natu kapitán daya guwardiya.

¹¹ Isa nga gabi kitu agba-balúdán, ay nagtagenap kami. Nagbaláki datu tagenap mi, se nagbaláki pe datu sarut da.

¹² Ay kitu agba-balúdán, ay uwad pe isa nga Hebreo nga bálud nga bobonan natu kapitán datu guwardiya. Nekagi mi kaggína datu tagenap mi, ay nesarután nada.

¹³ Ay nàwa kurug pe datu kinagi na nga sarut datu tagenap mi. Pinagulli nà kammin kurug kídi ubra ku, ay se pinapatay mu tu ap-apu datu para kuwa ka sinápay mu, nga ummán kitu kinagi na,” nán na.

¹⁴ Ay díkod pinálà natu ári tu Jose. Ay dágus da la kurug nelawán tu Jose kitu agba-balúdán. Nagim-íming pikam se nagsukát, ay se la nga nawe kitu giyán tu ári.

¹⁵ Ay nán tu ári kitu Jose, “Uwad tagenap ku ngamay áwan nala ya makekagi kiyà ki sarut na. Nagína ku nga annung mu kanu ya mangisarut kadaya tag-tagenap,” nán tu ári.

¹⁶ Ay nán natu Jose kitu ári, “Akkan iyà, ápu, ya makekagi ki kustu nga sarut daya tagenap mu, nu di e Dios sala,” nán na.

17 Ay díkod nán natu ári kitu Jose, “Tagenap ku nga atán nà kanu mà a magsisíkád ki dappit Nile.

18 Ay pagkilát ku kanu mà ala ya pittu wa nappiya se nallúmag ga báka nga gummàdáng gayát kitu wángag. Ay se dala kanu mà a nagárab kitu katub-tubngán.

19 Ay se la uwad kanu mà manin pittu nga báka nga naniw-níwáng nga nagpag-pagrát tu tàgáng da. Pissán ku pikam makasingan ka ummán kadatun ki ngámin Egipto.

20 Ay datu naniw-níwáng nga báka, ay kinnán da kanu mà datu nunna nga pittu nga nallúmag.

21 Ngamay oray kitu nakkán da ngin datu nallúmag ga báka, ay akkan ta pe makagi nga kinnán dada ta, it-ittu da kam ma naniw-níwáng. Ay se yà a nalukág.

22 Ay kane matúdug gà manin ay uwad manin tagenap ku. Tagenap ku nga uwad kanu mà nasingan ku nga pittu ngabgát ta ammay ki isa nga dáwa. Nabgát se nalútu kanu mà datu ammay.

23 Ay uwad kanu mà nasingan ku pe nga pittu ngabgát ta pabeg lappit se nakarsi kitu dáwa. Nakarsi da gapu ki bal-báli nga maggayát ki lattakán.

24 Ay datu pabeg lappit ta ammay, ay sillan da kanu mà datu nabgát. Kinagi ku dedi yin kadaya mamasírib, ngamay áwan ya makesarut kaggída,” nán tu ári.

25 Ay tútu nán natu Jose kitu ári, “Daya duwa nga tagenap mu, ápu, ay sissa kam ya sarut da,”

nán na. “Nepakammu ne Dios kikaw, ápu ári, ya palánu na nga kuwaan kídí.

²⁶ Ya sarut datu pittu wa nallùmag nga báka se datu pittu ngabgát ta ammay nga nabgát ay sissa kam. Pittu dagun ya sarut da.

²⁷ Ya sarut datu pittu wa naniw-níwáng se nagpag-pagrát ta tàgáng nga báka se datu pittu ngabgát ta ammay nga lappit se nakarsi gapu ki bal-báli nga gayát ki lattakán, ay pittu dagun na ulát.

²⁸ Ummán kitu nán ku win kikaw, ápu ári, nepakammu ne Dios kikaw ya palánu na nga kuwaan.

²⁹ Atán pittu dagun na adu tutu wala ya maápit tada ngámin kanedi Egipto.

³⁰ Ngamay kalpasán nayán, ay sumarunu pe yin ya pittu dagun na ulát. Ay áwan tada akadamdám nu wà ummán natu pittu dagun nin na adu tutu wala ya ápit tada, áta palotán ya ulát, ay marápun daya umíli nu áwan sumeng kaggída.

³¹ Maligpanán daya tolay pe yin datu pittu dagun na adu tutu wala ya ápit tada, ta palotán tutu wala ya ulát kiyán.

³² Duwa ya nangidalenán ne Dios kiya piyán na kagiyan kikaw, ápu ári, áta napalánu na ngin, ay se tagay ya kàwa na pe yin.

³³ Ay díkod sumápul ka ngin, ápu ári, ka isa nga laláki nga nabobot se nasíríib. Aggína ya pakammuwan mu ki ngámin Egipto.

³⁴ Pumíli ka pe, ápu ári, kadaya ù-upisiyál nga ittu daya magpaurnung ka pagkalimma

daya ap-ápít da tolay ki ngámin Egipto kiya pittu dagun na adu tutu wala ya ápit tada.

³⁵ Ay paurnung mu pe kaggída ya ngámin na mabunna da kadaya dagun na adu tutu wala ya maápít da. Magpàwa ka ka álang kadaya il-íli nga ittu ya pangipintàán kadayán. Ay se mu la nga pabantayán. Ingágan mu dayán kikaw, ápu ári.

³⁶ Ngámin dayán, ay sagáma da ngámin para kadaya dagun na aggulát naya ngámin Egipto, ta senu akkan matay da tolay ki ulát,” nán natu Jose.

Tu nagbalin tu Jose ka Gobernador ka Egipto

³⁷ Ay pàgan natu ári se datu ù-upisiyál na tun na palánu.

³⁸ Ay nán natu ári kadatu ù-upisiyál na, “Awan tada masmà a tolay ya nasi-sírib may idi ya tolay, ta atán kaggína ya Ispiritu ne Dios,” nán na.

³⁹ Ay díkod, nán natu ári kitu Jose, “Ay gapu ta nepakammu ne Dios kikaw ngámin dedi, inna nád pikam mala ya nalàlaing se nasi-sírib may ikaw?”

⁴⁰ Ikaw ya pakammuwan ku kídí pangiturayán ku. Ngámin na kagiyam ay ikurug dedi nga tolay ku. Ikaw ya sumarunu kiyà ki turáy,” nán natu ári.

⁴¹ “Ikaw win ya pakammuwan ku ki ngámin Egipto,” nán natu ári.

⁴² Ay se la nga linàmüt natu ári tu sangkilat ta immamarka na se na isangkilat kitu Jose ka pakasinnán ki turáy natu Jose. Binaduwán na

pe ka dilána, ay se na pe sipattallán ka kadena nga balitù.

⁴³ Ay pinagtakay na pe tu Jose kitu mekàduwa nga takay na. Ay se na nán kadatu tolay, “Magukkab kayu!” nán na. Díkod pinagbalin na ka apu tu Jose ki ngámin Egipto.

⁴⁴ Ay nán pikam natu ári kitu Jose, “Iyà ya ári kídi Egipto, ngamay áwan oray inna ki ngámin Egipto ya makàwa ka oray nágan nu akkan mu ipalúbus,” nán na.

⁴⁵ Ay nengágan natu ári tu Jose ka Zafenat Panea. Ay niddán na pe ka atáwa na. Tu Asenat ta pútut tu Potifera nga pádi ka íli On tu inatawán na. Ay díkod nagbalin ka naturáy Jose ki ngámin tu Egipto.

⁴⁶ Tallu púlu dagun tu Jose yin kaggína nga manggayát ta magsirbi kitu ári ka Egipto. Ay díkod nagpakáda tu Jose kitu ári, se na nawe dinàdàdà tu ngámin il-ileli ka Egipto.

⁴⁷ Ay kadatu pittu dagun na adu ápit datu tolay, ay adu tutu wala kurug datu ápit da.

⁴⁸ Ay pinaurnung natu Jose ngámin datu pagkalimma datu ápit da kitu nunna nga pittu dagun, se na nga nepippáy kadatu al-álang da kadatu il-ileli ka Egipto. Datu ápit datu il-ileli, ay naurnung se neálang kampela ngin nin kitun na íli.

⁴⁹ Ay adu tutu wala datu ammay ya napaurnung tu Jose. Inupatán da bilángan tu kaadu na, ta ummán ka kaadu ginat ki bebay tu kaadu na.

⁵⁰ Ay kitu akkan pikam inumbet tu ulát, ay duwa ngin datu annánà tu Jose se tu Asenat ta

an-anà natu Potifera nga pádi ka On.

⁵¹ Nepangágan tu Jose tu manákam ka Manase. Ata nán na nga, “Pinakaligpanán ne Dios kiyà datu rig-rígát kun, se ya katalekág ku ke ama se kadatu wawwági,” nán na.

⁵² Ay nán na pe nga, “Niddán nà e Dios ka pútut ku kídi íli nga nagrig-rigátan ku,” nán na. Ay tútu nengágan na tu udiyán na an-anà na ka Efraim.*

⁵³ Ay kane pumanda ngin tu pittu dagun na aggaápit da ka Egipto,

⁵⁴ ay nanggayát pe yin tu pittu dagun na ulát nga ummán kitu nepadtu natu Jose. Molát ngámin datu duddúma nga íli. Ngamay ka Egipto, ay adu tu kanan datu tolay kitúni.

⁵⁵ Ay nu áwan kanan datu iEgipto win, ay magadang da kitu ári ka kanan da. Ngamay, “Mawe kayu ke Jose. Nu nágan naya kagiyan na kadakayu, ay ittu ya kuwaan nu,” nán na kaggída.

⁵⁶ Díkod molát ngámin nin datu il-íli ka Egipto, ay tútu nagpalawán tu Jose yin kadatu álang, ay se na iláku kadatu tolay.

⁵⁷ Ay ngámin tolay ki ngámin kalawagán nin datu naglalbet ka Egipto nga gumátang ka kanan da kitu Jose, áta palotán tu ulát ki ngámin kalawagán.

42

Tu nipappan datu wawwági natu Jose ka Egipto

---

* **41:52 41:52** Ya kabalikát naya Efraim ay kapáda na ya úni nga Hebreo nga ya sarut na ay nagánab.

¹ Ay kane magina tu Jacob nga adu ammay da ka Egipto, ay nán na kadatu annánà na, “Ay nágan na kuwaan nu, tura kayu wala di magkínin!” nán na.

² “Naginà nga adu kanan da ka Egipto. Mawe kayu magkálap kattoni, ta senu akkan tada matay ki bisin,” nán na.

³ Ay díkod datu sangapúlu kadatu kasiyoma tu Jose, ay nawe da ka Egipto nga gumátang ka baggát.

⁴ Ngamay akkan nepekíwid tu Jacob tu Benjamin na wagi natu Jose. Ata iamà na, ta get atán màwa nga nadakè kaggína.

⁵ Díkod nebulun datu magwawági kadatu duddúma nga mawe gumátang ka kanan da ka Egipto, ta molát da pe ka Canaan.

⁶ Ay gapu ta tu Jose tu gubernador ka Egipto, ay aggína tu magláku ka ammay kadatu ngámin tolay ki kalawagán. Ay inumbet pe yin datu wawwági na. Nagukkab da panda kitu lusà kitu àráng na.

⁷ Ay kane masingan natu Jose datu wawwági na, ay nalásin nada. Ngamay nagpiduman na akkan nada am-ammu. Ay nepar-par-áng na tu nagsaludsud kaggída nga nán na, “Ka wàna naggayatán nu ta?” nán na. Ay nán da, “Ka íli Canaan, ápu. Inumbet kami nga gumátang ka kanan mi,” nán da.

⁸ Am-ammu natu Jose nga wawwági na datun, ngamay akkan da am-ammu nga aggína tun.

⁹ Ay se la nadamdám tu Jose datu tag-tagenap na mepanggap kaggída, nga magukkab da

kaggína. Ay tútu nán na kaggída, “Ispiya kayu kammala ngin nin a. Inumbet kayu kanedi, ta we nu sinnan nu inna ya pagkapsútán naya íli mi, se da kami la gubatan,” nán na.

¹⁰ “Akkan, ápu,” nán da. “Inumbet kami ngala nga gumátang ka kanan mi.

¹¹ Sissa ama mi ngámin. Namáru kami nga toláy, ápu. Akkan kami wayya nga ispiya,” nán da.

¹² Ngamay, “Akkan a! Inumbet nu sinnan ya pagkapsútán naya íli mi, ay se da kami la gubatan,” nán na.

¹³ Ay nán da kaggína, “Sangapúlu se duwa kami nga magwawági, ápu. ICanaan kami, ay sissa ama mi ngámin. Ay ya ud-udiyán kadakami, ay atán kam ka balay nga kabulun ama, ay ya isa ay natay yin,” nán da.

¹⁴ Ngamay nán natu Jose kaggída, “Kustu ya nán ku nga ispiya kayu.

¹⁵ Tu idi ya kuwaan ku ka paninnán ku nu kurug akkan kayu ispiya. Isingán ku kiya ngágan naya ári kanedi nga akkan kayu makappan panda ki angilbet nu kanedi kiya udiyán na wagi nu nga nán nu.

¹⁶ Ipàrob nu ya isa kadakayu, ta we na nga alá ya isa nga wagi nu. Ngamay mabansi nga mabálud daya duddúma kadakayu kanedi. Sinnan ku nu kurug daya kag-kagiyan nu. Ngamay nu akkan, ay isingán ku ki ngágan ári nga kurug ispiya kayu,” nán na.

¹⁷ Ay se nada nepebálud ngámin ki unag tallu ngalgaw.

¹⁸ Ay kitu mekàlu ngalgaw, ay nán natu Jose kaggída, “Managgansing ngà ke Dios nga tolay. Díkod tu idi ya kuwaan nu, ta senu akkan takayu papatay.

¹⁹ Nu kurug ga namáru kayu nga tolay, ay bansiyan nu ya isa kadakayu nga mebabálud. Ay daya duddúma kadakayu ay mawe da ngin na ippan kadaya mabis-bisinán na akkobung da ya ammay nga ginátang nu.

²⁰ Ay se nu wa ilbet kanedi ya udiyán na wagi nu, ka pakammuwán ku nga kurug daya kag-kagiyan nu, ay díkod akkan takayu papatay,” nán na. Ay ittu kurug tu kinuwa da.

²¹ Ay se la nán natu isaisa kaggída, “Magikáru tada ngin kitu nadakè a kinuwa tada kitu wagi tada. Ata nasingan tada tu pannakit na kitu nakim-imallà na kadátada, ngamay akkan tada nga gini-gina. Ay díkod tu idi pe yin ya pagpannakitán tada,” nán da.

²² Ay nán tu Ruben kaggída, “Nán ku mà kammala ngin nin kadakayu nga akkan nu an-anuwan, ngamay akkan dà pà-pàgan. Ay ittu pe yin idi ya pannakapánis tada gapu kitu nekatay na,” nán na.

²³ Ngamay akkan da am-ammu nga naawátan tu Jose ngámin datu kinag-kagi da. Ata kitu nakibàbànan na kaggída, ay uwad nga tarupiti da.

²⁴ Ay díkod pinanáwan tu Jose da, ta nawe sumángit. Ay kane daddán, ay inumbet manin kitu giyán da, se nada inamomanán. Ay se na nga itùgud tu Simeon, se na pinapíngil kitu pagmar-marngán da ngámin.

²⁵ Ay se la pinapnu tu Jose datu ngámin na langgusti da ka ammay. Ay se nepippáy na kammin pe datu pirapirà da kitu langgusti da. Piniddán nada pe ka bálun da nga magulli. Ay díkod kinuwa datu bobonan na ngámin dayán.

Tu naggulli datu wawwági natu Jose ka Canaan

²⁶ Ay díkod netakay datu wawwági tu Jose ngámin nin datu ammay kadatu asnu da, ay se da la nga nawe.

²⁷ Ay kane magimáng da kitu pagdagusán da, ay iddán kuma natu isa kaggída tu asnu na ka kanan na. Ngamay nasdaáwan ta tu pirà a pinagbáyad na, ay nepanin-otun kitu mayán natu langgusti na.

²⁸ Ay díkod nán na kadatu wawwági na, “Sinnan nu kod! Atán kod mà kammin tu pirà ku kídì langgusti ku!” nán na. Ay tútu nalídug da, ay magtartartar da ngin kitu ansing da. Ay nán tu isaisa kaggída, “Nágan nedi nga kinuwa ne Dios kadàtada?” nán da.

²⁹ Ay kane dumatang da ka Canaan nga giyán tu ama da nga Jacob, ay kinagi da ngámin datu napas-pasámà kaggída. Ay nán da,

³⁰ “Pinar-par-áng nakami tu tolay ya apu da kitu íli. Padalínán nakami pe ka magis-isperiya kitu íli da ngi.

³¹ Ngamay nán mi kaggína nga, ‘Namáru kami nga tolay. Akkan kami wayya nga ispiya.

³² Sangapúlu se duwa kami nga magwawági nga pabeg lalláki. Sissa ya ama mi ngámin. Natay ya isa ngin, ay ya udiyán mi, ay atán

kannán Canaan nga giyán mi. Kabulun ne ama,' nán mi.

³³ Ay díkod nán natu apu da kitúni, “Tu idi ya pakammuwán ku nu kurug namáru kayu wa tolay,’ nán na. ‘Bansiyan nu pikam ya isa kadakayu. Ay daya duddúma, ay mawe da ngin na ippan ya ammay nga ginátang nu kadaya akkobung nu wa mabis-bisinán.

³⁴ Ay se nu ilbet kanedi ya udiyán pà nang nga wagi nu. Ay díkod ammuwán ku nga kurug namáru kayu nga tolay, nga akkan kayu wayya nga ispiya. Ay iddè kammin ya wagi nu kadakayu, ay se annung nu pe yin ya maggà-gátang se maglà-láku kanedi ili mi,’ nán na,” nán da.

³⁵ Ay kane ùbuwán da ngin datu langgusti da, ay atán kammin datu pir-pirà a pinagbáyad da kadatu langgusti da. Ay kane masingan da se tu ama da datu pir-pirà da, ay nagansing da.

³⁶ Ay nán tu Jacob nga ama da, “Ummawan daya pútut ku win gapu ki angwa nu. Awan tu Jose yin, áwan Simeon nin, ay kídi manin piyán nu manin na alà e Benjamin. Tura dà pagpan-pannakitan ta!” nán na.

³⁷ Ay se la nán tu Ruben kitu ama na, “Nu akkan ku nga milbet kammin ne Benjamin, ay oray nu patayan mu datu duwa nga annánà ku wa lalláki. Ipindu mu la kiyà, ay iyà ya makammu nga mangilbet kaggína kammin kikaw,” nán na.

³⁸ Ngamay nán na, “Akkan mabalin na ikiwid nu we Benjamin! Natay yin tu wagi na, ay sissa ngin na nabansi nga pútut ku kiya maniyumán

kadakayu. Ay nu tura la atán màwa kaggína nga nadakè kiya dálen nu wa mawe, ay matay yà tutu wala ngin. Làlakay yà pànanng ngin, ay ipatay ku ya pannakit ku win,” nán na.

43

Tu naggulli datu wawwági natu Jose ka Egipto kabulun da nge Benjamin

¹ Napalotán tutu wala tu ulát kitu íli Canaan.

² Ay kane mammin da tu ammay nga ginátang da ka Egipto, ay nán tu ama da kaggída, “Mawe kayu manin gumátang ka bittì a kanan tada,” nán na.

³ Ngamay nán ne Juda kaggína, “Kinagi tutu wala natu tolai nga akkan kami magpas-passingan kaggína, nu akkan mi kabulun ya wagi mi.

⁴ Ay nu pekiwid mu ya wagi mi kadakami, ay mawe kami nga gumátang ka kanan tada.

⁵ Ngamay nu akkan mu pekiwid, ay maddi kami mawe, áta kinagi tutu wala natu apu nga akkan kami magpassingan kaggína, nu akkan mi kabulun ya wagi mi,” nán na.

⁶ Ay nán tu Israel nga ama da, “Tura nu pe kinagi kaggína nga atán pikam isa nga wagi nu ta! Tura dà niddán ka pagproblemaán ku!” nán na.

⁷ Ay summungbát da nga nán da, “Kinappiya nakami tutu wala nga sinal-saludsúdán tu tolai. Sinaludsud na ngámin ya panggap kadakami se kadaya induan mi. Sinaludsud na pe nu sibbiyág pikam ya ama mi. Sinaludsud na pe nu atán pikam sabáli wagi mi. Ay sinungbátan

mi yala datu saludsud na kadakami. Wayya mi la nga ammu nga pilbet naya wagi mi!" nán da.

⁸ Ay nán natu Juda kitu ama da, "Pekíwid mu win kiyà ya ababbing, ta senu makarbuwát kami yin, ta senu akkan tada nga matay ngámin se daya annána ki bisin.

⁹ Iyà ya makakaammu kaggína. Nu akkan ku meulli kammin na simbibiyág, ay iyà ya makin-básul ki áwan panda.

¹⁰ Ata nung kuma ta akkan tada nga tinàtata ya rubbuwát mi, ay oray namidduwa kami yin na nagpat-patoli," nán na.

¹¹ Ay tútu nán natu Israel kaggída, "Nu ittu ya masápul la kuwaan nu, ay ittu ya màwa. Ngamay tu idi pe ya kuwaan nu: mangitúgut kayu kadaya kapiyán na búnga káyu kanedi ta idde nu kiya apu ka panaruanggam nu kaggína. Mangalà kayu kadaya bang-bangug se pangrikádu, se digu álig, se piniones* se almendras†

¹² Ay ya pirà a itúgut nu, ay mamidduwa pe ya kaadu na kitu nunna. Ipatulli nu pe tu pirà a nasmà nu kadatu langgusti nu, ta get nasábag da ngala.

¹³ Ay ikíwid nu pe ya wagi nu, se kayu mawe lugud manin kitu apu.

¹⁴ Ay e Dios nga mannakabalin nala ya magkallà kadakayu kiya akiamomán nu manin kitu tolay, ta senu pekíwid na kadakayu nge

---

* **43:11 43:11** Ya piniones ay búnga káyu nga ummán ka mani ya ramán na. † **43:11 43:11** Ya almendras ay bukal la dalumpenág nga ummán ka ananggi.

Simeon se e Benjamin nu magulli kayu. Ay nu masápul la umawan kiyà daya pútut ku, ay iturad ku wala,” nán na.

¹⁵ Ay díkod nangalà datu magwawági kadatu panaruanggam da, se da dinuble tu bílang tu netúgut da nga pirà kitu nunna, ay se da pe nga nekíwid tu Benjamin, ay se da ngin na nagrubbuwát nga mawe ka Egipto.

Ay kane dumatang da, ay nawe da nga nagpassingan kitu Jose.

¹⁶ Ay kane masingan natu Jose nga kabulun da tu Benjamin, ay nán na kitu pakammuwan na kitu balay na, “Ippan mu daya tolay ka balay, ay se ka nga magparti ka mesida se ka mamotun pe yin ta mepangán dedi nga tolay kiyà nu agpapásu,” nán na.

¹⁷ Ay díkod kinuwa natu tolay tu nán tu Jose. Díkod nippan na datu magwawági kitu balay tu Jose.

¹⁸ Ay nagansing datu magwawági kane ippan dada kitu balay tu Jose. Ay nán da, “Ippan ditta ka balay na gapu kid kadatu pirà a nasuwà tada kammin kadatu langgusti tada. Waya na idi yin na mamabásul kadàtada, ta senu atán pambarán na nga mangasassu kadàta se mangalà kadaya asnu tada,” nán da.

¹⁹ Ay díkod nawe da kitu pakammuwan da kitu balay tu Jose se da inamomanán nala kitu gagyangán natu balay.

²⁰ Ay nán da, “Apu, kitu nunna nga neà-angay mi kanedi nga gumátang ka ammay,

²¹ ay tura nepatulli kammin kadakami ngámin datu pirà a pinagbáyad mi.

Nammuwán mi kane dumatang kami kitu dagus mi. Kane lùtán mi datu langgusti mi, ay tura la atán datu pirà mi nga áwan nàsáy. Ay díkod nilbet mi da kammin.

²² Ay se nangitúgut kami ka sabáli nga pirà ka igátang mi manin ka kanan mi. Akkan mi ammu nu inna tu nangippáy kammin kadatu pirà mi kadatu langgusti mi,” nán da.

²³ Ay summungbát tu tolay ya nán na, “Akkan kayu wa malídug. Akkan kayu pe nga magansing. Ta ya Dios nu nga Dios kam naya ama nu ya nagpippáy ka pirà kadatu langgusti nu ka para kadakayu. Nálà ku mà datu pir-pirà nu,” nán na. Ay se na nga nelawán tu Simeon.

²⁴ Ay nippan natu tolay da ka balay tu Jose. Ay kane dumatang da, ay niddán nada ka pinagusesu da. Ay niddán na pe datu asnu da ka kanan da.

²⁵ Ay nesagána pe datu magwawági datu panaruanggam da kitu Jose, ta idde da kaggína nu umbet nu agpapásu. Ata nakagi da kaggída nga mamásu da kitúni.

²⁶ Ay kane umbet tu Jose yin kitu balay na, ay nilbetán da pe yin datu panaruanggam da kaggína, ay se da nga nagukkab panda kitu lusà ka ammatag da kaggína.

²⁷ Ay se la sinaludsud tu Jose nu mapà-paanna kam ya biy-biyág da. Ay nán na, “Ay tu ama nu, tu lálakay nga nán nu kitun, sibbiyág pikam? Nabílag kam?” nán na.

²⁸ Ay nán da, “Saay, ápu. Sibbiyág se nabílag kam nge ama,” nán da. Ay se da nga nagpalintud se nagukkab kitu àráng na.

²⁹ Ay se na nasingan tu Benjamin na kurug wagi na kane iapág natu mata na. Ay nán na, “Aggína tu nán nu kiyà kitun na ud-udiyán na wagi nu? Kalakkán naka ne Dios, ugu!” nán na.

³⁰ May nagkirut nagtálaw tu Jose ta ningbáwan pà nang kitu wagi na, ay magissasangit tin. Ay tútu nawe summángit kitu isa nga kuwartu.

³¹ Ay se la nga nagidárup se la nga lumawán. Ay se na la nga nán kadatu bobonan na kane madurayán na ngin tu uray na, “Ara ngin. Magdasár kayu win,” nán na.

³² Ay díkod dinasarán da tu Jose nga sissa. Ay dinasarán da pe datu wawwági na kampela ngin nin. Ay nesibna kampela datu iEgipto win kaggída, áta kannawan datu iEgipto tu mepangán kadatu Hebreo. Ata melalais kanu datu iEgipto nu mepangán da kadatu Hebreo.

³³ Ay díkod nagtugaw da ngámin kitu àráng tu Jose. Ay nagsasarunu da manggayát kitu manákam panda kitu udiyán. Ay magsisinningan da ngala ta pagballà da tu kà-kàwaán da.

³⁴ Maggayát kitu tebol natu Jose datu idasár da kaggída. Ay tu binglay tu Benjamin, ay mamillimma tu kaadu na kitu kuwa datu duddúma. Ay nepangán se nepaginum da kitu Jose, ay naggan-gánas da ngámin.

44

Tu nangngagi natu Jose kitu amansi na kitu Benjamin

¹ Ay se la nga binílin tu Jose tu pakammuwan na kitu balay na nga nán na, “Pannuwam datu langgusti da ka ammay panda kitu mabaal da akkatan. Ay ippáy mu kammin pe daya pir-pirà da kadaya langgusti da ki otun ammay.

² Ay se mu ippáy pe ya napatag akap ku kitu langgusti natu udiyán kaggída kabulun natu pirà na kiya otun na ammay,” nán na.

Ay kinuwa kurug natu pakammuwan da kitu balay tu kinagi tu Jose.

³ Ay kane nawà-wada ngin kitu pagmakát, ay pinapan dada ngin. Nelúgán da datu agtu da kadatu asnu da.

⁴ Ay kane makaadayyu da ka bitti kitu íli, ay nán tu Jose kitu pakammuwan na kitu balay na, “Ara, mawe mu da aplan. Ay nu masimát muda, ay nán mu kaggída, “Tura pe nadakè ya pagsubálit nu ki napiya ta! Tura nu sinákaw ya napatag ga akap na apu ku?

⁵ Ittu mà yán ya agginumán na, se ittu pe yán ya us-usaran na nga mamadtu. Nakabásul kayu a kurug kaggína,’ nán mu kaggída,” nán na.

⁶ Ay nawe kurug impal natu pakammuwan ne Jose da. Ay díkod kane masimát nada, ay kinagi na kurug datu na pekagi tu Jose.

⁷ Ay nán da kaggína, “Taanna, ápu, tura ummán kiyán ya aggun-únim! Wayya mi la nád màwa ya ummán kiyán?

⁸ Ay datu pirà a nasuwà mi kadatu langgusti mi kitun, ay nepatulli mi da mà. Ay tura mi mán kammin na takáwan ya pirà onu balitù naya apu mu!

⁹ Ay nu iinna ya pakasmàán mu kiyán na akap, ay papatay mu, ay dakami nga mabansi ay paasassu kami pe yin kikaw,” nán da.

¹⁰ Ay tútu nán na, “Mayát tà kiya nán nu, ngamay ya pakasmàán ku wala kiya akap ya magbalin ka asassu ku. Ay daya duddúma kadakayu ay akkan da nga mapabásul,” nán na.

¹¹ Ay díkod dintagán da nga dágus datu agtu da, ay se da nga bùliyán datu langgusti da.

¹² Ay ginayatán na kurug tu magsápul kitu akap. Ginayatán na kitu manákam panda kitu udiyán kaggída. Ay nasmà na tu akap kitu langgusti tu Benjamin.

¹³ Ay kane mammuwán datun, ay pinìsi da datu bádu da ta magpannakit da. Netakay da kammin datu agtu da kadatu asnu da, ay se da ngámin magulli kammin kitu íli.

¹⁴ Ay kane dumatang de Juda nga magwawági kitu balay tu Jose, ay atán kam tu Jose kitúni. Ay díkod nagukkab da kitu lusà kitu àráng na.

¹⁵ Ay nán tu Jose kaggída, “Taanna, tura nu kinuwa yán! Akkan nu ammu nga iyà ay annung ku ammuwan ya panda ngala oray akkan ku nasingan?” nán na.

¹⁶ Ay nán natu Juda kaggína, “Akkan mi ámmu ya kagiyan mi kikaw, ápu. Ay áwan mi pe makagi. Akkan mi pe ammu nu nágan naya kuwaan mi, ta senu kurugan nakami nga áwan mi kinuwa nga nadakè. Ammánis kid Dios idi kadakami. Magasassu kami kikaw win, ápu, dakami ngámin se iya wagi mi nga nakasmàán nu kitu akap,” nán na.

17 Ngamay nán tu Jose, “Akkan. Akkan ummán kiyán ya kuwaan ku. Tittu ya nakasmàán kitu akap ya magbalin ka asassu ku. Ngamay nu dakayu, mawe kayu win kiya ama nu. Awan nu wa básul, ay díkod áwan pe màwa kadakayu.”

Nakim-imallà tu Juda gapu kitu Benjamin

18 Ay se la nga umadanni tu Juda kitu giyán na, ay se na nán, “Apu, ginám agpà ya kagiyan ku. Akkan nà agpà a lùsawan, ta atán kagiyan ku. Ammù a ummán ki turáy na ári mismu ya turáy mu.

19 Sinaludsud mu mà kadakami, ápu, nu atán pikam ama mi se nu atán wagi mi.

20 Ay kinagi mi kikaw, ápu, nga atán ama mi may lalakay yin, ay se atán pikam pe isa nga wagi mi nga udiyán mi nga pútut ne ama kiya kalalakay na. Uwad wagi na, ngamay natay yin. Díkod sissa ngin na an-anà ne ama kitu isa nga atáwa na. Ay pà-pàgan tutu wala ama yán na udiyán mi.

21 Ay se pinilbet mu kadakami ta nán mu wa piyán mu wa masingan.

22 Ay kinagi mi kikaw nga akkan mapanáwan na ababbing ya ama mi, áta ipatay ne ama ya keadayu naya ababbing.

23 May nán mu kadakami nga nu akkan mi ikiwid ya udiyán mi, ay akkan kami tagge magpassingan nin kikaw.

24 Ay kane magulli kami ke ama, ay kinagi mi kaggína datu kinagim kadakami.

²⁵ Ay kane pagullian nakami manin ne ama kanedi nga gumátang ka kanan mi,

²⁶ ay kinagi mi kaggína nga akkan kami makapagulli, ta akkan kami makapagpassingan kitu apu nu akkan mi kabulun ya udiyán na wagi mi. ‘Mawe kami la nu pekíwid mu kadakami ya wagi mi nga udiyán,’ nán mi kaggína.

²⁷ Ay tútu nán ne ama kadakami, ‘Ammu nu nga dudduwa dayán na annánà ku kitu naniyumán kadakayu.

²⁸ Tu isa ay áwan nin. Nán ku kitun na kinnán ulolag. Ay áwan ku nasingan nin kaggína ka panda.

²⁹ Ay nu itálaw nu manin idi ya isa, ay se tura la atán màwa nga nadakè kaggína, ay ipatay ku tutu wala ngin ya agpannakit ku,’ nán na.

³⁰ Díkod ummán ka ya biyág ne ama, ay atán kiya ababbing. Díkod nu magulli kami ke ama nga áwan ya an-anà,

³¹ ay ipatay na ya pannakit na, nu áwan na masingan na kabulun mi ya an-anà. Ay dakami ya bátug gapu naya pannakatay ne ama, nu tura la kurug ga matay gapu ki pannakit na gapu kiya an-anà.

³² Ta iyà, ápu, ya makakaammu kiya ababbing. Kinagi ke ama nga, ‘Nu akkan ku mepatulli ya ababbing kikaw, ay iyà ya mapabásul ka panda ki agbiyág ku.’

³³ Díkod, pangaásim agpà ala, ápu, ta iyà ala ngin ya magbansi nga magasassu kikaw, akkan ya an-anà. Pekíwid mu agpà ala ngin ya

ababbing kadaya wawwági ku nga magulli kammin ke ama.

³⁴ Ta akkan nà makapagulli ke ama nu akkan ku kabulun ya an-anà. Lùsawan ku sinnan ya nadakè a màwa ke ama nu akkan na nga masingan ya an-anà,” nán tu Juda.

45

Tu nagpakammu natu Jose kadatu wawwági na

¹ Ay akkan tutu wala madurayán tu Jose yin tu aggissa-sangit na. Ay tútu pinatálaw na ngámin datu bobonan na nga atán kitu giyán na. Díkod tittu tu Jose se datu wawwági na kane magpakammu kaggída.

² Ay se la nga nagogolán tu Jose. Ay díkod nagína datu iEgipto se datu bobonan tu ári tu sangit na.

³ Ay nán tu Jose kadatu wawwági na, “Iyà e Jose. Sibbiyág pikam kurug ama?” nán na. Ngamay akkan makasungbát datu wawwági na ta nagansing da.

⁴ Ay díkod nán tu Jose kadatu wawwági na, “Umbet kayu kod kídi.” Ay ummadanni da kurug kaggína. Ay nán na manin, “Iyà e Jose nga wagi nu, nga neláku nu kitun kadatu maglà-láku, ay neláku dà kídi Egipto.

⁵ Akkan kayu magpannakit, se akkan nu pe lùsawan daya baggi nu kampela ngin gapu ki nangiláku nu kiyà kanedi. Ata ittu ya nangidalenán ne Dios kiya nagpainunna na kiyà kanedi, ta senu iyà ya mamiyág kadakayu.

⁶ Ata duwa dagun nin idi nga ulát, ay limma dagun pikam ma áwan makapagmúla, ay díkod áwan pe magáni.

⁷ Pinaginunna nà e Dios kanedi, ta senu biyágan takayu se daya akkobung nu, ay díkod gumánab kayu.

⁸ Díkod ya kurug na, ay akkan dakayu ya nangipàrob kiyà kanedi, nu di e Dios. Pinagbalin nà ka kangatuwán na upisiyál naya ári. Iyà ya pakammuwan naya ári ki ngámin na iturayán na, ay se iyà pe ya mangitur-turáy ki ngámin Egipto.

⁹ Ara mawe kayu win, ta we nu kagiyan ke ama nga pinagbalin nà nge Dios ka apu daya ngámin iEgipto. Kagiyan nu kaggína nga palbetan ku kanedi. Ay karuwan na ya umbet.

¹⁰ Ta magyán kayu ngámin ka íli Gosen, dakayu se ngámin da annánà nu, se daya ngámin na animál nu, se daya ngámin na kuw-kuwa nu.

¹¹ Ay tarànan takayu kattoni. Iddán takayu ka kanan nu, ta limma dagun pikam idi nga ulát. Ta nu akkan, ay mabis-bisinán kayu ngámin se daya tarakan nu wa animál.

¹² Ay nasingan dà in na mismu, ay oray ye Benjamin na wagi ku, ay nasingan na nga iyà mismu kurug idi nga makibàbànan kadakayu.

¹³ Ara, mawe kayun, ta ilbet nu we ama kanedi. Ikagi nu kaggína nu mapaanna ya angrispitár da tutu wala kiyà kanedi Egipto. Ay kagiyan nu pe kaggína ngámin daya nas-asingan nu.”

¹⁴ Ay se na nga ginàbal tu Benjamin na wagi

na se sumángit. Ay sumángit pe tu Benjamin.

¹⁵ Ay sumángit pe nga nangummà kadatu wawwági na. Ay se la pe yin na nakiamomán datu wawwági na kaggína.

¹⁶ Ay kane madámag natu ári nga inumbet datu wawwági ne Jose, ay naganggam se datu upisiyál na.

¹⁷ Ay nán tu ári kitu Jose, “Kagiyam kadaya wawwágim nga tàyan da daya asnu da ka ammay, se da la nga magulli kammin ka Canaan.

¹⁸ Pálà mu kaggída nge ama nu se daya akkobung na, se da umbet kammin kanedi. Pekagim nga iddè kaggína ya kapiyán na giyán kanedi Egipto. Ay adu ya makkán kanedi Egipto nga pagbiyág da.

¹⁹ Masápul la ikagim pe kaggída nga maggalà da kadaya karisun kanedi Egipto nu mawe da ngin, ta pangitàyán da kadaya annánà da se kadaya attáwa da. Ay se da la nga umbet kammin kanedi kabulun da nge ama nu.

²⁰ Akkan da paglídug daya kuw-kuwa da nga mabansi, áta iddè kaggída daya kapiyán kanedi Egipto,” nán natu ári kitu Jose.

²¹ Ay kinurug datu annánà tu Israel tu kinagi natu ári. Ay niddán tu Jose da ka karisun, se nada pe pinabalúnán nga ummán kitu kinagi natu ári.

²² Niddán nada ka aggisa da nga páris sa pagsukatán da nga bádu nga nappiya. Ngamay niddán na tu Benjamin ka tallu gatut ta pirà nga pinaláta se limma páris nga nappiya nga bádu nga pagsukatán na.

²³ Ay tu ama na, ay pinaw-ítán na ka sangapúlu wa asnu nga napakagtuwán kadatu nappiya nga prroduktu nga gayát ka Egipto. Niddán na pe ka sangapúlu nga babbay ya asnu nga napakagtuwán ka ammay se sinápáy, se duddúma pikam ma akakkanan nga masápul na nu umbet ka Egipto.

²⁴ Ay se na ngin pinapan datu wawwági na. Ay binílin nada kane magrubbuwát da ngin. “Akkan kayu a nga magsasáwad ki dálen,” nán na.

²⁵ Díkod nagrubbuwát da ka Egipto. Ay kane dumatang da ka Canaan, kitu balay Jacob nga ama da, ay

²⁶ nán da kaggína, “Sibbiyág kod mà e Jose! Aggína ya ap-apu ki ngámin Egipto,” nán da. Akkan nakoni tu Jacob. Akkan nada nga kurugan.

²⁷ Ngamay kane kagiyan da ngin ngámin datu kinag-kagi tu Jose, ay se kane masingan na datu karisun na pinálà tu Jose kaggída nga pangitáyán da kaggína, ay pummiya tu uray na.

²⁸ Ay nán tu Jacob, “Nágan na pikam mala ya masápul ku ammuwan? Sibbiyág pikam gáyám me Jose nga an-anà ku! Masápul mawe yà a sinnan ki kasibbiyág ku pikam,” nán na.

46

Tu nipappan de Jacob nga tangabalay ka Egipto

¹ Ay díkod inalà tu Jacob ngámin datu kuw-kuwa na, ay se la nga nagrubbuwát nga mawe ka giyán Jose. Ay kane dumatang ka

Beerseba, ay nagdátun ke Dios, nga Dios pe natu Isaac nga ama na.

² Ay kitu gabi, ay inamomanán ne Dios kitu ummán ki tagenap na. Ay nán na, “Jacob, Jacob!” nán na. “Inna tun, Apu,” nán na.

³ Ay se nán ne Dios, “Iyà e Dios, nga Dios natu ama mu. Akkan ka nga magansing nga mawe ka Egipto, ta kitúni, ay pagbalinan ku ka adu tutu wala daya gakagaka mu, ay magbalin da ka abay nga nasiyon.

⁴ Bulunan taka nga mawe ka Egipto, ay alà ku kammin daya gakagaka mu kanedi nga íli. Nu matay ka ngin, ay e Jose ya mamaluggagsát kikaw,” nán na.

⁵ Ay se la nagrubbuwát tu Jacob ka Beerseba. Netakay datu pútut na ka karisun nga nidde natu ári nga pangitàyán da kaggína. Netakay da pe datu pútupútut da, se datu attáwa da kadatu karisun.

⁶ Netúgut da pe datu ngámin na báka da, se ngámin na kuw-kuwa da nga naurnung da kitu nag-agyán da ka Canaan. Díkod nawe tu Jacob ka Egipto kabulun na ngámin datu gakagaka na;

⁷ datu ngámingámin annánà, se datu ngámingámin appúku na.

⁸ Tu dedi ya ngag-ngágan datu iIsrael nga pútupútut kam tu Jacob nga nawe ka Egipto: Tu Ruben nga manákam nga pútut na

⁹ se datu ngámin pútupútut tu Ruben nga lalláki nga ittu de Hanoc, tu Pallu, tu Hezron, se tu Carmi.

¹⁰ Tu Simeon nga pútut Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Jemuel,

Jamin, Ohad, Jakin, Zohar, se tu Saul nga pútut na kitu iCanaan na babay.

¹¹ Tu Levi nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Gerson, tu Kohat, se tu Merari.

¹² Tu Juda nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Er, Onan, Sela, Perez, se Zera (ngamay natay tu Er se tu Onan ka Canaan). Kabulun da pe datu pútupútut tu Perez nga tu Hezron, se tu Hamul.

¹³ Tu Isacar nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga de Tola, Puva, Yob, se tu Simron.

¹⁴ Tu Zebulun nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Sered, tu Elon, se tu Jaleel

¹⁵ (tu dayán datu annánà de Jacob se tu Lea nga neanà ka Paddan-aram. Ay uwad pe tu Dina nga pútut na nga babay. Tallu púlu se tallu ngámin datu pútupútut tu Jacob kitu Lea).

¹⁶ Datu pútupútut natu Gad nga lalláki, ay tu Zifion, tu Aggi, tu Suni, tu Ezbon, tu Eri, tu Arodi, se tu Areli.

¹⁷ Datu pútupútut tu Aser nga lalláki, ay tu Imna, Isva, Isvi, Beria, se tu Sera nga wagí da nga babay. Ay kabulun da pe datu pútupútut tu Beria nga lalláki nga ittu de Heber, se tu Malkiel

¹⁸ (tu dayán datu pútupútut tu Jacob kitu Zilpa nga asassu da nga nidde tu Laban kitu Lea nga pútut na. Sangapúlu se annam da ngámin).

¹⁹ Ay datu pútupútut natu Jacob nga lalláki kitu Raquel, ay tu Jose, se tu Benjamin.

²⁰ Ay datu pútupútut natu Jose nga lalláki ay

tu Manase se tu Efraim nga annánà na kitu Asenat, nga an-anà tu Potifera nga pádi ka On. Neanà da ka Egipto.

²¹ Ay datu pútupútut tu Benjamin nga lalláki, ay tu Bela, Beker, tu Asbel, tu Gera, tu Naaman, tu Ehi, tu Ros, tu Muppm, tu Huppm, se tu Ard.

²² (Tu dayán datu pútupútut natu Jacob kitu Raquel. Sangapúlu se appát da ngámin).

²³ Nawe ka Egipto pe tu Dan se itu Husim nga pútut na nga lalláki.

²⁴ Nawe pe tu Naftali se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Jazeel, tu Guni, tu Jezer, se tu Sellim.

²⁵ (Tu dayán datu pútupútut natu Jacob kitu Bilha nga asassu da nga nidde natu Laban kitu Raquel. Pittu da ngámin).

²⁶ Ay ya dágup ngámin datu pútupútut tu Jacob nga nawe ka Egipto, ay annam púlu se annam da ngámin. Akkan meráman datu attáwa datu pútupútut na nga lalláki.

²⁷ Ay datu pútupútut tu Jose nga lalláki ay dudduwa da. Ya dágup datu ngámingámin na akkobung natu Jacob nga inumbet ka Egipto ay pittu púlu.

Nagyan de Jacob nga tangabalay ka Gosen

²⁸ Pinaginunna natu Jacob tu Juda nga mawe kitu giyan tu Jose nga mangagi kaggina nga saktan nada ka Gosen. Ay dikod dumatang da ka Gosen.

²⁹ Ay tu Jose, inalà na tu lúgan na, se na nawe sinabat tu ama na nga Israel ka Gosen. Ay kane

makaadanni kaggína, ay ginàbal na se la sumángit ka nabayág.

³⁰ Ay nán natu Israel kitu Jose, “Ay oray yà ala matay yin, ta nasingan taka ngin na sibbiyág,” nán na.

³¹ Ay nán ne Jose kadatu wawwági na se kadatu akkobung natu ama na, “Mawe yà kagiyan ke ári nga atán kayu win nga naggagayát ka Canaan, dakayu se de ama nga inumbet mepagyán kiyà kanedi.

³² Kagiyan ku pe kaggína nga magtar-tarakan kayu ka karneru se daya duddúma nga an-animál. Kagiyan ku kaggína nga nilbetán nu ngámin daya tarakan nu se ngámin daya kuw-kuwa nu.

³³ Ay nu palbetan nakayu ya ári, ay se na saludsúdan nu nágan naya ubra nu, ay

³⁴ kagiyan nu wala kaggína nga magtar-tarakan kayu ka karneru se daya duddúma nga animál. Kagiyan nu wa ittu yán ya ubra nu nanggayát kitu kabibitti nu, ay se ittu yán pe ya ubra datu apuapu nu. Ittu yán ya kagiyan nu ta senu pagyanan nakayu ka Gosen. Ata lùsawan daya iEgipto ya mepagyán kadaya maragtarakan ka karneru,” nán tu Jose.

47

¹ Ay díkod nawe tu Jose kinagi kitu ári nga nán na, “Atán de ama ngin se datu wawwági nga gayát ka Canaan. Inalà da ngámin datu karneru se kalding se datu báka da, se ngámin na kuw-kuwa da. Atán da ka Gosen nin,” nán na.

² Ay se na inayabán ya limma kadatu wawwági na, ay se nada nga iam-ammu kitu ári.

³ Ay nán natu ári kadatu wawwági tu Jose, “Nágan naya ubra nu?” nán na. Ay nán da nga summungbát kitu ári, “Maragtarakan kami ka karneru, ápu, nga ummán kadatu man-mannákam mi,” nán da.

⁴ “Inumbet kami, ápu, nga makipastu ka makaru wala kanedi giyán nu, ta áwan mi mabalin pangipastorán kadaya karneru mi kannán Canaan, ta napágus tutu wala ya ulát kannán. Ay túya nu mabal-balin kuma ngala, ápu, ay magyán kami nga makaru ka íli Gosen,” nán da kitu ári.

⁵ Ay se la nán natu ári kitu Jose, “Atán nin ne amám se daya wawwágim.

⁶ Ay ikaw ya makammu ki ngámin lusà kídi Egipto. Pagyanan muda ka Gosen, ta ittu ya kapiyán na lusà kanedi Egipto. Ay nu atán ammun kaggída nga makammu magpastor, aggída ya pakammuwan mu kadaya bákà,” nán na.

⁷ Ay se la nga nilbet tu Jose tu Jacob nga ama na kitu giyán tu ári. Ay binindisiyonán tu Jacob tu ári.

⁸ Ay nán natu ári kitu Jacob, “Piga dagun mu win?” nán na.

⁹ Ay nán tu Jacob kitu ári, “Magatut se tallu púlu win, ápu ya dagun ku. Abibbà ya biyág ku se narígát pànang nga akkan ummán kadatu mannákam ku. Adaddu tu inagbiyág da oray nagali-alit da pe,” nán tu Jacob.

¹⁰ Ay binindisiyonán manin tu Jacob tu ári, se la nga nawe yin.

¹¹ Ay díkod pinagyán tu Jose tu ama na se datu wawwági na ka Egipto. Niddán nada ka lusà da kitu giyán nga adanni ka íli Rameses, ta ittu tu kapíyán na lusà kannán. Ittu yán tu kinagi natu ári nga kuwaan na.

¹² Ay niddán tu Jose tu ama na se datu wawwági na se datu ngámin na akkobung natu ama na ka kanan da. Nepà-pànung na kampela ngin nin ki kaadu naya tangabalay.

Tu naggulát na

¹³ Napágus tu ulát pikam ka Egipto se ka Canaan, ay díkod áwan kanan datu tolay. Ay tútu kumapsut da ngámin.

¹⁴ Ay tu Jose tu naurnúngán ngámin datu pir-pirà datu tolay ka Egipto se Canaan ta negatángan da ka ammay kaggína. Ay se na nippannán datun kitu ári.

¹⁵ Ay kane mammin tu pirà datu tolay yin ka Egipto se Canaan, ay áwan da ngin na igátang. Ay umbet datu tolay kitu Jose nga magadang ka kanan da. “Iddán dakami mán ka kanan mi. Akkan dakami agpà pagdudoray yala nga matay. Awan mi tutu wala nga pirà in,” nán da.

¹⁶ Ngamay nán tu Jose kaggída, “Ay nu áwan nu pirà in, ay oray daya animál la ngin ya ikálap nu ki kanan nu,” nán na.

¹⁷ Ay díkod nilbetán da pe yin datu báka da kitu Jose. Niddán tu Jose da ka kanan da. Kasukát datu kabalyu da, karneru da, báka da,

onu datu asnu da. Ay niddán nada ka kanan da kitun na dagun ka kasukát datu báka da.

¹⁸ Ay kane malpás tun na dagun, ay inumbet manin datu tolay kitu Jose. Ay nán da kaggína, “Akkan metuláyaw kikaw, ápu nga áwan ya ngámingámin nin kadakami. Awan mi pir-pirà in, ay áwan mi tutu wala báka pe yin. Tittu win ya lusà mi se ya baggi mi ya nabansi yin.

¹⁹ Akkan dakami agpà pagdudoray ta lùsawan mi ya matay. Gatángan dakami yala ngin se daya lusà mi. Iddán dakami yala ka kanan mi. Magasassu kami yala ngin kiya ári, ay se kuw-kuwa na pe daya lusalusà mi. Iddán dakami ka ammay ya pagbiyág mi se talìgì mi, ta senu atán agpà imúla mi, ta senu akkan masáyang ya lusà,” nán da.

²⁰ Ay díkod nagátang tu Jose ngámin datu lusà ka Egipto para kitu ári. Ata neláku ngámin datu iEgipto datu tal-tálun da, ta napágus tutu wala tu ulát ka Egipto. Díkod, ngámin datu tálun da, ay kuw-kuwa natu ári da ngámin nin.

²¹ Ay pinagbalin tu Jose ngámin datu tolay ka asassu natu ári. Nilbetán na ngámin datu tolay kadatu il-íli ki ngámin Egipto.

²² Tittu datu lusà datu pappádi tu akkan ginátang tu Jose. Ata atán ya suwildu datu pappádi nga gayát kitu ári. Ay ittu tun tu pinagbiyág da. Ay díkod akkan da tagge neláku datu lusà da.

²³ Ay díkod nán natu Jose kadatu tolay, “Kídi yin, ay ginátang takayu ngámin nin se daya tal-tálun nu nga kuw-kuwa naya ári tada. Iddán takayu ka aggi, ay mulán nu daya tal-tálun nu.

24 Ay nu aggagáni, idde nu ya pagkalimma naya maápit nu kiya ári. Ay ya appát ta pagkalimma ay ittu ya kuwa nu. May ráman nayán ya aggi nu se kanan nu wa tangabalay,” nán tu Jose.

25 Ay nán datu tolay, “Biniyág nakami. Metul-túluy kuma ya kinamárum kadakami, ápu. Magasassu kami yala kiya ári,” nán da.

26 Díkod gapu kitu Jose, ay ittu tun tu lintag da panda kadedi nga al-algaw ka ngámin Egipto, nga midde kiya ári ya pagkalimma naya ápit da tolay. Tittu datu lusà datu pappádi datu akkan nepakin-kuwa kiya ári.

Tu nuddi nga bîlin tu Jacob

27 Ay díkod datu gakagaka natu Jacob nga ittu datu nepangágan ka Israelita, ay nagyán da ka Egipto ka íli Gosen. Umadu da tutu wala kitúni, ay se bumánang da pe kitúni.

28 Sangapúlu se pittu dagun na nagyán tu Jacob ka Egipto. Dinatang na ya magatut se appát púlu se pittu dagun se la natay.

29 Ay kane tagay matay tu Jacob bin, ay pinalbet na tu Jose, ay se na nán kaggína, “Nu pàgan nà, ay atán mán ya ipàwà kikaw. Ippáy mu ya ímam kiya panìgad lappu ku, ay se mu isipata kiyà nga ipatag nà, se kuwaan mu ya ipàwà kikaw. Akkan dà itaman kanedi Egipto.

30 Nu matay yà ay itálaw dà kanedi Egipto. Itaman dà kitu neketamnán datu ama ku se kakay ku,” nán na. Ay nán tu Jose, “Ó, ama. Ittu yán ya kuwaan ku nu ittu ya piyán mu,” nán na.

³¹ Ay nán tu Jacob, “Isipatám kiyà nga kurug ga kuwaan mu yán,” nán na. Ay nesipata natu Jose kurug. Ay se la nga nagùmà tu Jacob kitu ùluwán natu káma na ka aggyáman na.

48

Tu namindisyon tu Jacob kadatu annána tu Jose

¹ Akkan nabayág ka panda, ay uwad nangidámag kitu Jose nga magtakit tu ama na. Díkod, nawe da nga maggaáma se tu Manase se tu Efraim.

² Ay kane dumatang da, ay kinagi da kitu Jacob, “Atán ne Jose nga pútut mu nga maggagáyám kikaw,” nán da. Ay díkod, pinaturínán na la tu bumáangun se magtugaw kitu káma na.

³ Ay nán tu Jacob kitu Jose, “E Dios nga mannakabalin, ay nagpassingan kiyà ka íli Luz ka Canaan. Binindisyonán nà, ay se na

⁴ nán kiyà, ‘Paganában taka se paaduan ku tutu wala daya gakagaka mu, ta pagbalinan kuda ka adu wa nagbal-baláki nga nas-nasiyon. Ipakin kuwa ku pe idi Canaan kaggída ka kuw-kuwa da ka áwan panda,’ nán na.

⁵ Ay de Manase se Efraim nga pútupútut mu wa lalláki nga neanà kanedi Egipto kitu akkan ku pikam ma nilalbet kanedi, ay bílang annána kuda nga ummán kade Ruben se Simeon.

⁶ Ay daya pútupútut mu pikam nga lalláki, ay ittu dayán daya pútut mu. Akkan ku ibílang pútut ku dayán. Ay ipatáwid mu kaggída daya ipatáwid mu kuma kade Manase se Efraim.

⁷ Kuwaan ku idi gapu kitu ina mu wa Raquel. Nipnakit ku tutu wala tu nekatay na kitu naggayát mi ka Paddan. Uwad kami yin ka Canaan kitu nekatay na. Tare kami ad-adayyu pikam kitun ka Efrata (Betlehem kam yán). Ay tútu netaman na la ngin kitúni, kitu adanni kitu bíkat kalsáda nga mameyag ka Efrata.”

⁸ Ay kane masingan tu Israel datu pútupútut tu Jose nga lalláki, ay nán na, “Iin dedi?” nán na.

⁹ Ay nán tu Jose, “Pútupútut ku dayán nga nidde ne Dios. Neanà dayán kanedi,” nán na. Ay nán tu Israel, “Ilbet muda mán kidi giyán ku, ta senu mabindisiyonán kuda,” nán na.

¹⁰ Ay gapu ta lalakay pà nang tu Jacob bin, ay ittu tu akkan makasingan nin. Ay tútu nippan natu Jose datu annánà kitu giyán na. Ay ginàbal nada se nada pe umàán.

¹¹ Ay nán natu Jacob kitu Jose, “Akkan ku innanamán na masingan taka manin. Ngamay, sinnam, nepalúbus ne Dios nga masingan taka se daya pútupútut mu pe,” nán na.

¹² Ay se la nga inalà tu Jose datu pútupútut na nga neaàrun kitu Jacob, ay se nagukkab panda kitu lusà kitu àráng na.

¹³ Ay se la nga nilbet manin natu Jose tu Efraim se tu Manase kitu giyán tu Jacob. Nepanin-kasígid tu Efraim kaggína, ay nepanin-diwanán tu Manase.

¹⁴ Ngamay pinagbangkál na datu íma na se na neparotun tu diwanán na kitu Efraim, oray nu aggína tu udiyán, se itu kasígid na ay neparotun na kitu Manase nga ittu tu

manákam.

¹⁵ Ay se na bindisiyonán da* nga nán na,
 “E Dios nga ittu ya sinur-súrut datu mannákam
 ku nga Abraham se Isaac,
 ay aggína pe ya nagtag-tagasíngan kiyà panda
 kadedi ya al-algaw.

¹⁶ Aggína pe ya nangibon ka anghel na nga
 nangiadayyu kiyà kadaya nadakè. Ay
 aggína ya magkallà kadedi nga annánà.
 Ay gapu kaggida, ay akkan mataatay ya
 ngágan ku se daya ngágan datu
 mannákam ku nga Abraham se Isaac;
 Ay umadu tutu wala kuma daya gakagaka da,”
 nán na.

¹⁷ Ay kane masingan tu Jose nga nepaparotun
 tu diwanán na kitu úlu ne Efraim, ay tareyan
 na. Ay nekalit na tu íma natu Jacob kitu úlu ne
 Manase.

¹⁸ Ay nán tu Jose kitu ama na, “Nasábag ka,
 ama. Ta idi ya manákam kaggída. Iparotun mu
 ya diwanán na ímam kaggína,” nán na.

¹⁹ Ngamay ipílit natu ama na tu piyán na nga
 nán na, “Ammù yán, ugu. Umadu pe daya
 gakagaka na, ay se magbalin pe ka naturáy.
 Ngamay ya udiyán na, ay magbalin ka
 natù-turáy may aggína. Ay daya gakagaka na,
 ay umadu da tutu wala pe, ay se magbalin da
 ka nagbal-baláki nga nas-nasiyon,” nán na.

²⁰ Ay ittu lugud tun na algaw tu
 inangbindisiyon na kadatu annánà a nán na,

---

* **48:15 48:15** Ya namindisiyon na kaggída ay ummán ka e Jose
 kammin pe ya binindisiyonán na.

“Daya iIsrael ay mamindisiyon da pe yin gapu kadaya ngag-ngágan nu. Ay nán da,

‘Pagbalinan nakayu we Dios ka ummán kade Efraim se Manase,’ nán da,” nán na.

Ay díkod nepadúma tu Efraim kitu Manase kitu inangwa na.

²¹ Ay se la nga nán tu Israel kitu Jose, “Ammum nga tagay yà a matay yin. Ay e Dios sala ya mamul-bulun kikaw. Ay ípalúbus na kuma nga makapagulli ka kammin kiya íli daya man-mannákam mu.

²² Ay ya isa pe, ay tu lusà nga nálà ku kadatu Amorreo kane abákan kuda ki gubát, ay ikaw ya pangiddanán ku nga akkan wayya daya wawwágim nga lalláki,” nán natu Jacob.

49

Tu nuddi nga kinag-kagi natu Jacob kadatu pútupútut na nga lalláki

¹ Ay se la nga pinàrawán tu Jacob ngámin datu pútupútut na nga lalláki. Ay nán na kaggída, “Magguurnung kayu ngámin kídí ta kagiyan ku kadakayu daya mà-màwa kadakayu kadaya masanguwánan na al-algaw.

² Magguurnung kayu se kayu manggìna, dakayu wa pútupútut ne Jacob. Ginán nu ya kagiyan ne Ísrael nga ama nu.

³ Ruben, ikaw ya manákam. Ikaw ya nunna nga pútut ku kitu kabilag ku pikam. Ikaw pe ya kadayáwan se ikaw ya katurayán kadaya pútut ku.

⁴ Ngamay ummán ka ka balnag nga akkan meturung. Díkod akkan ikaw win ya katurayán.

Ata rinag-ragitán mu ya idda naya ama mu,
se rinag-ragitán mu ya dáyaw na,
ta inlay mu ya naniyumán kikaw.

⁵ Dakayu Simeon se Levi, dakayu nga magwagi
naranggás kayu kadaya ampiláng nu.

⁶ Akkan ku iannúgut ya uray ku kadaya
lam-lammat nu.

Maddi yà pe makilangláng kiya bungguay nu.
Ta pummatay kayu gapu wala ta atán lùsawan
nu,

ay se ur-uráyan nu wala nga piltángan daya
báka.

⁷ Nadakè kuma ya kapàyanán daya gakagaka
nu, ta áwan nu agkallà nu malùsaw kayu.

Nadakè kuma ya kapàyanán nu, ta narawat
kayu nu makarungat kayu.

Ay túya mawara-warà kayu kuma kanedi,
ay metar-tarerà kayu kanedi íli Israel.

⁸ Ikaw Juda, ay pàgan daka daya wawwágim
ma lalláki.

Abákan mu daya kumalínga kikaw.

Ay ngámin daya wawwágim ma lalláki ay
dayáwan daka.

⁹ Ikaw, ay árig mu ya bumarítu wa láyon.

Nu mabalin mu kanan ya nígay mu, mawe ka
kammin kiya agsiruán mu.

Magidda ka nga magimáng nga ummán kiya
kuwaan daya láyon.

Ay áwan naturad da manglukág kikaw.

¹⁰ Ikaw Juda, ay magturáy peyapeyang daya
gakagaka mu,

Panda ki ilalbet naya magturáy nga ittu kurug
ya katurayán.

Ay aggína ngin ya kur-kurugan da tolay se
day-dayáwan da.

11 Kiya kapiyán na múla úbás ya pangigalútán
mu kiya urbun asnu mu,

ta adu tutu wala ya múla mu wa úbás.

Annung mu sùnaán ya bádum ki bási úbás,
ta daggáy tutu wala ya bási mu.

12 Dumgáng daya mata mu ki agginum mu ki
bási úbás,

Ay magkappag ka pe ka gátas.

13 Ikaw Zebulun, daya gakagaka mu, ay
mag-agyán da ki dappit bebay,

nga dudungán daya ngámin bir-biray.

Panda ka Sidon ya lusà mu, áta kurug ga abay.

14 Ikaw Isacar, daya gakagaka mu, ay árig da ya
nakulnit ta asnu;

mag-agyán da kiya tulatúlád daya púkù daya
karneru.

15 Kane masingan da nga napiya nga giyán tu
nagimangán da,

se kitu lusà ay natalobu da mul-múla da,

ay akkan da pinagan-anu tu magrígát,

nagasassu da ngala ngin oray tu apu da ay
narawat.

16 Ikaw Dan, daya gakagaka mu, ay aggída ya
manguwes kadaya tolay da,

ta isa da pe nga netangámalán ka Israel;

17 Meárig ka ki idaw nga atán ki dálen,

nadíta nga idaw ki bíkat dálen;

nga nu tugkawwan na daya síkil daya kabalyu
nga manalen

ay daya magtatákay, ay mapalikud da nga
mekálin.

18 Id-idaggán ku, O APU, ya algaw wa angngalà mu kadakami nga tolay mu.

19 Ikaw Gad, daya gakagaka mu, ay rautan daya tirung da.

Ngamay labánan dada, ay se dada aplan.

20 Ikaw Aser, daya gakagaka mu, ay namit peyang daya kan-kanan da, ay daya akakkanan daya à-ári, ay aggída ya paggayatán da.

21 Ikaw Naftali, daya gakagaka mu, ay ummán da ka nakulasit nga ugta, nga nakagan-gánas daya bibitti a urbun da.

22 Ikaw Jose, daya gakagaka mu, ay árig da ya nabúnga tutu wala nga pasanga naya múla úbás nga ki adanni ki awweg ya nagtubuwán da; ay kumaray-kay da ki darupírip abut daya pas-pasanga da.

23 Bút-bútug daya marammútug; gangngatan da, se pagan-anitán dada tutu wala;

24 Ngamay akkan nala nga makínin datu pas-pasanga da.

Nasikan datu im-íma da, ta pinasikan ne Dios nga Mannakabalin nga Dios ne Jacob,

e Dios nga árig Maragtarakan ka karneru, se aggína ya mangigdù kadaya iIsrael;

25 e Dios ya sumeng kaggída, nga Dios naya ama da,

e Dios nga Mannakabalin ki ngámin, ay ittu ya magkallà kaggída, kadaya pagkallà a maggayát ka lángit ummán ki udán,

se daya pagkallà a maggayát ki taggad lusà,
 ummán ki gabbuwà,
 se ya pagkallà nga adu annánà.

²⁶ Ya bindisiyon nga nidde kiyà nga ama mu,
 ay napatag da pà-pànang may daya atán
 peyapeyang nga ban-bantay,
 se daya midde daya akkan mippaippà a
 babbalantay.

Ngámíngámin dayán ay mepakin-kuwa da
 ngámin kadaya gakagaka mu, Jose,
 nga nepadúma kadaya wawwágim.

²⁷ Ikaw Benjamin, daya gakagaka mu, ay árig
 da ya narungat ta átu wa alsádu;
 Inalgaw se ginnabi, atán peyang ya nígay da
 nga kanan da, ta abákan da daya kalínga
 da nga makigubát kaggída” nán na.

²⁸ Ay ittu dedi daya sangapúlu se duwa nga
 apuapu nga magtatangámalán ka Israel. Ay ittu
 dayán datu kinag-kagi natu ama da kaggída
 kitu inangbindisiyon na kaggída, sigun kitu
 mepà-pànung kitu isaisa kaggída.

Tu nekatay natu Jacob

²⁹ Ay se na la nga binílin datu pútupútut na
 nga nán, “Kídi yin ay tagay yà matay yin. Piyán
 ku nu itaman dà kammin kitu liyáng ka
 Macpela, nga netamnán datu man-mannákam
 ku nga atán kitu tálun tu Efron nga Heteo.

³⁰ Ya Macpela, ay atán ki dáya na Mamre ka
 Canaan. Ginátang tu Abraham kitu Efron nga
 Heteo tu lusà nga giyán natu liyáng ka
 agtamnán tada.

³¹ Kattoni ya netamnán natu apuapu tada nga Abraham se itu Sara nga atáwa na. Ay itunni pe ya netamnán natu kakay nu wa Isaac se tu ukò nu wa Rebecca. Ay itunni pe ya nangitamnán ku kitu atáwa ku nga Lea.

³² Nagátang tuni yin na lusà. Ay itaman dà kitu liyáng nga atán kitúni,” nán natu Jacob.

³³ Ay kane mabalin na nga binil-bílin datu pútupútut na, ay nagidda ngin, ay ittu pe yin tu nekatay na.

50

¹ Ay se la nga naglàbán natu Jose tu ama na, ay se la nga magsángit se na pe inum-ummàán.

² Ay se nepabalsamár tu Jose tu ama na kadatu toláy na nga iEgipto nga maragbalsamár. Ay díkod binalsamár da tu Jacob bin.

³ Ay appát púlu wa algaw tu namalsamár da kaggína, nga ummán kitu gangay ya panagbalsamár da. Ay pittu púlu walgaw tu nagmanakit datu iEgipto kaggína.

⁴ Ay kane mabalin tu nagmanakit da kaggína, ay nán natu Jose kadatu upisiyál natu ári, “Ipangaási nu agpà, ta ikagi nu mán ke ápu ári nga kitu tagay matay yin ne ama, ay

⁵ pinagsipata nà a itaman ku kammin kitu liyáng nga kinuwa na ka agtamnán da ka Canaan. Ay díkod palubúsán nà din nga mawe mangitaman kaggína. Ay se yà a magulli kammin,” nán na.

⁶ Ay nán natu ári kaggína, “Ara lugud, mawe mu itaman ya ama mu, nga ummán kitu sinipataán mu kaggína,” nán na.

⁷ Ay díkod nawe netaman tu Jose tu ama na. Ay kumíwid pe ngámin datu ù-upisiyál natu ári, se datu ngámin na agtuturáy ka Egipto.

⁸ Ay kummíwid pe datu akkobung tu Jose, datu wawwági na, se datu akkobung natu ama na. Tittu datu bibittì a annánà ya nabansi ka Gosen, se datu kak-kalding se kak-karneru se datu bak-báka da.

⁹ Ay adu tutu wala datu kummíwid kaggína. Datu suldádu, ay sittatakay da kadatu takay suldádu kampela ngin nin, ay atán pe datu nakakabalyu wala nga suldádu.

¹⁰ Ay kane dumatang da kitu agaggián ka Atad nga atán kitu dáya Jordan, ay naggiinnatay da manin. Nagsasángit da tutu wala manin. Ay pittu walgaw da manin na naggiinnatay kitúni.

¹¹ Ay kane masingan datu iCanaan tu nagsasángit datu tolai kitu agaggián ka Atad, ay nán da, “Napgus gáyám ya aggiinnatay daya iEgipto,” nán da. Ay díkod nengágan datun na giyán na atán kitu dammáng Jordan ka Abel-mizraim. (Ya piyán na nga kagiyan yán ay tanáp daya iEgipto.)

¹² Ay tinungpál kurug datu pútupútut natu Jacob tu nebílin natu ama da kaggída,

¹³ áta nippan datu baggi na ka Canaan se da netaman kitu liyáng kitu lusà ka Macpela nga adanni ka Mamre. Ittu tun tu lusà a ginátang tu Abraham kitu Efron na Heteo ka agtamnán da.

¹⁴ Ay kane mabalin da magtal-ud, ay nagulli tu Jose yin ka Egipto kabulun na datu wawwági na se datu ngámin na nepagtal-ud kaggída kitu ama da.

Tu namakawan tu Jose kadatu wawwági na

¹⁵ Ay kalpasán natu pannakatay natu ama da, ay nalídug datu wawwági natu Jose nga nán da kitu isaisa kaggída, “Paanna nád nu lùsawan nitta pikam ne Jose, se nitta baltan gapu kadatu nadakè a kinuw-kuwa tada kaggína?” nán da.

¹⁶ Ay díkod nepekagi da ngala ngin kitu Jose nga nán da, “Kitu kasibbiyág pikam ne ama, ay nebílin na kadakami nga

¹⁷ ikagi mi kikaw nga pakawanan nakami kadatu kinuw-kuwa mi nga nadakè se datu bas-básul mi kikaw. Ay lugud kiddi yin ay pakawanan nakami din, ta ikur-kurug mi pe ye Dios, nga Dios natu ama tada,” nán da. Ay summángit tu Jose kane magina na tu nepekagi da kaggína.

¹⁸ Ay kalpasán nayán ay inumbet pe datu wawwági na. Nagukkab da kitu àráng na se da nán kaggína, “Atán kami kídi, ta alá nakami ka asassu mu win,” nán da.

¹⁹ Ay nán natu Jose kaggída, “Akkan kayu magansing ta akkan takayu panísan ta akkan nà wayya nga Dios,” nán na.

²⁰ “Ta oray nadakè tu panggap nu kiyà kitun, ay napiya mà tu panggap ne Dios, ta senu adu tutu wala daya tolai nga mabiyág, nga ummán ki nàwa kadedi nga al-algaw.

²¹ Túya akkan kayu magansing, ta iyà ya makammu kadakayu se kadaya pútupútut nu,” nán na. Gapu kadatun na kinagi tu Jose se tu kinamáru na kaggída, ay bumagkad se pummiya datu uray da.

Tu nekatay natu Jose

²² Nagyán tu Jose se datu ngámin akkobung tu ama na ka Egipto. Magatut se sangapúlu dagun tu Jose se la nga natay.

²³ Ngamay nasingan na pikam datu apúku tu Efraim se datu apúku tu Manase ke Makir nga an-anà na. Ay kinobung ne Jose da pikam pe.

²⁴ Ay nán tu Jose kadatu wawwági na, “Tagay yà a matay yin. May e Dios ya magtagasíngan kadakayu. Ay itálaw nakayu kanedi se na kayu ippan kiya lusà a nekari na kitu Abraham se kitu Isaac se kitu ama tada nga Jacob nga ipakin-kuwa na kaggída,” nán na.

²⁵ Ay se la nebílin tu Jose kadatu kamungayán na nga Israelita nga nán na, “Isipata nu kiyà nga nu ippan nakayu ne Dios sin kiyán na lusà, ay alà nu pe daya tuláng ku,” nán na.

²⁶ Ay natay tu Jose ka Egipto kitu magatut se sangapúlu tu dagun na. Binalsamár da se da nelungun.

**Ya bàbàrán ne Dios nga nesúrá́t kiya baru
wa túlag Genesis se Exodus
Isnag: Ya bàbàrán ne Dios nga nesúrá́t kiya baru wa
túlag Genesis se Exodus New Testament+**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Isnag)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source
files dated 29 Jan 2022

1ec085d0-ac57-59dc-8795-b4493a1fc6c6